

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Mai 2025 (Anul XVI) Nr. 195 (5/2025)

BOEM@

Mai 2025 (Anul XVII) Nr. 5 (195) - 54 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: Editura Boem@

5 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor-șef adjunct: Denisa Lepădatu

Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A.G. Secară, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Adrian Talabă, Grigore Grigore, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Chișinău), Ana Opran (Vaslui), Florin Logreșteanu (Craiova), Melania Cuc (Bistrița), Carmen Racoviță (București)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Revista literară BOEM@ o puteți citi și pe site-ul

www.boema.edituraboema.ro

actualizat permanent de: *Editura Boema*

Email: boema@edituraboema.ro,

aspra@edituraboema.ro, petrerau@yahoo.com

Telefon: **+40 726 337376**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17, C20/42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- o Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Ioan Ganga-Pahon (p.8), Benone Ion Păsărin (p.9), Vasile Dan Marchiș (p.10), Marin Rada (p.14), Liviu Băițel (p.16), Constantin Bidulescu (p.16), Teodor Dume (p.23), Cristian Ovidiu Dinică (p.25), Cozma Cosmin Popa (p.38), Lidia Zadeh (p.39), Eugenia Rada Ioniță (p.39)

Proză: Ana Maria Chircea: Libroclubaristul (p.20), Eugen Oniscu: Spovedania unui om (p.21), Gina C-tin Marinescu: Invazia (fragment de roman) (p.31), Dumitru Băluță: Surâsul Giocondei (3) (p.33), Leon-Iosif Grapini: Mobilul (p.36), Ion Dulugeac: Prietenul meu Thompson (p.40), Florin Logreșteanu: Poveste (p.42), Angela Burttea: Pauza mare (p.44), Sasha Ivanov: Personajul doi (p.45)

Cronică de carte: Melania Cuc: Ignatie Grecu, 40 de ani de călugărie și poezie, taina care leagă Omul de Dumnezeu (p.3), Marin Rada: Tabloul unui asfințit (p.4), Petre Rău: O tânără poetă are curajul să ia taurul de coarne (p.11), Ana Opran: Capcanele limbajului și umorul (p.17), Lică Pavel: Aurul din "Piatra Soarelui" (p.18)

Traduceri: Ligia Doina Constantinescu: Traduceri în lb engleză din poezii de Adrian Popescu și Petre Rău (p.6)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Roma cea veșnic fascinantă - II (p.26)

Eseu: Petru Ababii (Rep. Moldova): Algoritme noi ale integralei filosofice eminesciene (p.48)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.53)

Grafică:

Coperta I: Pixabay – Bohemian

Coperta IV: Willem Haenraets - Canvas Prints & Wall Art

Interior: Grafică – Pixabay

www.boema.edituraboema.ro

Melania CUC

Ignatie Grecu, 40 de ani de călugărie și poezie, taina care leagă Omul de Dumnezeu

Este un privilegiu să colaborez literar cu scriitorii de la Dunăre, un spațiu ce fascinează orice creator care trăiește, ca mine, pe colinele Transilvaniei. Scriitorul Petre Rău și Boema sa Literară, fac parte dintr-un exercițiu de prietenie culturală, de încercarea mea de-a cunoaște mai îndeaproape opera și viața scriitorilor din Sud-Estul țării. Astfel, facem schimb de idei, ne bucurăm unii de realizările celorlalți. Și realizările literare abundă dinspre Dunăre. În acest context, am primit și cele mai recente cărți publicate de scriitorul și editorul Petre Rău. O bucurie, pentru că numărul volumelor semnate de domnia sa este impresionant, iar temele ricoșează în mai multe direcții, semn că nu doar documentarea, ci și harul participă la nașterea operelor noi.

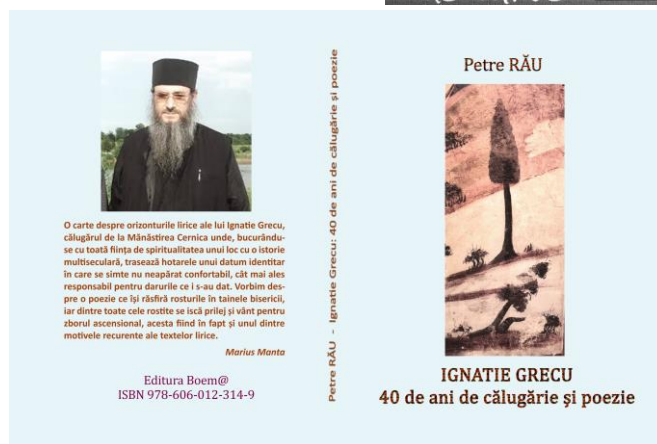
De data asta m-am oprit cu lectura la o splendidă monografie, un demers de cercetare aș zice, dacă nu ar fi literar, carte care ne aduce în prim plan viața monahală și viața poetului Ignatie Grecu. Fără o afinitate cultural-spirituală cu distinsul monah, această reușită editorială nu ar fi reușit să atingă cota aceea a comunicării dintre doi poeți, fie ei și prieteni încă din timpul liceului. „Eu sunt poet mirean, el este poet-monah, spune autorul, Petre Rău, și astfel clarifică de la început, ca să știm cum stau lucrurile.

Am mai întâlnit, mai mult în cărți decât în viață, poeți-călugări, și de fiecare dată, am avut rețineră când am încercat să pătrund dincolo de ceea ce ne oferă în prin plan opera lor, a fost ca și cum, în biserică dacă aș fi intrat, nu s-ar fi convenit să iscodesc nici cu privirea dincolo de ușile împărătești ale altarului, loc de taină și unde se roagă pentru enoriași, doar preotul.

De data asta am înțeles că există o legătură pe viață între cei doi poeți, că fiecare își duce Crucea creației în felul său, și că îi slujesc, din locuri diferite, pe Dumnezeu.

Petre Rău, om al cifrelor și altgoritmilor, este încă o enigmă pentru mine, nu știu cum face, cum translatează de la matematică la lirică, apoi întocmește monografii, scrie cronici de carte, face istorie literară, este un prozator de excepție, mentor și editor. Monahul Ignatie Grecu etalează în paginile cărții de față, 40 de ani de călugărie și poezie, dovadă: cărțile, diplomele obținute, dar ceea ce este cel mai important, concretizarea acelui creuzet poetic care place și oamenilor și lui Dumnezeu. În Prefață, autorul susține că „...un astfel de poet talentat, genial, nu poate rămâne necunoscut.”

Așadar, cartea de față este o restituire, un dar făcut cititorilor care încă nu s-au bucurat de lirica monahului de la Mănăstirea Cernica. Să nu credem că poetul în rasă

monahală este rupt de lumea literară; criticii de seamă au scris, de-a lungul timpului, despre opera sa remarcabilă.

Autorul cărții de față profită de tema pe care și-a propus-o și înadreează destinul literar al lui Ignatie Grecu în corola istorică a mai multor poeți, cărturari, din confreeria canonică. Extrem de bine echilibrată, pe mai multe planuri, cartea deține capitole interesante nu doar cu referință la poezia religioasă a subiectului ales, ci și a habitatului în care s-a născut Poezia părintelui călugăr. Istoria Mănăstirii Cernica este ca un poem dramatic, un câmp de bătălie pentru credința ortodoxă și pentru continuitatea tradițiilor culturale. La pagina 66, atât de clar se cuvintează, încât chiar dacă în parte, noi am fi știut acest fapt, ne bucurăm să ni se confirme că poeții monahi îmbină frumusețea literară cu adâncimea spirituală. Se exemplifică cu părintele cărturar Bartolomeu Valeriu Anania și nu doar cu el.

Cartea apărută la Editura Boem@, în 2024, este densă și interesantă. Nu ai cum să sari peste rânduri, pentru că fiecare pildă și afirmație devin litera pe care se sprijină cuvântul, iar Cuvântul, știm că zidește. Nu vom enumera aici cărțile tipărite și semnate de părintele de la Cernica, sunt multe, un raft de bibliotecă și fiecare titlu de carte semnifică o stare specială. Unele sunt volume de poezie în proză, și este de înțeles pentru că prinosul și harul omului se revarsă și nu îi mai sunt suficiente jaloanele versului clasic. Un poet modern! Am putea spune și astfel, dar fără să ne pierdem în detalii, și ele atât de valoroase! Fără să zăbovim prea mult pe sintagmele ce ne pot surprinde cu propețimea verbului, ne încredem în ele, îi dăm cezarului ce-i al Cezarului.

În acest volum de forță, stau față în față doi poeți de calibu, Petre Rău și Ignatie Grecu. Care pe care îl pune în valoare? Este ca și cum ar răsări soarele și genozitatea lui face să se daurească întreg pământul. Fiecare cu valorile sale, doi poeți ce vorbesc în limba Poeziei. Cartea de proză, Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă, carte primită excelent de critica anului 2015, este o lucrare nu doar literară, și astfel, domnul Petre Rău notează: „...itinerarul repetă un ceremonial original, prin secvențele căruia timpul real, obiectiv, istoric fuzionează cu timpul original, mitic (...).”

Trecând la poezia religioasă scrisă de monahul Ignatie, autorul cărții se apleacă asupra ei cu seriozitate și chiar cu o cunoaștere, aș zice, duhovnicească; demonstrează că poezia religioasă a monahului de la Cernica poate fi rugăciune, sau slavă adusă în timpul litur-

(continuare în pag. 4)

ghiei.

În general, un poetul monah este considerat ca un personaj mitic, o persoană sihastră care își duce viața în post și rugăciune, doar că poetul, erou al acestei cărți care ni-l destăinuie, este peste tot și toate un om al cetății, un părinte care vindecă sufletele celor în suferință. Că ruga sa fierbinte și renunțarea la multe dintre atracțiile lumii de dincolo de zidurile mănăstirii, sunt în bună înțelegere cu misia pe care a ales-o din tinerețe și și-o asumă, este ceva firesc pentru Omul care și-a dedicat viața Credinței. Când credința este dublată și de harul scrisului, talanții primiți de la divinitate se cade a fi înmulțiți prin truda umană și lumina culturii care duce omenirea pe calea cea bună.

O mulțime de fotografii completează această carte de căpătâi a unui scriitor ce nu și-a ales ca erou pentru cartea sa, nici cosmonauți, nici manechine de top, nici generali de arme; Petre Rău a fost îndrumat către lumina candelii, sub care călugărul-monah se roagă, unde și scrie în cea mai frumoasă limbă a îngerilor.

Volumul „Ignatie Greco, 40 de ani de călugărie și poezie” se citește și se recitește precum psalmul, la Mănăstirea Cernica, locul unde încă din anii 80 ai veacului trecut, s-a stabilit, înțelegând pe deplin chemarea și litera Evangheliei.

Eu cred, totuși, că acest demers literar semnat de Petre Rău este rodul și coroana unei prietenii în care, Poezia ca mântuire, poate fi profană, dar rămâne în esență o Rugăciune.

Marin RADA

TABLOUL UNUI ASFINȚIT

Mihaela Poduț lenuțaș este la a treia carte... Până acum, cititorul a cunoscut-o ca pe o ființă timidă care pipăie cu sufletul „Lumea de sub pleoape”, așa cum se și numește primul său volum de versuri, apărut la Editura Ceconi, în anul 2020.

Ca „Cineva grăbit / Prin mulțime, / Împrăștiind / Același parfum, / Râzând la fel, / Ori poate plângând”..., Mihaela Poduț lenuțaș, de acum poetă în toată legea, dezvoltă, în dulcele stil clasic, câteva acorduri nemuritoare în cea de a doua sa carte de versuri „Romanțe pentru prea târziu”.

Dar cum niciodată nu este prea târziu, iată, aici de față, un mesaj de mare finețe în contextul liricii contemporane, al treilea volum de versuri al său intitulat „Pe prispa unui asfințit” apărută la Editura CECONI, 2022, cu o copertă după o pictură de David Croitor.

Cartea reprezintă ea însăși un tablou plin de semnificații, prin care lumina, pământul, oamenii, viața își duc existența „Acolo pe prispa unui asfințit / Ascultând lacrima cum pică / Pe dinăuntru”... Venind parcă din miezul materiei sau de niciunde, poeta se întoarce mereu la același tablou care preamărește clipa de poezie: asfințitul.

„Dintr-un caier de umbre mă voi toarce / Acolo pe prispa unui asfințit”...

Apoi, simțind nevoia să se autodefinească și să-și desăvârșească menirea sa de femeie și de artist, spune:

„Voi fi femeia cu multe (...) vieți netrăite / Cu multe întrebări închise cuminiți / În casete cu inele de argint”...

Poezia este pentru ea un joc pe care îl inventează, în acel moment, pentru alungarea singurătății:

„Păcăleala asta mică mă va face să / Aștept încă ceva / Poate cerul trecând pe uliță / Poate râsul tău de copil”...

Încă de la început suntem invitați în universul său spiritual, în care păsările s-au prefăcut în cuvinte, cuvintele în cercuri și stele căzătoare în nopție albe, gânduri căzute-n iarbă, de unde se vor auzi, prin fereastra deschisă, greierii...

„Pare că / Lunatice păsări / Și mute / S-au făcut / Cuvintele / E un cerc / Un cerc de nopți albe / (...) / Am să-mi înverzesc gândurile / (...) / Dar poate treziți / Se vor auzi atunci / Măcar / Greierii / Și tu vei dormi / Cu fereastra deschisă”

Poeta derulează în carte o căutare de sine, la care îl îndeamnă și pe interlocutorul său imaginar: „Ascultă-mi descântecul / Lipește-ți urechea / De inima mea și / Apoi / Va fi bine”.

În fața unor elemente încărcate de semnificații precum lumina, iarba, pământul, viața, cartea este ea însăși o poezie a vieții, în care păsările se hrănesc cu „visuri încă vii”.

„Ochii mei agățați de lumină / Pierdeau umbre prin cuiburi pustii / Păsări sure le hrăneau cu / Visuri încă / Vi”...

Măiestria versurilor autoarei provoacă pe cititor la reflecții departe de prejudecăți, întregind tabloul ideal al dragostei și al compasiunii:

„Am să îți țin / Tălpile în palmele calde / Să adoarmă și / Poate să spună în vi / Pe unde au fos / Și de pe care cărări / S-a prins / Pustiul de ele”

Aceste reflecții sunt redată expresiv în gingășia dialogurilor dintre natură și om, mai ales între natură și femeie, ca element al candorii și frumuseții în poezie:

„Crescând din ultima tăcere / Fumicile cărau bucăți de suflet / Iască (...) / Lemn de cruce / Căzută într-o rână / O pasăre a țipat în întuneric (...) / Agonic și mut / Che-

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

mându-l pe mâine *

Dimineața a izbit / Ușa de perete obosită / Nu voia decât să / Tragă draperiile și Să doarmă / Dar / Ochii nu mai aveau / Pleoape”...

Meditația lirică este îndreptată spre misiunea poetei care, prin contemplare extrage esența, frumosul din lucruri și îl transpune în imagini poetice captivante, pline de culoare și semnificații:

„Acum / Am să-mi pun îndoielile-n palme / Și am să le spăl / Într-un petic de albastru”...

Nu lipsește gingășia jocului în care poeta, asemenea unui copil, rememorează jocul umbrelor la care participă și păsările, și iarba, și greierii, toate puse pe șagă, ca nu cumva să apuce soarele *“să plece de tot”* și să se termine jocul:

„Umbra mea / Punea din spate palmele peste / Ochii umbrei tale(...) / Dar / Nu îndrăzne / Dacă / Asfințitul trecea / Pe lângă ele și / Le vedea (...) // Așa că / Pe vârfuri tiptil a pornit / Își ținea răsuflarea să nu / Miște norii cumva / Dacă / Soarele apuca să plece de tot/ Ochii cui / Mai/ lubea / Și apoi nu ar mai fi / Existat / Nici ea”.

Elementele de decor autentice care întregesc tabloul poetic unde, spre exemplu, luna se aseamănă cu o *“Tigaie ruginită agățată de cer”*, nu reușesc întotdeauna să alunge tristețea, singurătatea poetei care își găsește, în cele din urmă, modalitatea de a se debarasa de încărcătura emoțională:

„Dar măcar sub duș nu / Te aude nimeni dacă / Cântii fals / Sau dacă / Plâng”

Poeta își conturează o viziune personală originală asupra lumii, în spiritul propriei sale trăiri:

“De fapt cerul e o colivie mare / Pe fiecare stea căzătoare are / Câte o privighetoare ce își / Cântă lacrima când / Îi vine rândul”

De asemenea, evocă la un moment dat, în creații de o frumusețe aparte, oameni și locuri care i-au marcat existența:

„Măriuco / Ții minte cum / În cimitir creșteau // Cele mai frumoase flori / De câmp”, sau:

„Sunt locuri cu ferigă frântă / Soarele își face culcuș aici // După ce se spală pe mâini / De fiecare zi / Roua de pe otăvi / Uneori mai apucă doar / Să-și ștergă palmele de genunchii / Obosiți / Și adoarme așa ...)

** Pe dunga dealului / Printre ferigi bate / Un vânt pustiu”*...

Mesajele, trăirile alese cu delicatețe feminină se înscriu într-o căutare a sinelui, invocând elementele de credință dragi sufletului său:

“Ușa aceea puțin lăsată-ntr-o rână / Cu mirosul lemnului vechi // (... Mâna Maicii Domnului peste vreme / Și rost / Apoi pragul / Pragul acela care o dată trecut / Începe să dispară”...

Predilectă rămâne pentru autoare tema iubirii, o temă omniprezentă în poezia modernă, iar forma preferată este, de această dată, monologul:

“Marea / Doar nisip și apă / Alunecă amândouă / Dar / Poți să o iei de la început / La nesfârșit / Adică nu chiar / Doar până când / Tu însăți devii / Pulbere și / Aluneci în neant(...) / Poate în / Surâsul unei iubiri”...

Asemenea unui pictor contemplativ, poeta creează tablouri de o frumusețe rară în natură:

“Privește asfințitul / Azi are culoarea ruginei / (...)peste umbrele lungi / Cu degete încă încleștate-n lumină /

(...) De afară se simte iz de jivină / Ce aduilmecă luna // Știi / Pumni mici strivesc flori / De mătrăgună / Un hohot plutește în aerul greu / Oh / Nu e decât / O nebună”

Aidoma trenului fantomă care trece cu noaptea, poeta vede viața ca pe încă un călător alergând în neant:

„Compartimentele cu lumină obscură(...) / Noaptea alergând / Și viața / Doi călători / Prin neant”

Iată cum este descris un colț de rai într-un sat românesc, într-o zi, după ploaia de vară:

“ploaie de vară / limpezit / ochiul imens al cerului / prisma veche / mirosul de câine ud / tinda / mămăliga fierbinte / laptele rece și lingura de lemn/ bunica / peste amintiri / curcubeul”

În general, poezia Mihaelei Poduț lenuțaș se axează pe metaforă și descriere, o descriere ce se remarcă prin detalii. Scrisul ei este istorisirea unui univers spiritual bine conturat, complex și profund, reliefat printr-un tablou liric personal, cald și plin de prospețime.

Poeta are propriile sale viziuni asupra lumii, elementele naturale care o alcătuiesc fiind doar simboluri prin care se rafinează textul înainte de a se așeza în pagină.

Volumul de față trăiește prin frumusețea imaginilor poetice și a metaforelor atinse de un cromatism pictural. Cromatica poemelor autoarei, inefabilă, este alcătuită din esențe fine cu o notă de neliniște și mister.

“În firul ierbii / Tăcerea e plâns fără glas”, subliniază poeta cu sfială, cu oarecare durere, mizând pe jocul cunoașterii de sine, al meditației și al unei inedite stări de inspirație pură.

Încărcătura de esențe este mare atunci când poeta surprinde firul ierbii care își plânge *“Cu ultima picătură de rouă / Destinul”*.

Sunt unele poezii care pot fi privite ca o singură alcătuire lirică, o metaforă de la început până la sfârșit, stăruind prin inedit și frumusețe:

“uneori ierbii îi e frig/ visele au tălpile reci când / o calcă-n picioare / uneori suflă vânt dinspre lună / și umblă lupi pe Calea Lactee / privind galben și urlând a pustiu / fără glas / pe dinăuntru / doar urmele ningându-și peste umbrele prinse în pânze / de păianjen / roua e rece / ierbii îi e frig”

Poemele Mihaelei Poduț lenuțaș nu au semne de punctuație, fiecare vers separând mereu planurile expunerii, mizând pe harul pe care îl au cuvintele de a fi chiar ele materia fluidă, curgere a existenței, cunoașterea. Măiestria stilistică a poetei cheamă la reflecții păs-trând simplitatea, înțelegerea, puterea creației și nu în ultimul rând, meditația lirică.

În ultima parte a volumului său de poezie, autoarea scrie în stil clasic, cu rimă, parcă dorind să reazeze în matca lor, toate cuvintele care alcătuiesc fluxul liric al poeziei.

Misiunea asumată de poetă este aceea de a transpune în limbaj liric imagini poetice captivante dezvoltând o viziune originală asupra lumii, a concepției despre existență, despre credință și viață, despre frumos.

N-am să pot să epuizez nici pe departe multitudinea de simboluri care alcătuiesc demersul liric al poetei Mihaela Poduț lenuțaș și închei aici, lăsând intenționat cititorului, cale deschisă către cunoaștere.

Ligia Doina CONSTANTINESCU

Santa Maria Gloriosa dei Frari, Adrian Popescu¹

Ades, îmi amintesc basilica dei Frari,
La prima messă, când dai zor pe Calle
Dei Botteri, și-o vezi cum se trezește
Cetatea Apei, deja-s în bănci pescarii
(Cu ude pelerine, care miros a pește)
Fecioarei să-i dedice sacra lumii oră.

În roșu Tizian în glorii o-nveșmântă
Și Ea spre cerul plin, prea lin plutește,
Jos, stau apostolii, cu brațele-O adoră,
Dar n-O ajung, îi vezi cum se frământă,
Pescari și ei cândva, cor mut, imploră.
Dar totuși, ca un fir de apă, ceva cântă

Santa Maria Gloriosa dei Frari

Often, I can recall the basilica dei Frari,
During the first Mass, when you're hastening along
the Calle
Dei Botteri, and you're sensing it waking up
The City of Water, in boats already are the fishermen
(their wet raincoats on, fish smelling)
To Virgin Mary the hallowed hour of the world to
devote.

In Titian red in magnificence/s are they cloaking Her
While She to the replete sky, only too gently is
gliding,
Adown are staying the Apostles, with their arms to
Her-worshipping,
Without getting to Her, you can see them being upset,
At one time fishermen they were as well, a voiceless
chorus, they're beseeching.
Yet nevertheless, like a grass-blade, something is
chanting.

Pe țărmul Mării Galileii, Adrian Popescu

Îi așteaptă pe țărm. Focul e aprins. Ei sunt în larg.
N-au prins nimic toată noaptea degeaba au aruncat
plasele, au scos doar rădăcini și ierburi și nisip alb.

La mâini mai are, necicatrizate, rănilor de atunci,
de culoarea florilor de măceș ivite în luna aprilie.
"Nu ati prins pește? Nu, nu am pescuit nimic!"

"Aruncați mrejele în partea dreaptă" le strigă omul
Ioan îl recunoaște primul, dar Chefas plonjează spre
El. Dacă l-a iertat, n-au rost scuze sau justificări, nu?

Trag iar năvodul gata să se rupă de cât au în el acum.
Pe jarul dintre pietre, tilapia fript bine "Luați, mâncați!"
Au ajuns și ceilalți între timp cu barca lor joasă, veche.

"Mă iubești tu?" "Da, știi că te iubesc!" De trei ori.
Intru cu picioarele goale în apa Ghenizaretului, rece,
printre bolovanii de lângă mal ceva strălucește în apă.

E un sestert, un aureu, o drahmă, să-l iau? Un șekel?

On the Shore of the Galilee Sea, Adrian Popescu

He's awaiting them on the shore. The fire is on. They
are out at sea.

Hardly anything have they caught the whole night
without avail have they cast
their nets, they only drew up roots and weeds and
white sand.

About His hands there still are, without getting scarred
yet, the then wounds,
the shade-colour of the eglantine flower shooting up
in April.

"Haven't you caught any fish? No, we've fished out
nothing!"

"Cast your nets on the right side" is calling out the man
John is the first to recognize him, but Cephas¹ is
plunging towards

Him. If He has forgiven him, there's no point in
apologizing or in explanations, is there?

They're pulling again the fishing net on the point of
giving way now with the load in it.

On the embers between the stones, well fried tilapia¹
"Help yourselves! Eat it!"

There have in the meantime arrived the others on their
old low boat.

"Do you hold me dear?" "Yes, You well know I do!"
Three times

Am I bare-footed getting into the Ghenizaret water,
cold,
among the pebbles near the bank something is
glittering in the water.

Is it a sestertius, an aureus, a drahmi, shall I take it?
A shekel?

Libertate de înger, Petre Rău²

Ieri mi s-a părut că eram liber
ca o pasăre pe cer aveam
libertatea să-mi desfășor aripile
în orice direcție fără să mă ating
de nori de stele de visele mele

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

aveam predispoziția
 să mă gândesc la înger
 din nou mi-aminteam
 cândva îmi trecuseră câțiva
 pe deasupra capului
 dar mintea îmi era pe atunci
 într-o încleștare cu nemurirea
 aveam atâta drag în mine
 încât preaplinul a trebuit să-l răstorn
 de mai multe ori în apele rare din Valea Rea
 iubirea nu poate fi fără casă aflam
 uneori de la unii
 care sigur nu erau înger
 la rândul lor casele sunt de piatră
 și trebuie apărute
 cu toate mijloacele moderne
 o atâta iubire aveam încât
 inima mea nu mai voia să se dezumfle
 și-mi venea un dor ca de un mileniu
 încât mai că eram în stare să-mi întorc
 inima pe dos
 să-i văd și partea cea nevăzută

Cherub Freedom

Yesterday I had a feeling of being free
 like a bird in the sky I was indulging into
 the freedom of unfolding and stretching out my wings
 in any direction without messing around
 with the clouds the stars my dreams
 I was experiencing the propensity
 of thinking about cherubim
 again I was recalling
 some time ago several of them had been passing
 over and above my head
 but my mind was at the time
 grappling with immortality
 there was so much fondness about myself
 that the overflow was to get tossed over
 more than once in the unusual waters from the Wicked
 Valley
 fondness can hardly thrive in the absence of a house I
 learned
 now and then from some people
 who for sure were far from being cherubim
 in their turn the houses are made of stone
 and have to get defended
 by all the modern means
 so intensely was I experiencing this fondness that
 my heart wouldn't cool down
 and I felt such a longing as from a millennium
 that I almost was on the point of turning
 my heart inside out
 so as to be able to also see its unseen side

Rugăciune, Petre Rău

Dumnezeul meu mamă
 adu pace restului zilelor mele
 și nu te mai prefăcă că ești departe

știi că ai plecat din cauza greșelilor mele
 dar m-ai iertat de aici și de acolo și de unde ești
 că nu singur m-am lăsat dus de ispite
 și n-am ținut seamă de blândețea
 vorbelor tale
 acum nu-mi rămâne decât să
 să le îngrămădesc scump în textele mele haotice

Adu liniștea în cuvintele mele
 să nu mai țipe la lumea din afară de mine
 singurul vinovat de trădare sunt
 de nesăbuiță sunt
 și parcă nici nu mai sunt

Mamă
 vie împărăția ta facă-se măcar de acum înainte
 voia ta precum la sânul tău la fel și unde
 vremelnic sunt
 că mai bine decât mi-ai dorit tu nu mi-a dorit
 nimeni pe lume
 ajungă-mi ceasul zilelor acestea
 Amin

Prayer

My God mother
 bring about tranquility to the other days left for me
 and stop pretending to be far away
 I know you've left because of my mistakes
 yet you've forgiven me from over here and over there
 and over where you are
 as not by myself have I lapsed into inveiglements
 without taking heed of the tender-heartedness
 of your words
 so much so that now I have but
 be cramming them dearly in my chaotic texts

Bring about tranquility to my words
 so that they should stop screaming to the world outside
 myself
 the only one to be charged with treason am I
 with imprudence am I
 and I'm afraid I'm no longer alive

Mother
 thy kingdom come¹ thy will at least hence
 be done thy will on your bosom as it is also the place
 where
 ephemerally am I
 as better than you wished me has wished
 nobody in the whole world
 let it suffice the hour of these days
 Amen

¹ *Planeta dificila*, Junimea, 2021, p 40

² *Neostoitele izvoare*, InfoRapArt, 2021, p 47

Ioan GANGA-PAHON

Ego

Unii sunt plini de sine
numai lumea lor
ocupă...
un pământ imens închis
în gol,
cum o gaură neagră
la alții irumpe
lumi concentrice,
una din alta repede,
cum îți iese din gură bule de aer,
în lumea lor rece,
tot mai mică
până dispare,
în imensitatea
neliniștii...

Îngeri, aproape

Plânsul tău,
ploaia ochilor conștiinței,
urmele incompletitudinii
și a nemișcării
ce nu vrea să mai doară
și roata aceasta de piatră
tot mai mare,
se oprește.
Când două stări rare
și asemănătoare,
se rup
și rămân una singură,
roșul se face alt roșu,
incandescent...

Cântec de departe

Durerea,
îmi rămâne
în piept,
cum un diamant
nu moare,
sângele ei monstruos.
Învăț să mor...

Fărăme cu tine...

Mici fărăme,
imaginile cu tine,
fără de limite
în miezuri de cântece...
când tot ce am
sunt ale tale,
și nu se fac teamă

că nu mă mai recunoști,
un vânt bătut de idei
și mirosuri...
mâinile tale apucând soarele,
ca pe un măr de aur
și mi-l aduci,
cu toate întoarcerile nereușite,
cum după o noapte lungă
de huruieli și rotiri,
de certitudini zdruncinate,
mai rămâi întreagă-
o stea...
în trăirile mele ce ning
și se uită...

Într-o zi

O să vă caute pe acasă
niște copii,
când sunteți cu sine și ceilalți
dragi,
cum un snop de simțiri...
Acești micuți sunt boabe
de liniște
aruncate de întâmplări,
să vă întâlnească
în dulcele amiezii
de pâine coaptă...
cum bucuriile revin
dintr-o dată,
acești copii întorși
din timp,
ce nu-l mai știți,
prin nici un gând...
au fost al vostru
trainic simț,
adânc, neîndoielnic,
urmașii firii voastre...
să nu vă fie silă
când vor sosi,
să îi primiți,
ca pe copiii voștri
întorși de undeva.
Căci moartea nu vine
din afară...

Cântec

Când voi sfârși
călătoria,
mă voi topi într-o mirare
cum zăpada,
pe gâtul firav al ghiocelor...
într-o primăvară rotundă,
iar cei care nu au sosit,
se vor face păsări,
care vor zbura
sub formă de semințe
de lumină...
carnea iubirii cerești...

Benone Ion PĂSĂRIN**Întunecare în cercuri concentrice**

Noaptea acelea erau aspre
și flămânde de veghe
apoi
lipsite erau de nume
și istovite
parcă
de zborul fluturilor
dinspre trupuri
către cearcănele
oglinzilor
de abanos...

Erau nopți de lungi umbre
nopți cu vise seci
și amare
asemenea semințelor de foșnet și silabe
cu miez fără de rod
amestecate printre secundele ornicului
cu lanțuri sfioase și ruginite...

Ăstimp
doar buzele tale
numai ele
din cântec alb și piersici
îmbălsămau cuvinte
în pulberi firave
de născociri
și sudoare
fierbinte.

Veghe și joc cu păsări și ploaie

Atunci
era în vremea de după amiază
era cald
ploaia mărunț
însă păsări
negre
asemeni unor convoaie
frânte
de tâmpla cerului
întunecaseră deja apa ferestrei
cernând umbre
subțiri
peste umbrele cuvintelor noastre.

Era prea mult pentru acea zi
din acel miez de Apriiii
spuneai...
cineva ne fura asfințitul
deși ploaia zidea văl alb
înspre zborul păsărilor de abanos
ademenindu-le
cu ofrande de liniște și firimituri

rostogolite
către uitatele cuiburi.

Astfel
în jocul acela
de păsări și apă
abia am mai putut zări cerul
pășind ușor către pământ
în vreme ce fereastra da în tăcere
scufundată până către creștet
în întuneric
mai înainte ca soarele serii
să prefire
printre degete
trupul ultimului pom
risipit în candelabre
limpezi
de floare.

Ferecarea fântânilor și alte jocuri de cuvinte

*Motto: În mine, în minele acesta, o fântină crește în sine
înăuntru, iar rotoacele de piatră sufocă sufletul...!*
Mariana Fulger

Către vară,
diminețile se scurg foșnitor
și alene
de pe pleoapele păsării-iederă.

Cuminte
precum un cântec îngenuncheat în flaut
mă furișez în locul acela gol
dintre ridurile anotimpului
adun line zgomote și bătaie de aripi
încercănate în abur cernit
căci vine sorocul ferecării fântânilor
iară zeii vor porni vânătoarea de izvoare.

Nu
tu nu trebuie să te prăbușești
împodobită de iriși plânși
și de ciuturi seci
în mirarea albastră a acelor fântâni
cu cuiburi
părăsite..

Nu
așează-ți doar fluturile de lumină
al buzelor
și fruntea de porțelan
în urma firavă de sare
iscată de plecarea apelor ucise...

Urcă-ți apoi degetele în rugăciune
alungând setea doar prin tăceri de oglinzi
și umeri albi
dați în floare...

Vasile Dan MARCHIȘ

ÎNTÂLNIRE EXTREMĂ

Pentru prima dată muza m-a împresurat doar în imagini,

nu în cuvinte,

întruchipând în acest fel

toată splendoarea tăcută a lumii...

Mi s-a arătat astfel fiindcă

mirarea și mai ales uimirea

în adevăratul sens al cuvântului

nu se pot transmite prin intermediari.

Întreb în sinea mea:

"Doar nu dorește acum să mă fac și pictor?"

Prin dilema aceasta rostesc

"Nemărginirea ta..."

Muza a început astfel:

Când îngerul păzitor te-a îndemnat (ca o încercare)

să treci muntele acela,

după care te poți întâlni cu mine, ai spus"

*Când muza este însăși pământul de sub picioarele

mele,

lumina din ochii mei,

văzduhul în care am ridicat mâna pentru o chemare,

însăși starea care nu încapă

în simțurile și gândurile poetului.

Astfel ce n-aș putea scrie când

nu trebuie să mă mișc spunând că

doar acolo sunt în fața

sau în spatele muzei,

când Dumnezeu a spus că n-a pus

nici măcar virgulă între El și poet,

ci a pus muza,

ce n-ai putea scrie...?

Cum poți spune că muza e (doar) dincolo de

ceva...?*

După toate acestea

muza a rostit un profund "Da",

ca o amplă rază de lumină...

LA ÎNCEPUT (sau muza mi se destăinuie)

Când am crezut că muza

vrea să se îndepărteze de mine,

aceasta a vehiculat insistent:

"Dacă te-am purtat în lumea inspirației

prin toate tufele de urzici,

am făcut-o să te conving că lumea nu-i ca ele,

însă tu trebuie să fii exact ca ele

împotriva defăimătorilor,

adică nu prin pori urticari și iritanți, ci prin cuvânt.

Dacă la început au fost urzicile,

apoi învățătura de minte

prin primordialele expresii: *ioi, vai

ce m-au iritat...!*

Păi, cine e de vină?

Desigur nu aceste plante,

când ele stau nemișcate,

în legitimă apărare,

ci "Tura Vura" care s-a atins de ele fără prevenție,

umblând printre ele, ca mai alaltăieri "Vodă" prin

lobodă,

sau ca defăimtorii căutând nod în papură,

fără nicio legătură cu creația cuiva:

*Uite ce haine și încălțăminte au unii poeți

de parcă umblă prin urzici...*

Poate prin urzici umblă,

că de aceea sunt echipați astfel

și mai ales pentru a încadra la norme standard

prevenția în poezie..."

Ce îndemnuri din partea muzei,

de parcă statornicia urzicilor,

cu porii lor urticari și iritanți,

cu care îi irită pe nepricepuții ce

se avântă asupra lor, fără prevenție,

este unitatea de măsură cu care se măsoară

metaforele.

"Păi, exact așa este. Scrie!"

NIMIC SUSPECT

"Despre ce anume vrei să te exprimi,

indiferent de împrejurări,

să nu pari suspect,

sau dat de gol?"

Strașnică apariție și-a făcut muza

Apoi a continuat:

"Fie la bine sau la greu,

la bucurie sau tristețe,

la sărăcie sau belșug,

în caz de boală,

sau când ești sănătos clinic,

să nu pari suspect

sau dat de gol,

singurul lucru pe care îl poți lua în evidență

sunt aceste bunuri universale-

urzicile vreau să zic.

Fie că le folosești în medicină,

în alimentație,

sau pentru a face din ele

materiale de uz caznic...

La un anumit sac mă refer.

Evident făcut din aceste plante,

Chiar gol să fie,

să nu pari suspect

ca atunci când ai avea ceva în el...

În acest caz

poți fi întrebat de ce îl porți gol.

Dacă răspunzi că de sărăcie,

cum ai putea părea suspect?

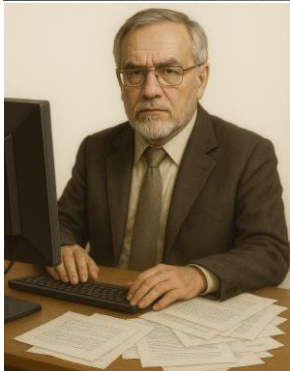
Ei, vezi?

Indiferent de împrejurări

când scrii despre aceste aspecte

n-ai cum părea suspect...

Petre RĂU

O tânără poetă are curajul să ia taurul de coarne
(Aura GOLOMOZ - "Umbre fertile de taur",
editura Boem@, Galați, 2025)

Voi începe pledoaria mea cu o interpretare personală asupra titlului volumului de versuri al tinerei poete Aura Golomoz, "Umbre fertile de taur", căci, asistând la recenta lansare a acestei cărți, am putut constata că au existat mai multe interpretări pe această temă.

După mine, titlul este unul foarte sugestiv și curajos, mai ales pentru o carte de poezie, căci prin puterea metaforică mare pe care o comportă ar cere să fie pe măsură - adică vii, consistente emoțional și imagistic, să nu pară nici „prea mici” și nici „prea mari” față de intensitatea pe care o promite titlul cu pricina, ceea ce, de fapt, se poate confirma cu ușurință odată cu lecturarea întregului volum. Desigur, acest titlu poate incumba totodată și ca poeziile componente să fie și ele pe aceeași dimensiune metaforică, de preferință pe tema dragostei, ceea ce este iarăși foarte adevărat.

Așadar, titlul are o forță cu totul și cu totul aparte. Interpretând punctual, am putea ține seamă că „umbre” sugerează ecourile sau consecințele unor gesturi sau emoții care persistă discret lângă clipa trăită, „fertile” adaugă o nuanță pozitivă și vitală că umbrele nu sunt sterile, misterioase, ci nasc sentimente, noi începuturi - iar în poezia de dragoste asta poate însemna regenerarea sufletului - puterea iubirii de a transforma și, în fine, „taur” ce reprezintă un simbolic bine încărcat, taurul fiind arhetipul forței brute, al pasiunii, al vitalității primare, dar și al încăpățânării și dorinței fizice, fiind totodată asociat în multe culturi cu fertilitatea, iată deci motive suficiente care, îmbinându-le, conduc la un titlu care face trimiteri la amprentele adânci și fertile lăsate de o iubire puternică, la combinația dintre instinct (taur) și creație (fertilitatea urmelor), la o lume lirică, deci la o poezie intensă, senzuală, vie, care vorbește despre trăiri fundamentale și primordiale.

Volumul include o prefață generoasă, semnată de binecunoscuta poetă Alina Beatrice Cheșcă, care reprezintă de fapt o deschidere caldă și primitoare, ca de altfel și o invitație pentru cititor, creând un ton de apropiere și disponibilitate față de universul poetic propus.

Eu am participat la această carte în primul rând în calitate de editor. Și chiar dacă am semnat scurta referire de pe coperta a IV-a, în cele ce urmează mă voi raporta la experiența mea - cred eu, suficient de importantă - în domeniul creației literare, dar și al analizelor și recenziilor de carte românească pe care le-am realizat de-a lungul multor ani de zile.

Pe Aura Golomoz nu o cunosc de multă vreme

Aura GOLOMOZ

UMBRE FERTILE DE TAUR

Abia în urmă cu circa două săptămâni i-am văzut chipul pentru prima dată. A fost ziua când a trecut pe la editură împreună cu soțul său să-și ridice cartea proaspăt ieșită de sub tipar. Am avut ocazia să-i simt atunci emoțiile, fiindcă era prima sa carte, primul ei copil născut pe tărâm literar, deși îl avea cu ea și pe adevăratul lor copil, Sebastian, o minune de sufletel de numai un an și jumătate.

O știam însă pe Aura de mai bine de un an, de pe când i-am întâlnit numele pomenit într-o care bizară, surprinzătoare, a tânărului însurățel, cel care i-a devenit soț, poetul și prietenul meu Sebastian Golomoz. Deja v-ați dat seama că fac referire aici la volumul de poezie al poetului amintit, intitulat, cu destulă emfază, dar cu mult bun gust "Aura lui Sebastian", pe care am avut ocazia să-l răsfoiesc suficient de interesat să aflu ce-l poate determina pe un poet să-și elogieze într-atât iubita lui soție, dedicându-i o întreagă carte de poezie, lucru mai rar întâlnit, aș îndrăzni să zic, în vremurile noastre. E adevărat că titlul cărții sale ascunde și un subînțeles cu mult mai profund și mai înțelept, care poate totuși păcăli cititorul neatent la sensurile multiple.

Urmărindu-i de la distanță pe cei doi tinerei îndrăgostiți, m-am bucurat să aflu că și în urbea noastră se întâmplă lucruri minunate într-ale iubirii, desigur, poate nu de talia unor povești veroneze, ba chiar shakespeareene, ale inimilor înfierbântate în focul dragostei. M-am bucurat la modul cel mai sincer. Pentru că, în afara dragostei, ce alt sentiment este mai tentant, mai admirat și mai dorit de noi oamenii? Ca să nu mai adăugăm aici și faptul că, povestea aceasta a ajuns la urechile multora și sunt convins că pe mulți i-a bucurat,

(continuare în pag. 12)

admirat și mai dorit de noi oamenii? Ca să nu mai adăugăm aici și faptul că, povestea aceasta a ajuns la urechile multora și sunt convins că pe mulți i-a bucurat, la fel ca și pe mine. Ea a devenit una aproape publică, lucru mai puțin obișnuit, cum spuneam mai sus, în vremurile noastre.

Manuscrisul pe care îl primisem la redacție a fost unul surprizător și el. Pentru că, mai rar ai ocazia, ca editură, să primești un manuscris atât de îngrijit, atât de atent tehnoredactat, încât redacția nu a mai avut mare lucru de făcut la el.

Acum, am să-mi permit să încep discursul meu propriu-zis cu câteva incursiuni prin volumul de poezie al poetei Aura Golomoz, volum pe care, pe 24 aprilie, și-a săvârșit prima sa aniversare. Mă voi opri mai întâi la câteva poeme pe care le-am remarcat în mod deosebit în acest volum. Doar la câteva, desigur, pentru că timpul și spațiul nu ne-ar permite să fim prea generoși cu selecțiile dorite.

Iată, de pildă, cum este descrisă femeia-taur în poemul de debut al cărții: *“fiecare gest al ei / este un jurământ de iubire o promisiune de neclintit / ochii ei sunt ca iarba / în care îți poți încredința destinul” (femeia-taur)*. Personal, nu știu sigur dacă așa spune și la zodia asociată, sau doar este invenția splendidă a poetei noastre. Astfel de versuri surprind, în imagini concise și sugestive, forța afectivă, loialitatea și stabilitatea feminină. Metaforele pun preț pe o iubire profundă, instinctivă, de încredere totală, în care femeia devine refugiu și destin totodată, asemenea unei forțe telurice de neclintit. Desigur, titlul ales al cărții o obligă pe autoare să aducă multe explicații în această direcție. Și cred că, de-a lungul cărții, Aura Golomoz o face cu prisosință.

Într-un altfel de poem, se pare că autoare ne poartă prin câte o poveste pe zi, poveste aleasă cu mare grijă dintr-o tolbă de imagini care i s-au oferit în toată plinitudinea privirii sale lacome: *“astăzi am învățat / că vântul nu împinge norii / doar îi convinge să plece / că timpul nu curge / ci doar se așază diferit / în fiecare respirație” (Lecția zilei)*. Contemplația, în primul rând, dar și substratul filosofic al acestor versuri, sunt exprimări de o simplitate maximă ale unor adevăruri subtile despre natură și timp, într-o tonalitate meditativă și revelatorie.

Vom încerca să analizăm mai profund poemul *“Cafeaua cea de toate diminețile”*. M-am oprit asupra acestui poem pentru că este unul care mi-a plăcut tare mult. Iată-l aici expus în întregime: *“diminețile aveau mereu același ritm / apa fierbea aroma se ridica încet / iar mâinile mele știau deja drumul / turnam cafeaua în căni / fără să mă gândesc prea mult / simțeam privirea ta mereu acolo / urmărindu-mi fiecare gest / de parcă în clipa aceea / nimic altceva nu conta / tu erai tăcut dar / ochii tăi vorbeau / într-o limbă pe care o învățasem demult / era o liniște între noi / mai caldă decât aburul ce se ridica / între degetele mele / și în fiecare dimineață / înainte ca lumea să ne ceară / să ne grăbim să urmărim ceva / rămânea acel moment / în care eu îți pregăteam cafeaua / iar tu mă sorbeai din priviri”*.

Vom observa mai întâi că poezia este o meditație tandră asupra intimității zilnice, în care gesturile banale capătă o valoare ritualică. Versurile evocă cu delicatețe tăcerea complice dintre doi oameni care se iubesc, iar cafeaua devine un simbol al afecțiunii tăcute și al prezen-

ței profunde. Avem de-a face cu exprimări pe un ton cald, nostalgic și subtil senzual, cu imagini vizuale și olfactive care sugerează iubire tihnită, cotidiană, dar plină de sens.

Poezia aceasta surprinde, cu multă finețe și sensibilitate, magia gesturilor mărunte care, în intimitatea zilnică a unui cuplu, devin un fel de declarații de iubire nerostită. Ritmul lent, calm, aproape ritualic al dimineții este evocator pentru o stare de armonie tăcută și conexiune profundă, în care fiecare mișcare este încărcată de semnificație afectivă. Cafeaua, element central al poemului, transcende simpla funcție practică și devine simbolul unei iubiri constante, tăcute, care se manifestă prin grijă, prezență și atenție. Poeta reușește să redea intimitatea unei relații stabile, în care comunicarea nu are mereu nevoie de cuvinte, pentru că ochii, gesturile, chiar și tăcerea sunt deja limbi bine cunoscute de amândoi.

Versurile sunt clare, directe, dar profund încărcate de emoție. Poezia vorbește, în esență, despre iubirea care nu are nevoie de gesturi spectaculoase pentru a fi autentică, ci se întemeiază pe continuitate, rutină împărtășită și prezență reală - toate condensate într-un moment aparent banal, dar plin de sens: cafeaua de dimineață.

Următoarele versuri, pe care le-am preluat din poemul „Aura plină de mister”, reușesc cu prisosință să ne transmită o senzație de volatilitate și profunzime interioară, conturând o prezență feminină greu de cuprins, dar absolut magnetică: *“mă atingi / dar nu mă prinzi / sunt acolo / dar mereu departe / ca un fum subțire / ce scapă printre degete / ca un vis / pe care încerci să-l îți mînt / dimineața mă privești / și știu că sunt mai mult decât mă vezi / că în tăcerile mele / se ascund povești / pe care doar tu le poți descifra”*. Pe un ton delicat, impregnat de melancolie, iată dintr-odată o îmbulzeală de metafore care zidesc o poezie a distanței minime, în care tăcerea devine limbajul cel mai personal. Un joc verbal șăgalnic, i-am putea zice, cu mult talent și duioșie compus de poetă.

Se vede de la mare distanță că poeta deține o mare sensibilitate artistică: ea scrie versuri pentru a spune altfel ceea ce are de spus important celor din jur, scrie pentru descătușare cu mare, mare încredere că, abia în poezie versul ei se evidențiază cel mai bine, își conturează substanța și-și dezvăluie conținutul subtil și select. De fapt, toate acestea sunt aduse la lumina chiar de poetă în mai multe versuri din volum.

Iată, de pildă, cum definește ea, poeta, însăși poezia într-un poem sublim: *“poezia este tot ce nu pot spune altfel / tot ce se zbate în mine fără formă / până când prinde contur pe hârtie / e zbucium / e liniște / e întrebare / e răspuns / e clipa în care mă regăsesc / și în care mă pierd” (Tăcerea ce se aude)*. Da, exact așa vede poezia Aura Golomoz. Pentru că, desigur, din noianul de îndoieli care-i bântuie adesea gândurile, un poet nu are cum să nu se întrebe ce este ceea ce face chiar el. Iar Aura răspunde simplu, elegant, atotcuprinzător. De fapt ea reușește să dea un răspuns și celorlalți, nu numai ambițiosei sale curiozități.

Parcurgând cu atenție întregul volum, vom observa, cu siguranță, că avem de-a face cu o poezie de dragoste. Aproape întregul volum este înțesat de senti-

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

mentul unic al iubirii, dar cu preponderență sesizăm asta în a doua parte a volumului.

Iată, de pild, un astfel de poem, intitulat "Iarnă solitară":
*"fulgii se risipesc în vântul rece / luminile palide tremură-n
 noapte / dar nicio strălucire nu poate umple / golul lăsat de
 absența ta / pașii tăi lipsesc din omătul proaspăt / un surâs
 nu topește gerul / iar tăcerea trosnește sub bocanci / și orele
 curg lent / ca fulgii prinși în dansul lor obosit / iarna fără tine
 chiar și ninsoarea / pare mai tristă / chiar dacă albul îmbracă
 pământul / inima mea rămâne înghețată / așteptând să o
 încălzești".* De departe se vede că avem de-a face cu o
 meditație lirică despre absență, dor și melancolie, folosind
 iarna ca metaforă pentru starea interioară a eului liric. Ideea
 se concentrează pe singurătate și lipsa persoanei iubite,
 care amplifică gerul emoțional („inima mea rămâne înghe-
 țată”). Iarna devine un simbol al izolării, iar ninsoarea, deși
 albă și pură, este „tristă” fără prezența celui alt.

Structurat într-un flux liber, fără rimă strictă, poemul
 creează o atmosferă rece și apăsătoare, dominată de ima-
 gini vizuale și tactile: „fulgii se risipesc”, „luminile palide tre-
 mură”, „tăcerea trosnește”. Stilul este unul minimalist, cu
 versuri scurte și imagini simple, dar evocative, care accen-
 tuează sentimentul de vid („golul lăsat de absența ta”).
 Tonul este melancolic, cu o notă de speranță timidă în final
 („așteptând să o încălzești”).

Așadar, un poem intim și sensibil, care surprinde dure-
 rea absenței printr-o metaforă a iernii, îmbinând imagistica
 naturală cu profunzimea emoțională.

Poemul „Câtă iubire, atâta poezie” ar putea fi consi-
 derat ca o odă romantică a legăturii dintre iubire și creația
 poetică. El prezintă iubirea ca sursă de inspirație infinită.
 Printr-o structură liberă, fără rime stricte, se accentuează
 fluiditatea sentimentelor, iar repetiția versului-titlu creează
 un ritm care subliniază ideea centrală: iubirea și poezia sunt
 inseparabile: *„câtă iubire atâta poezie / în fiecare cuvânt în
 fiecare clipă / îți simt prezența gândurile îmi dansează / ca
 niște versuri ce se scriu singure / din dorul ce mă cuprinde”*.
 Tematica gravitează în jurul iubirii idealizate, care trans-
 formă viața într-o poezie continuă („iubirea noastră e ritmul
 meu”). Într-un stil cald și melodic, cu imagini senzoriale
 („bătaie a inimii”, „melodie fără sfârșit”) și metafore („fiecare
 frază poartă numele tău”), iubirea devine un act creator,
 fiecare emoție fiind transpusă în versuri („gândurile îmi
 dansează ca niște versuri ce se scriu singure”).

Pe un ton pasional și contemplativ ce reflectă o adora-
 ție profundă, suntem puși în fața unui poem delicat și
 vibrant, care glorifică iubirea ca forță creatoare, transfor-
 mând viața într-o operă poetică.

Cam pe acest ritm decurg versurile de dragoste ce
 îmbogățesc semnificativ forța intrinsecă și sentimentele
 eliberatoare întâlnite în acest volum.

Totodată, cu destulă ușurință, cred, am putea observa
 ceva anume în creația lirică a poetei Aura Golomoz: poezia
 sa este o poezie în care nota optimistă este la ea acasă.
 Așadar, avem de-a face cu o poezie îndrăzneată, căci poeta
 vede lumea cu ochi frumoși și curajoși. Singurul lucru de
 care s-ar putea teme cu adevărat este îndepărtarea de
 iubire, sentiment pe care-l mărturisește în mai multe
 rânduri. Dar cine nu iubește și nu tremură la gândul că într-
 o bună zi iubirea s-ar putea risipi?

Per ansamblu, întregul volum ar putea fi caracterizat
 printr-o căutare profundă a sinelui, împletită cu introspecție,
 lirism și meditație filosofică, explorând practic călătoria

interioară a ființei.

Din tematica și viziunea poetei este de remarcat
 puterea cuvântului și a tăcerii, femininul ca taină și
 inspirație, o dualitate remarcabilă dintre rațiune și
 suflet. Evident, toate acestea împletite cu multe
 interacțiuni simbolice precum iubirea, inspirația,
 mentoratul și chiar condiția umană.

Ca stil și expresivitate sunt demne de remarcat
 contemplația, metaforicul și meditativul, prin versuri
 libere, stil care o prinde bine pe autoare...

Acum, nu trebuie să considerăm că întreaga
 poezie a Aurei Golomoz se ridică la nivelul aprecie-
 rilor făcute până acum! Să nu uităm că avem în fața
 noastră o poetă aflată la început de drum, deci fără
 o experiență probată, incluzând aici și o oarecare
 nesiguranță a exprimării. Dacă tematica preferată de
 autoare pare a fi una destul de laborioasă, micile
 ezitări între tonuri apar totuși ici-colo, în câteva poe-
 me, ca și lipsa de mesaj la altele. Mai sunt, foarte
 rar, și unele sintagme clișeice și expresii puțin mai
 uzate.

Dar sunt ferm convins că o lectură variată și
 atentă a poeziei contemporane și clasice, alături de
 un exercițiu constant și o revizuire lucidă a propriilor
 texte o pot determina pe poetă să depășească toate
 aceste mici inconveniente.

Personal, cred că Aura Golomoz scrie de multă
 vreme poezie. Dar a stat deoparte și n-a avut curajul
 să și-o expună. Mă gândesc poate că este totuși o
 norocoasă că l-a întâlnit pe Sebastian Golomoz, un
 poet pe care nu mai are nevoie de prezentare pentru
 că este deja bine cunoscut, cel puțin în arealul nos-
 tru gălățean, dar nu numai. Bănuiesc că astfel a că-
 pătât curaj și și-a prezentat public compozițiile. Și
 foarte bine a făcut, pentru că, într-un timp relativ
 scurt, a reușit mai multe performanțe: să debuteze
 într-o revistă literară, de fapt chiar în revista Boem@,
 iar eu personal mă felicit că am fost nașul ei în ale
 debutului, apoi a scos o carte de poezie, cea pe care
 o serbăm azi împreună, așadar asistăm împreună la
 un debut editorial, a mai publicat un ciclu de poeme
 într-o antologie literară colectivă și cine știe câte alte
 performanțe n-a mai atins între timp, dar pe care le
 puteți afla cu ușurință chiar din gura poetei.

Apreciez că Aura Golomoz va avea un viitor
 luminos în poezia românească. Și dacă mă cunoaș-
 teți bine, mă veți și crede, pentru că știți că nu prea
 am dat greș cu previziunile mele în această direcție.
 Să-i urăm noroc și să-i fie mereu muza aproape!

Marin RADA**VITRALII**

Precum mobila la comandă,
viața mea,
are toate ușile colorate,
sus, jos,
de la stânga la dreapta,
geamuri reflexive
ca un cor de sentimente
cărora nu le lipsește
sclipirea...

Am să urc odată cu ea
pe scara de dragoste,
să prindă cerul
într-un cuib neatins,
ca și cum prinzi în palme tăcerea
și nu mai poți s-o ignori,
ea poate zbura
sau poate să rămână cu tine,
între două ferestre tulburătoare,
vitrailii, ori flăcări devenite oglinzi...

POEMUL CARE SE SCRIE SINGUR

Cum se sprijină pe iarba înaltă
stropii de rouă,
așa se ridică peste sufletul meu
lumina ce înfioară amurgul...
Pe masa de lucru, ea rescrie poemul
și lasă peste ape
câte un semn de-ntrebare,
tulburând pietrele și adâncul.

Niciodată nu se va tulbura
umbra mea, ca o apă
peste care trec păsările
înainte să înceapă tăcerea .

Tu știi
că de când au plecat fluturii
și mireasma părului tău
răscolește pădurile,
nimeni nu mai crede în nimeni
și singurătatea râde în hohote,
fără să mai scrie cineva,
vreodată poemul...

CALEA ROBILOR

Astăzi voi trimite
în cele mai îndepărtate
colțuri ale pământului,
cuvintele mele de dragoste,
nerostite,
la care nu voi aștepta răspuns

niciodată,
voi continua să trăiesc cu gândul
că le-aș fi putut așterne
pe Calea Robilor
ori pe drumul mătășii
care, oriunde ar fi rămas,
ele există
ca două picături de sânge
din care se revarsă lumina...

INCERTITUDINI

Abia începusem să cred
că numai eu știu
să construiesc o singurătate
și să ascund clipele iluzorii,
într-un alt anotimp .
Abia începusem să cred,
și văd aripa unui înger
de care îmi e teamă
să mă ating.

De câte ori cad,
el îmi întinde o fâșie de cer,
răvășit.

Abia începusem să cred
și tu mă întrebi,
dintr-o nouă tăcere,
dacă m-am risipit...

POEMUL

Încerc să așez câte o inimă
în fiecare literă a poemului,
acolo unde liniștea
este premergătoare iubirii,
unde centrul de greutate
ne eliberează spiritele,
treaptă cu treaptă,
până la tăcerea dintre cuvinte .

Pentru rugăciune,
mă veți găsi în aerul
care umple ferestrele,
doar ascultând chemarea,
cu propriile voastre bătăi
ale inimii...

BUNA VESTIRE

Întind mâna
peste vremea semințelor
încolțite în chihlimbar,
cu un pas mai înainte,
îngerul vede umbra femeii
peste iarba cosită
și lumina lichidă
din cuvintele pline de har.

El îi va spune
că, din ziua aceasta,
Cuvântul va rămâne,
o vreme,
cu ea să rodească
din lumină-n lumină,
țesută cu straie de crini,

(continuare în pag. 15)

(uemare din pag. 14)

fața lui îngerească.
Întind mâna
peste vremea semințelor
și un înger
stă să-nflorească...

NIMIC

Acesta este nisipul
clepsidrei mele,
cea mai tragică
formă de încolonare
a nimicului

Tot ce este real
mă amenință,
din neant,
ca un cuțit
golit de semnificație
în fața oglinzii.

Tu ai primit dreptul
de a suferi,
de a fi fericită
și de a rosti
în marile catedrale,
tăcerea.

Nu știu
dacă ai învățat
pe dinafară plânsul,
respirația
gură la gură a nopții,
nimicul...

LĂCRĂMIOARE

Curg clipele
pe bolta stelară,
parcă sunt râuri
întrupate în ploi,
se sprijină cerul
pe corzi de vioară,
ploaia râde și plânge
în noi,

Țin ochii închiși
și văd mai departe,
mugurii vin din moarte
precum mieii în crâng,
un zvon nenăscut
sufierea desparte,
crinii țin roua-n potire
și plâng...

Trăiesc mai multe vieți
deodată,
aud bătăile inimii-n lut,
curg clipele
de pe bolta înaltă,
vioara de lemn
lăstărește-n pământ...

CERCUL

Prelungire a gândului,
cuvântul nerostit,

respirația tăiată a materiei,
ritualul mâinilor
sculptând pasărea,
zborul.

Totul este un cerc.
Dincolo de marginile lui
nu există întoarcere...

CUVINTE

De prea multe ori
cuvintele nerostite
nu mai duc nicăieri...

În spatele zidului
tăcerea întemeiază icoane
și altare de fum,
clipele trec în liniște,
precum umbra păsării
care învață plutirea .

Dacă mi s-ar îngădui
să rămân înlăuntru,
aș rupe eu însumi
acest labirint,
ca un orb
care aprinde lumânări
de ceară curată,
dăruind fiecăruia
dintre semeni,
lumina...

METAMORFOZE

De cele mai multe ori
zidul vorbește cu mine,
mă așteaptă să deschid ochii
ori să-i închid,
pentru el, piatra
este piatră de temelie,
de sub care pândește
șarpele casei, perfid.

Între mine și zidul de piatră,
lumina,
cheamă păsări și fluturi, și flori,
un licăr de viață a prins
și grădina
când vântul aruncă petalele-n nori...

Doar copilăria mea
a rămas în ogradă,
un salcâm își întinde floarea
pe drum,
măine, pietrele zidului
or să vadă,
cum se scurge viața din el,
ca un fum...

Liviu BĂIȚEL**Vom porni**

Oare cine mai cunoaște dintre toate, adevărul
Și cu ochii limpezi, astăzi vede lumea chiar cum este
Printre-amețitoare scene parcă rupte din poveste
Când nici Eva nu mai știe cum a fost de fapt cu mărul

Cine să ne dea speranțe pentru viața viitoare
Din pământ răsare totul și se-ntoarce în pământ
Doar un fulg se știe omul, prea ades purtat de vânt
Către țărături de iluzii mai mereu înșelătoare

Cui să mai cerșim, prieteni, pentru mâine, armonie
Zei par pierduți în neguri mai de nimeni deslușite
Și orbecând cu zgomot prin destine și ursite
Am uitat de tot ce-nseamnă gând curat, inimă vie

Prinși în lanțurile zilei, adânciți în mari probleme
Adunând prostii tot felul nici măcar de trebuință
Rătăciți pe neștiute căi, departe de ființă
Am ajuns în trup de vameși, dincolo de orice vreme

Nu e chip să mai pricepem irosiți printre ecrane
Că o frunză-i doar o frunză iar nisipu-i doar nisip
Sclavi hârtiilor cu număr, fără suflet, fără chip
Drumul nostru spre lumină astăzi parcă tot în van e

Prin deșerturi necuprinse am mai fost și altă dată
Căutând făgăduite țări de nimenea știute
Prețuind din toate visul amintirilor pierdute
Vom porni din nou spre viața noastră cea adevărată

La marginea mării

Ascultând nisipurile răscolite de pași
Simfonii de mătase care vor să mă cheme
Pentru nunta celestă cu soare și luna drept nași
La marginea mării m-am oprit pentru o vreme

Dincolo de toate umbrele, curcubeu insolit
Am rămas lângă valuri, mângâind țărutul lin
Ca un semn de-ntrebare, minus-plus infinit
Peste cerul din urmă, necuprins și senin

Din milenii nescrise adunat-am pe rând
Mari speranțe drept hrană pentru cel ce se teme
De nimicul bolnav, adoptat prea curând
Și, la marginea mării m-am oprit pentru o vreme

Neștiut și, aproape...neînsemnat câteodată
Am zidit din cuvinte adevăruri lumină
Pentru clipa de mâine, în iubire săpată,
Când vom sta împreună cu tot ce va să vină

Sfântă moștenire

Să-ți iubești câmpiile și cerul
Munții-nalți și marea cea albastră
Codrii seculari hrănind misterul
Dorului ce-nseamnă țara noastră

Să-ți iubești pământul ce ascunde
Printre brazde trupuri de eroi
Apărând hotarele pe unde
Au zidit cetate pentru noi

Să iubești și cărțile pe care
Le-au lăsat drept sfântă moștenire
Pentru toată vremea viitoare
Eminescu și a lui oștire.

Constantin BIDULESCU**Fii optimist!**

Fii optimist.
De este rece, vânt sau ploi,
Cum este uneori la noi
Când norii negri se adună,
Curând apare vreme bună,
Deci nu fi trist.

Fii optimist.
Și dacă fire albe-apar,
Și părul este tot mai rar,
Dar senectutea e frumoasă,
Însă de mulți neînțeleasă,
Să nu fii trist.

Fii optimist.
De-ți sunt copiii-n depărtări,
Chiar și nepoții-n alte țări,
Se vor întoarce într-o zi,
Când dor de glie s-o trezi,
Deci nu fii trist.

Fii optimist.
La loto de n-ai câștigat,
Și nu vei fii nicicând bogat,
Sărac sau gros la portofel,
Sfârșitul este tot la fel,
Deci nu fi trist.

Fii optimist.
Cu șeful dacă te-ai certat,
Nu-i chiar așa de minunat.
Dar vei trăi cu mult curaj...
Din ajutorul de șomaj.
Și nu fi trist.

Fii optimist.
La un concurs când ai postat
Și doar penultim ești votat,
Nu ești acum pe loc fruntaș,
Dar nici codaș,
Deci nu fi trist.

Și dacă lipsuri tot mai sunt,
Vei ține cont de-un amănunt,
Ușor va fi, nu bănuiești,
Dacă vei ști să și zâmbești...
Te sfătuiesc, deci nu fi trist,
Fii optimist.

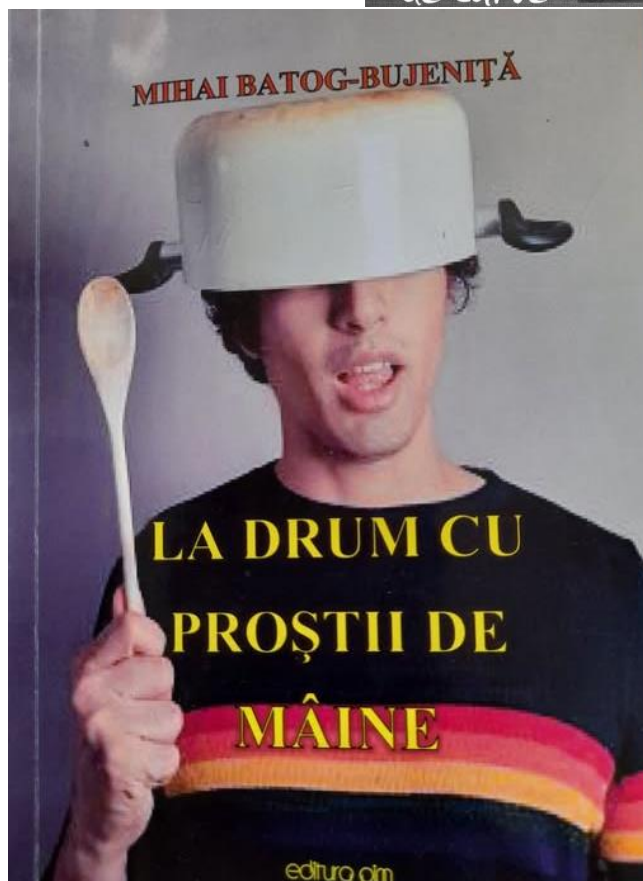
Ana OPRAN

Capcanele limbajului și umorul
(„La drum cu proștii de mâine”, Mihai Batog Bujeniță)

Culegerea de schițe umoristice „La drum cu proștii de mâine”, (ed. pim, Iași, 2023), este o carte incitantă atât prin titlu, prin condițiile grafice dar mai ales prin conținutul său. Scrisă în cheie SF, ea este de fapt de o actualitate stringentă. Dacă, acum două secole, scriitorul și filozoful moralist La Bruyère cu ale sale *Caractere* dorea să pună în fața lumii sale o oglindă în care aceasta să-și vadă toată hidoșenia defectelor (lăcomia, prostia, lăurădoșenia, ipocrizia, snobismul, corupția, îngâmfarea, prețiozitatea...), scriitorul Mihai Batog-Bujeniță vizează aici, într-o manieră impregnată de un umor fin uneori, debordant alteori, aceeași finalitate moralizatoare față de contemporanii săi, trăitori într-o epocă a inteligenței artificiale și a atotputerniciei internetului.

Cele 37 de narațiuni plasate aparent într-o lume a viitorului, sunt adevărate șarje umoristice prin care scriitorul dinamitează prin răs toate aspectele societății de azi, începând cu alimentația de tip american, datorate de fericire și dependență („Rex hamburger”), cea prin care „obezitatea devenea nu o problemă de sănătate socială ci expresia fericirii sociale” și terminând, într-un ritm ascendent, cu „Programul de înarmare” din care aflăm că „omenirea se afla în una din acele fericite perioade ale existenței sale pe această planetă în care toți vorbesc despre război, măceluri, distrugerii și, evident, victorie! Asta cu victoria fiind doar așa, pentru prostime, că nu se putea spune cine pe cine a învins, sau dacă a învins cineva. Isteria părea că aduce bucurie tuturor mai ales că era bine întreținută de producătorii de arme, muniții și pulberi explozive, însă ei se aflau, ca întotdeauna, discret, în spatele uriașelor afaceri din zona”(„La drum...” p. 233). Intre aceste două puncte limită, unul sugerând inconștiența îmbuibării nesănătoase într-o societate consumeristă, iar celălalt, consecința ei logică (războiul), se aliniază toate celelate aspecte ale acestui „drum” al prostiei, prinse de autor cu o varietate de mijloace mergând de la comicul blajin-îngăduitor până la grotescul sulfuros.

Odată cu trendurile de comportament și de fizionomie umane, ironia autorului destructurează stereotipurile verbale fie că vin din trecutul limbaj de lemn al comunismului sau din cel tehnologizant împănate cu anglicisme. În „Familia celula de bază a societății” psihologul Esmeralda Borș, consilier în probleme maritale, are ocazia să constate cum o familie el+el din anul 2050 suferă de aceleași sfîșieri generate de infidelitate și gelozie ca și familia tradițională, ca și cuplul interetnic și intercultural.

Propria căsnicie este un fiasco lamentabil năclăit în indiferență și rutină ceea ce o face pe d-na psiholog în problemele familiei să se gândească la oferta profesionalistă a celor două fete meseriașe, dansatoarele exotice Eleonora și Climentina. Comicul de situație cu trimitere spre absurd, comicul de caracter și mai ales savurosul comicul de limbaj cu amestrecul sau de expresii vulgare și prețiozități, cu calchieri lingvistice și elemente de argou face deliciul lecturii. Vena lingvistică a umorului, venind dinspre Caragiale, cel poreclit „moș virgulă, maestrul incontestabil al suculenței cuvântului și al capcanelor sale semantice și sonore, alimentează pitorescul și picarescul fizionomiilor umane.

„Electric car, full options”, „Cadoul”, „Enigma robotului telefonic”, „Odiseea spațială 3501” fac o captivantă translație estetică dinspre ambianța de birt sau de alcov a personajelor caragialiene spre comicul absurd al prozelor lui Urmuz precum cel din „Pâlnia și Stamate” sau „Ismail și Turnavitu”. Căci, dacă epoca lui Caragiale, în datele sale strict temporale, a apus, caragialismul continuă să domine aspectele vieții noastre sociale, politice și literare „îmbracat în mantie urmuziană cu trena lungă a unui Auto-Kosmos infinit și inutil”(Nichita Danilov, „de la Caragiale la Hurmuz”, în România literară, nr.32 din 19 iulie, 2019).

În „Școala altfel” formalismul, care înăbușă orice urmă de creativitate în venele acestui concept ivit tocmai spre a deschide calea unui învățământ creativ, conduce, printr-o evoluție logică inversă, la absurdul macabru: după ce „în luna următoare elevii au recuperat orele de matematică pierdute din cauza unor sărbători legale, marți pe cele de fizică, miercuri pe cele de chimie”, vizita de joi la muzeu este o secvență de teatru savuroasă cu un comicul de situație și de limbaj

(continuare în pag. 18)

suculent înserată în „feedback-ul” hilar oferit de compunerea lui Neluțu „cum am fost io la muzeu și ceam văzut acolo”.... „Poate data viitoare când vor merge la muzeu vor fi și ceva morți sau măcar răniți grav, așa că ei așteaptă cu mare interes altă perioadă a programului „Școala altfel...”

Moda securizării casei prin „implimentarea unui sistem de protecție antifurt și anti-vandalizare cu comandă prin voce” conduce la un dezastru când „Gligole Lămuleanu” întors de la o petrecere bine matolit își pronunță numele stălcit provocând reacția severă a sistemului anti-efracție finalizat cu arestarea lui și a însoțitoarei sale

În „Colierul” umorul subtil de suprafață maschează sub un surâs viperin un aberant tablou al manevrelor de spoliere și de crimă organizată ale așa zisei Autorități de Supraveghere Financiară, în fapt o organizație mafiotă de o cruzime, perfidie și cinism fără replică. Aici, ca și în alte schițe, șarja socială cu țintire directă spre realitățile actuale este năucitoare. Cititorul are sentimentul acut că aceste lucruri nu se petrec în 2025, așa cum avertizase naratorul, ci chiar în acest prezent bulversant. Sau, poate că el însuși s-a teleportat în acel viitor, cu o trimitere complice la avertismentul plasat de autor la începutul cărții, avertisment mustind de acea fină ironie cu care se savurează înțeleșurile și subînțeleșurile fiecărui cuvânt: „Literatura de anticipație este, în general vorbind, o simplă ficțiune. Uneori atât de bine gândită încât devine viitor.” Aceeași viziune hurmuziană a unui viitor dezumanizat, dominat de inteligența artificială și împins până la limitele halucinante ale destructurării oricărui sens existențial umanist se regăsește în „Viitorul de aur”. La Hârlău, în 3514, președintele Concernului Hârbotica World Corporation (de sesizat comicul de limbaj rezultat din asocierea localității insignifiante cu numele anglicizat), un android de ultimă generație, rezumă în limbajul standardizat al conducătorului economic istoricul întreprinderii și consecințele sale. „Umanitatea, în marea ei majoritate, era scoasă din circuitul economic, deci și din cel social și nu mai avea niciun drept să ia hotărâri, indiferent de domeniu: politic, de mediu, de securitate socială, etc... Devenind astfel inutilă, putea fi considerată o turmă, cu toate consecințele de rigoare!” (ibid.p.56)

În replică, nici prototipul uman nu este iertat: prin aplicarea planului de exterminare Exodul „ se împlinea visul de aur al omenirii, descoperirea unor noi spații de jefuit”.

Savanții androizi, căutând cauzele degenerescenței umane pentru a fi evitate de noua civilizație, găsesc repede că acestea erau „trufia mârănească, dorința neghioabă de îmbogățire fără limite de bun simț, ura tuturor indivizilor față de semenii lor, lăcomia, îmbuibarea și risipa, războaiele neconținute sau afișarea unui lux inutil” (ibid.p. 59).

De la caractere individuale, la prototipuri etnice inovația lingvistică și precizia definirii prin nume este la fel de neiertătoare la scriitorul Mihai Batog Bujeniță ca și la ilustrații săi predecesori I.L. Caragiale și Hurmuz.

În alții demnitari androizi ai MegaX, MochX, NaziX, RusX, CatoliX, ScamiX stau sub semnul aceleiași adevări nume – caracter ca și confratii lor Tipătescu, Farfuridi, Brânzovenescu sau, și mai exact, sub semnul

aceleiași atracții magnetice nume-destin ca și personajele hurmuziene Ismail, Turnavitu, Stamate, prinse în esența lor.

Deosebirea ține de distanța în timp, de schimbările sociale (inclusiv cele de limbă și limbaj), de prototipurile umane aflate în vizor, condiționate, fără doar și poate, de epoca istorică în care trăiesc și care le conferă specific și culoare dincolo de tipologia lor universală. Fauna Miticilor caragialieni, cu limbajul lor neaoș, savuros, cules de pe stradă, din birturi sau piețe publice, cu exprimarea lor eliptică și jocul de mimică plin de subînșelesuri, evoluează la Hurmuz spre absurdul unor indivizi cu fizionomii discrepante priviți de aproape, totuși logici în unitatea lor privită de la distanță, precum o pictură cubistă.

Diferența rezidă și din atitudinea critică a autorului, atitudine în care indulgența bonomă, comicul de factură moralistă, ironia acidă mergând până la ură, grotescul și absurdul se îmbină în proporții diferite și ia forme stilistice absolut originale pentru fiecare.

Caragiale, privindu-i cu ochii mijii de ironie pe miticii și moftangii săi, izbucnea înveninat: „îi urăsc, mă!”

Despre Urmuz Sașa Pană scria: „Clocotul contra celor în mijlocul cărora trebuia să-și mestece viața, a profitorilor ale căror mâini mucegăite trebuia - cu o grimasa a sufletului - să strângă [...] le-a sublimat în scrâșnete, le-a proiectat pe reverul logic ca o cascadă văzută într-un tavan de oglinzi.”

Scriitorul Mihai Batog- Bujeniță își privește lumea creată cu detașare, savurându-i diversitatea „prostiei”, gustându-i inadvertențele, trăind din plin și împărtășind cititorului plăcerea estetică a acestui „bălci al deșertăciunilor”.

Aproape fiecare schiță își propulsează fauna de „proști” ai viitorului prin acele portrete atent schițate, în care se realizează un aliaj unic al comicului de situație, de caracter și de limbaj. Acesta din urmă este de fapt un corolar al tuturor, celorlalte; scheme frazeologice, stereotipii verbale, construcții populare, pronunții regionale, punctuația, suspansul lingvistic, termenii cu înțeles ambiguu, barbarismul, limbajul profesional, jargonul electoral, jargonul științific coabitează eliberând când zâmbetul tăios, când valul de râs descătușat.

Stilul, de o oralitate cultă încântătoare, cu întorsături subtile, cu pauze și accente de înțeles subțiri, mărturisește un condei deplin stăpân pe arta persuasiunii inoculată - amestec de elixir și otravă – în cuvânt.

Lică PAVEL

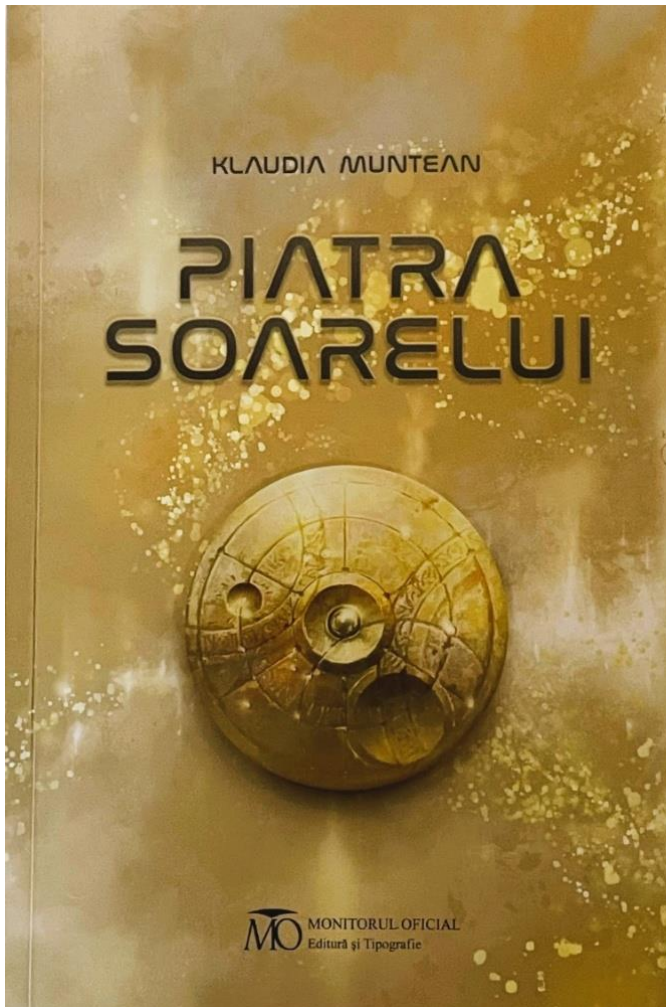
AURUL DIN „PIATRA SOARELUI”

Este de la sine înțeles că formația intelectuală a unui scriitor își pune amprenta, inevitabil, asupra oricăreia din creațiile sale, dar, în egală măsură, un rol determinant îl are și mediul în care activează întru folosul societății.

Această convingere mi-a fost reconfirmată, citind recenta carte a scriitoarei Klaudiva Muntean – PIATRA

(continuare în pag. 19)

SOARELUI, în fapt un basm modern de o originalitate indiscutabilă. Fiindcă autoarea nu se dezmente, prin plasarea acțiunii în locuri exotice, imaginare desigur, într-un spațiu și un timp imprecis, ca în orice poveste, dar și prin numele mai puțin întâlnite pe meleagurile noastre, purtate de eroii cărții, deloc surprinși în fața aparițiilor generate de tehnica modernă a acestui secol, cum ar fi hologramele.

Poate doar cititorul trecut de o anumită vârstă să fie surprins, nu însă și copiii de azi.

Spun acest lucru, cunoscând și alte lucrări ale Klaudiei Muntean prezentate la întâlnirile cenaclului Filialei Literatură pentru Copii și Tineret la care participă uneori și la care s-a întâmplat să fiu și eu.

Acolo am aflat și despre jocurile educative create de dânsa – „Colecționarii de Scrisori Rare”, menit să-i atragă pe copii spre cunoașterea operei eminesciene și „Colecționarii de Artă”, inventat pentru a le stimula interesul în descoperirea frumosului din patrimoniul cultural al spațiului românesc.

Firește, faptul că distinsa doamnă Klaudia Muntean a lucrat și lucrează cu îngerii trimiși de Dumnezeu pe pământ – a fost mulți ani educatoare și continuă să desfășoare și acum cu ei activități educative – explică, așa cum spuneam mai sus, amprenta didactică asupra scrierilor sale.

Este ceea ce se întâmplă și în basmul PIATRA SOARELUI, un basm din care copiii, și nu doar ei, pot învăța valoarea iertării, a dreptății și a iubirii față de semenii dar

și a trecutului care își pune amprenta asupra existenței noastre.

Sub pretextul găsirii fiicei regelui Yevghenislav, conducătorul poporului slavghen, dispărută inexplicabil de la palat, sub ochii cititorului se desfășoară, în ritm alert, o acțiune în care eroii primesc îndrumări și sfaturi prin vise sau de la păsări fantastice, păsări dragon, sau de la copaci cu însușiri omeneste sau chiar de la pietre prețioase vorbitoare.

Totul pentru a se împlini iertarea și împăcarea întru repararea unei nedreptăți săvârșite cu secole în urmă de strămoșii regelui Yevghenislav, asupra unor frați de sânge, pe care acesta îi poate vedea într-o hologramă creată de un mare înțelept și apărător al binelui pământesc.

Desigur, nu vom devoala aici întreaga acțiune și aventurile prin care trec eroii, pentru a păstra surprizele oferite de autoare în paginile cărții. Dar trebuie să spunem că „piatra soarelui” atât de necesară în căutarea drumului pentru împlinirea dreptății este, în fond, aurul din basmul imaginat de Klaudia Muntean pentru a-l oferi copiilor să le crească în suflet valorile atât de necesare într-o lume doritoare de pace, dreptate și iubire.

Autoarea este, și cu această carte, o inovatoare în literatura pentru copii pe care îi iubește și îi vrea înveșmântați în lumina frumuseții spiritului omenesc și în aurul poveștilor aducătoare de bucurii și soare în suflet.

Ana Maria CHIRCEA

Librocubicularistul

Librocubicularistul avea insomnii. Auzi, în ecouri, respirația sacadată a peștișorului său auriu, care viețuia de câteva luni bune în acvariul ușor murdar, cumpărat din piața de vechituri. Se gândi că hrana i-a fost contaminată în mod voit și tresări. Cine este acel prieten care îl sapă pe la spate? Care ființă, roasă de invidie, vrea să îi ia locul? I l-ar ceda din plăcere, că doar nu radiază de fericire, nici măcar nu își înțelege rostul. Firul de argint cu care a fost scrisă fila vieții sale, s-a cam terminat la el. Aștepta un semn, de oriunde.

Se întinse să ia cartea cu coperti groase de pe noptiera plutitoare și împinse în sus butonul de la lampa de veghe. Își așază la cap o pernă din pene de găscă, din curtea bunicii, și o sufocă, înghesuind-o între părul său cârlionțat și peretele cu urme de mucegai.

- Să îți fie rușine! îi reproșă Didi, peștișorul său auriu, mormăind în acvariu. De șapte zile citești cartea aia și încă n-ai înțeles nimic.

- Tocmai! N-am înțeles și o mai citesc o dată!

- N-ai citit-o cu sufletul, de aceea nu o înțelegi! completă Didi, cu chef de vorbă. Cartea aceea e o bucățică dintr-un copac, deci are suflet. Un suflet poate fi citit doar de un alt suflet. Cuvintele sunt doar niște fantasmă învăluite în esență. Cauți himera sau însuflețirea?

Librocubicularistul nostru era miop și, pe deasupra, își aruncă ochelarii de vedere în direcția acvariului. Aceștia trecură, la milimetru, pe lângă peștișorul auriu și căzură pe podeaua rece, făcând-o să scârțâie a nemulțumire.

- Sufletul la suflet trage! îngână Didi.

Peștișorul mișcă din coadă și își văzu mai departe de treabă. I se părea haios să ai atâta libertate și să nu te simți liber.

- Când n-ai cu cine, n-ai cu cine! mormăi ca pentru sine.

Cel care îl adusese în casă, părea să îl ignore cu desăvârșire. Acesta, își mai aranjă o dată perna la cap și își deschise cartea, oftând. Nu știa ce trebuie să găsească, însă știa că insomniilor trebuia să le pună capăt. Starea sa înclinată spre descurajare nu îi făcea bine. Până și bătrâna lună, înghețată de lipsa simțurilor, îl privea compătimitor.

Carul de foc, tras prin vârtej de nu mai puțin de șapte dragoni bibliofili, părea să tușească litere sângerânde. Prima filă avea colțurile îndoite, de parcă, întâia oară, semnul a fost pus la ea. La prima frână, pusă de aripa dreaptă a dragonului căpetenie, toți norii au înghițit în sec și s-au prefăcut în meteorități. La a doua frână, pusă de aripa stângă a aceluiași dragon, planetele s-au aliniat și au cântat un imn al împăcării. Literele erau tot mai aproape de frunzele veștejite. Picurau pe ramurile copacului deșteptat de ger, aflat în inima pustietății, solzi de dragon, stracojii. De îndată ce solzii atingeau ramurile, frunzele prindeau viață. Resuscitate, acestea dansau în culori metalizate, de portocaliu, albastru și verde.

Din coroana copacului, fantoma însuflețită a dragonului heraldic cerceta cerul lipsit de nori. Înghițea literele,

una câte una, după cum se ridicau în zbor. Deși pustietatea avea un singur copac, viețile cuvântătoare erau de ordinul miilor. Ceasul lor avea o singură limbă. Spectacolul de culori metalizate speria clepsidra în care s-au cuibărit orbește. Căutau, acum, să scrijească oful pe trunchiul singuratic. Un briceag din colți de dragon ar fi fost oportun. Și-au amintit că vechii dragoni și-au înșirat colții pe câmpul de luptă, așa că au căutat cu privirea un vârf de ac. Neieșindu-le în cale, s-au aplecat și, cu urechea lipită de pământ, au încercat să își înțeleagă rostul. Precum maimuțele, s-au urcat în copac, într-o clipită. Înceau, de această dată, să se cațere pe fantoma însuflețită a dragonului heraldic. Aceasta s-a împrăștiat ca ceața în zorii noului început. Cuvântătoarele, amorțite, s-au trezit agățate de litere sângerânde. Se priveau reciproc, într-o muțenie gălăgioasă. Meteorologii au izbucnit în râs, revenind la forma lor de odinioară. S-au apucat, treptat, să picure, neobosiți, nădejdea peste iarba care începu să crească. Ploaia de bine a liniștit cuvântătoarele și le-a îndemnat să sădească câte un puiet fiecare. Pe lotul pustietății și-au făcut loc traseele atrăgătoare pentru dragonii din cer, parcările încăpătoare pentru carele de foc și, cel mai important, aerul curat, odihnitor. De atunci, nu a mai fost zărit niciun vârtej, iar drumul vertical a fost pietruit cu iarba, nori și cuget.

Librocubicularistul, mulțumit, a închis, în sfârșit, cartea. Avea miros de amintiri. Mucegaiul prezentului era, ușor, acoperit de portocalele copilăriei. S-a prelinș până la noptieră, înspre lampa de veghe și a închis-o cu grija unei mame care își vrea copilul odihnit. Umbrele ar mai fi dansat pe peretele înțesat de pene în zbor, însă până și iluminatul stradal clipea a răgaz. Poeziile și povestirile s-au înălțat de pe noptiera plutitoare și se scuturau de orgolii peste acvariul ușor murdar. Le era dor de o mângâiere pe creștet. Noaptea abia începuse și cocoșul se pregătea să cânte. Răsăritul va fi cel mai frumos din ultima vreme. Va picta orizontul în căldură sufletească și, dincolo de el, va renaște clipa. Nimic din ceea ce este de trebuință sufletului nu se pierde.

- Măine îți curăț acvariul! îi șopti, somnoros, peștișorului auriu.

Eugen ONISCU

Spovedania unui om

Era o seară rece, noroasă, plouase în acea zi de iarnă, iar norii cenușii amenințau cu încă o bună ploaie peste noapte. Lucram pe atunci ca paznic pe șantierele din Valencia. De câte ori plecam de acasă pentru a începe munca de noapte aveam un sentiment de disconfort, mă gândeam că cel mai bine este ca omul să lucreze ziua, iar noaptea să stea acasă cu familia sa. Aproape toate nopțile le începeam cu o mică stare de zbucium interioară pe care căutam să mi-o calmez singur, gândindu-mă că totul nu era decât temporar, că voi reveni curând la o viață normală și mă voi putea odihni ca oamenii, dormind acasă nopțile și nu stând ca o pasăre de noapte pe șantier, atent la fiecare zgomot din noapte.

Șeful de personal îmi spusese că în acea seară îmi va aduce un coleg nou. De obicei, stăteam câte doi noaptea pe șantierele mari unde pericolul de a se fura era mai mare din cauza multor lucruri de valoare ce se aflau acolo. Mă întrebam ce fel de om o fi cel ce trebuia să vină în acea noapte, mă puteam oare înțelege cu el? Curând aveam să aflui.

Când am ajuns la șantier, era deja acolo, îmbrăcat în uniforma firmei, cerceta locul și mă aștepta, șeful de personal îl adusese, apoi plecase. Era un bărbat de cincizeci și cinci de ani, înalt, robust, cu un început de chelie, cu fruntea și obrajii brăzdați de cute adânci, sprâncenele aproape șterse, nasul mare croit frumos ce-i dădea chipului său un aer de bărbăție, ochii verzi mari, expresivi, ce de la bun început mi-au dat impresia că oglindeau multă durere și în același timp un haos sufletesc teribil. Întreaga expresie a feței lui îmi dădea impresia unui om căzut într-un abis în care se zbătea și din care nu mai reușea să iasă. Iar după toate discuțiile noastre nocturne aveam să aflui că așa și era. Ne-am salutat, a spus: "Mă cheamă Julio!". I-am spus numele meu, iar apoi am început să-i prezint ce trebuia să păzim împreună, apoi am mai discutat puțin și mi-a spus: "Am fost pastor metodist aproape douăzeci de ani."

Văzând nedumerirea mea, scoase din portofel legitimația de pastor și mi-o arătă. Am rămas și mai surprins atunci când am văzut acea fotografie, făcută pe când avea treizeci de ani. Contrastul era izbitor, în poză arăta cu totul alt om și nu era doar faptul că era mult mai tânăr, vedeam un bărbat în plină vigoare a tinereții cu ochii radiind de speranță creștină, iar întreaga expresie a feței și lumina ochilor erau atât de diferite în poză, și îmi dădeau impresia că în acea perioadă a vieții sale era plin de patosul celor ce predică cu toată puterea ființei lor Evanghelia.

L-am privit din nou și într-adevăr era o mare deosebire între el cel de atunci și omul din fața mea. Mi-am pus întrebarea: "Oare ce a cauzat această schimbare, și de ce nu mai este pastor?" Însă știam că trebuia să aștept pentru a auzi povestea lui de viață, eram conștient că nu puteam așa deodată să-l întreb pentru că era de mal gusto cum zic spaniolii, adică de proastă educație.

Însă știam că în nopțile ce le vom sta împreună, omul se va deschide. Îl admiram pentru modul său de a

se comporta, avea clasă în tot ce făcea, educație, bun simț, și acea autoritate pastorală ce nu-i dispăruse. De asemenea avea o personalitate puternică, în modul său de a fi discerneam demnitate și prezență bărbătească, însoțite de inteligență.

Am învățat multe lucruri interesante de la el, discutam mult despre artă, politică, cărți, filme, diferite teme din viață și bineînțeles religie, în toate îmi era superior, avea experiența sa pastorală și cunoștea bine viața și oamenii. Discutând într-o seară îmi spuse:

"Am avut o firmă a mea în Malaga, trebuia să mă ocup de prosperitatea firmei și în același timp duceam o viață spirituală, pregăteam predici, știi atunci când trebuie să pregătești o predică în fiecare zi, dacă tu studiezi Biblia și comentarii inspirate adaugi câte ceva nou la predică, iar la sfârșitul săptămânii trebuie să stai înaintea oamenilor la amvon pentru a predica. Mi-a plăcut această lucrare pastorală, aveam de lucru cu tinerii, le prezentam seminarii despre sexualitate, și nu numai tinerilor ci și bărbați și femei ce erau căsătoriți mă căutau pentru a-mi cere sfaturi cu privire la viața de cuplu. Aveam familie, soția și o fată, acum nu mai sunt cu familia mea m-am despărțit, pur și simplu dragostea dintre mine și soția mea s-a terminat, ea s-a recăsătorit cu un pastor iar eu trăiesc cu o femeie din Columbia ce are un băiat. Fata mea are optsprezece ani și este la universitate, uneori mai vorbim la telefon, ea mă respectă foarte mult iar eu țin enorm la ea. După ce am divorțat de soție m-am retras din lucrare, în viața mea am fost pe culmile realizărilor materiale și spirituale și am cunoscut de asemenea coborârea pe treptele de jos ale societății."

Noaptea treceau una după alta, discuțiile noastre continuau, însă el mereu știa să pună limite, nu-mi vorbea despre ce anume i-a cauzat prăbușirea de pe acea treaptă a societății unde se înfruptase cu atâta bucurie de viață.

După ceva timp, șeful de personal l-a luat pentru a-l duce la un alt post de lucru. Au trecut cam două săptămâni iar într-o seară un paznic cu care eram pe tură îmi spuse: "Știi ce s-a întâmplat cu Julio?" "Nu...", i-am spus eu. "L-au găsit în postul unde era de pază, drogat, consumase de asemenea alcool, era într-o stare jalnică, au trebuit să anunțe salvarea, l-au dus la spital, iar acum este internat, se recuperează."

Dintr-odată asemenea unui fulger ce luminează pe cer într-o noapte întunecoasă, se făcu lumină în mintea mea și am înțeles ce anume i-a pricinuit căderea din sfera aceea atât de frumoasă unde își trăise viața ca pastor.

După trei săptămâni mă plimbam prin Valencia pe unul din marile bulevarde, și mă întâlnesc față în față cu Julio, era foarte serios, palid la față și, cu un aer de vinovăție ce îmi dădea impresia că îi era rușine de mine, îmi spuse: "Salut ce mai faci?" "Bine mă bucur să te revăd." "Și eu. De fapt mă plimbam așa singur prin mulțime și mi-ai apărut deodată în față. Cum îți mai merge, lucrezi tot acolo? Eu, cred că ai auzit, nu mai lucrez la firma aia." I-am răspuns surâzând: "Bine, mulțumesc, nu mă plâng sunt bine,

(continuare în pag. 22)

deși doresc să schimb munca asta de noapte în ceva de zi." Iar el îmi spuse: "Da ți-am spus că se poate, trebuie să mergi la cursuri așa cum ți-am explicat, te califici în altceva și apoi lupți puțin pentru a obține postul. Și nu mai stai noaptea pe șantier, ci cu soția acasă, așa cum este normal. Eu am făcut câteva cursuri, și de fontanier și altele, am vreo cinci diplome acasă. Important este ca apoi să găsești post, pentru că este concurență, iar pentru cei ce vin cu un curs în domeniul respectiv, dar fără experiență, este puțin mai greu, însă nu imposibil. Știi ce, întotdeauna mi-ai căzut bine. Haide să coborâm în parcul Turia să stăm puțin de vorbă."

Am parcurs drumul mai mult tăcând, apoi, intrând în parc, am căutat o bancă mai retrasă. Era una din acele zile de iarnă valenciană, cu soare, ce foarte bine ar putea fi asemuită cu o zi frumoasă de toamnă de octombrie în România, din cele ce îți strecoară în suflet bucuria de a trăi și simți în acele momente cum amintiri plăcute de demult te inundă, iar o stare de pace, de fericire îți cuprinde întreaga ființă, iar viața în acele clipe ți se pare atât de frumoasă.

După un timp, el îmi spuse: "Am trecut printr-o experiență tristă în ultimul timp." "Am auzit ce ți s-a întâmplat..." i-am răspuns eu. "Mă doare că tu - și nu numai tu, ci aproape toți cei ce m-au cunoscut - au o anumită imagine despre mine în mintea lor, și anume căderea mea și asocierea mea cu consumul de droguri, cu părăsirea soției, a lucrării. Dar ce nu înțelegeți voi este faptul că această parte întunecată a ființei mele este doar un segment al vieții mele, continui să am și părți luminoase în ființa mea. Am cunoscut să știi, mulți oameni de-a lungul activității mele ca pastor, pe unii i-am ajutat, am dorit mereu să salvez vieți. Odată demult, o tânără pe nume Elena ce căzuse în aceeași problemă cu drogurile, deși era măritată, avea un amant, iar apoi s-a despărțit de bărbatul ei ce nu o mai respecta demult, ba o și bătea, - nu înțeleg de ce se purta așa cu ea pentru că de fapt el o împinsese la o astfel de viață prin modul cum el își trăia viața, frecventa baruri de noapte, consuma droguri, mergea la prostituate." Tăcu puțin, apoi își adună gândurile și continuă: "Eu încă nu începusem să consum droguri, eram un pastor plin de dorința de a ajuta oamenii, am avut multe convorbiri cu Elena sfătuind-o să nu cedeze tentației ci să se întoarcă pe căile binelui, să-și găsească salvarea și vindecarea prin intermediul Evangheliei. În tot timpul cât am vorbit cu ea, rămâneam uneori singuri în biroul meu, am fost ispitit la sânge să păcătuiesc însă am zis nu, îmi spuneam mie însumi: «Tu trebuie să ajuți la salvarea vieților umane și nu să le distrugi.» Iar Elena, de o frumusețe ce îmi amintea de Maria Magdalena, stătea acolo în fața mea, iar eu doar un gest dacă aș fi făcut cădeam amândoi, ea trecea prin aceea perioadă când ființa umană ajunge pe marginea abisului și atunci se prinde ca înecatul de cineva pentru a fi ajutat, însă, dacă o împingi spre abis, se prăbușește poate pentru totdeauna. În acele momente m-am gândit la Iisus și la Maria Magdalena, și acel gând mi-a adus biruința, am trăit un sentiment de înălțare peste josnicia firii mele păcătoase, am înțeles cum a tratat-o Iisus pe Maria Magdalena chiar dacă ea a mai căzut de la prima ei reabilitare, Iisus mereu a iertat-o și i-a oferit iubirea sa răscumpărătoare, de asemenea sfințenia și bunătatea Lui i-au cucerit inima, iar ea a

devenit ucenica Sa. Am predicat cândva despre viața ei, convertirea și întâlnirea cu Iisus în dimineața Învierii, se pot învăța lecții minunate din viața acestei femei numită Maria Magdalena. Am văzut-o pe Elena după ce a început, cu ajutorul Evangheliei, să aibă o nouă viață, citind ceva de la amvon și - n-ai să crezi - a citit un pasaj despre Maria Magdalena, ceva despre viața și reabilitarea ei, atât de frumos descrisă de unii autori religioși. Acel tablou mi-a rămas bine întipărit în memorie, chiar acum când îți vorbesc despre Elena o văd cu ochii minții. Înaltă, brunetă, cu părul negru, lung, lăsat pe spate, având o frunte feminină frumos construită, sprâncene negre delicate, apoi obraji dăltuiți frumos, buzele roșii arcuite, și ochii negri, mari, frumoși, strălucitori, ce nu mai reflectau acea prăbușire spirituală de mai înainte, ci speranța și bucuria noului ei început. Întreaga ei fizionomie emana feminitate și avea din nou bucuria de a trăi. Întreaga ei înfățișare era ca desprinsă dintr-un tablou al lui Rembrandt. Iar eu acolo stăteam ca un biet păcătos pe care providența l-a folosit ca instrument pentru a salva o viață. O, dacă aș putea să-ți definesc sentimentul ce l-am avut atunci, te simți util în societate și în același timp ai sentimentul că urci pe cele mai înalte culmi spirituale, întreaga ființă îți este cuprinsă de o reală fericire. Acum este recăsătorită, a rămas în biserică, are un serviciu, și trăiește o viață onorabilă, iar zilele acestea am primit un email de la ea, nu știu cum a ajuns să știe de recăderea mea, însă îmi reîntorcea acele cuvinte ale mele prin care eu altădată căutam să o ridic."

Făcu o pauză, istoria acelei femei mă impresionase în mod profund, căzusem pe gânduri, apoi el continuă:

"Am observat că în viață te întâlnești cu exact ce ai oferit oamenilor, orice bine pe care l-ai făcut altora ți se întoarce înapoi și de asemenea tot răul pe care l-ai făcut cuiva în anumite circumstanțe ale vieții vine peste tine, tot ce oferim oamenilor primim înapoi în timp, este una din marile legi ale vieții umane. Consecințele păcatelor noastre ne pot strivi atunci când în viață le purtăm singuri, însă atunci când le purtăm prin har împreună cu Hristos este altceva. Deși există suferință să știi că avem parte și de mângâieri și bineînțeles vindecare spirituală. Știu că îmi vei spune: «ce bine știi să predici, dar viața ta este un dezastru» și ai dreptate, așa este, însă nu uita și oameni ca mine pot fi salvați, bineînțeles dacă renunță la toate mizeriile de care le e plină viața. Zilele acestea din atâtea cărți cu tematică biblică ce le-am citit cândva îmi stăruie în minte un gând pe care chiar l-am spus într-o predică și anume: «Un pastor îl caută pe Dumnezeu uneori toată viața sa, iar un păcătos convertit îl cunoaște.»"

Soarele strălucea pe cerul albastru de iarnă aducând atâtea bucurie printre noi oamenii, într-un mandarin câteva păsărele ciripeau pline de farmec, câțiva copii se jucau pe lângă noi scoțând strigăte de bucurie, aveau atâtea inocență imprimată pe fețele lor, pe o altă bancă doi tineri îndrăgostiți își împărtășeau cuvinte doar de ei știute, Julio se oprise, nu îmi mai vorbea, părea mai liniștit. După un timp ne-am despărțit, i-am urmărit cu privirea silueta înaltă cum se pierdea printre trecătorii de pe stradă ce poate asemenea lui umblau prin viață apăsați de povara propriilor păcate, căutând drumul spre izbăvire.

Teodor DUME**De vorbă cu Dumnezeu**

luminile oraşului se sting
 una câte una
 rămâne aprinsă doar cea
 din dreptul patului
 ca să pot să văd
 pilulele de pe noptiera
 invadată de boli și tristeți
 asistenta mă întreabă
 de ce dorm pe partea cu inima
 pentru că mâine trebuie
 să mi se facă eco cordul și
 nu o să dea bine în fața monitorului

sunt exasperat
 închid ochii și-mi imaginez
 o firimitură de fericire
 gata zic
 starea mea e una acută
 iar Dumnezeu
 mă privește cu indiferență
 trebuie să mă conformez
 că cine știe dacă fișa mea
 va avea sau nu o suspiciune sau o
 recomandare în plus
 cauza probabilă a bolii mele
 e în curs de investigare
 experiența îmi spune să închid ochii
 și să fiu puternic
 indiferent de diagnostic
 și între răgazul dintre ultimile clipe
 să stau de vorbă cu Dumnezeu...
 nu nu știu cum să încep
 cuvintele mi se dau de-a rotogolul
 și sunt trist
 încerc să mă apropiu cu gândul
 și-l rog
 Doamne
 semnează-mi biletul de trecere
 de pe tărâmul vieții
 pe cel al întinericului...
 atât și nu îți cer mai mult

Pe trecerea de pietoni imaginară, doar eu

umblu cu un băț alb în mână
 ca orbul
 care-și face cărare
 printre trecătorii întârziați
 ce fug pe trecerea de pietoni
 transpir și soarele șmecher

îmi zâmbește la fel
 de parcă am fi
 prieteni de o viață
 pe drept zic
 suntem prieteni dar nu atunci când
 îmi acopăr fața cu mâna
 și bolborosesc în mine
 cuvinte pe care
 nu le-am mai auzit niciodată

cu bățul din mâna grea
 ce-mi tremură de-atâta bătrânețe
 îmi fac loc să trec
 pe o trecere de pietoni imaginară

nu nu port ochelari
 ochelarii sunt pentru cei care
 vor să oprească timpul...

Moartea mea are un ciorap găurit în călcâi

când ușa vieții
 îmi rămâne mereu închisă
 în casă
 dansează pustiul
 fumul de la ultima lumânare
 un cui
 și un tablou
 cu cei care au fost
 sub care păianjenii se joacă
 de v-ați ascunselea
 nu n-am cum să știu regulile jocului
 și e mult prea târziu să le învăț
 prezența mea e doar o umbră
 sub candelabru rămas
 neaprinș de multă vreme
 dar știu că moartea mea
 are un ciorap găurit în călcâi

La colț de stradă

singurătatea mea cerșește
 la colțul unei străzi
 din orașul în care
 nu mă cunoaște nimeni
 și- i normal să fie așa
 din moment
 ce sunt un străin
 într- un oraș străin

în urma mea
 cresc umbrele haotic
 ca în urma unor pași
 lăsați de izbeliște
 strada miroase a tristețe și lacrimi
 doar singurătatea mă ia de braț
 și trecem printre oameni
 fără să fim luați în seamă
 din când în când
 mă apucă o tristețe
 și sfredelește adânc în mine
 ca și cariile într-un lemn uscat
 nu- i bai zic
 va mai trece o zi...

(continuare în pag. 24)

Doar vis...

azi-noapte mi-am văzut moartea
și am crezut că vrea
să doarmă cu mine în același pat
cum o mai făcuse
de vreo două ori
să povestim despre una-alta
și îndeosebi să continuăm
discuția de ieri noapte

de fapt era vorba
despre un vis
în care
se făcea că am murit
și între două vorbe mi- a spus
" nu nu te vreau
e mult prea devreme încă"
și când m- am trezit
moartea stătea încotită
pe pervazul ferestrei
dinspre apus
și mă privea insistent

Sub acoperire

seară de seară
moartea deghizată în umbră
se plimbă pe aleea
din spatele blocului meu
ochii și-i aruncă
peste urmele lăsate de mine
la întoarcerea acasă
e disperată și răsuflă greu
ca în zilele călduroase
în care unii
se adăpostesc unul în celălalt
știi bine că o să treacă și pe la mine
realitatea nu- mi poate ascunde
nici cele mai mici gesturi ale vieții
anii mi s-au dus ca anotimpurile
peste zilele și nopțile lăsate
în urma trecerii mele
vine toamna cu tristețile ei
nu-i bai zic
realitatea nu mă poate ascunde printre
gesturile zile

Câte ceva despre mama, câte ceva despre Dumnezeu

prietenii pe care i-am avut
până de curând
s-au dus unul câte unul
fiecare în direcții diferite
ca nori
care despart cerul de pământ
starea mea e una obișnuită
cu singurătatea
ca un cui de pe care
a căzut tabloul cu cei care au fost
și numai sunt
uneori le simt lipsa
și mă umplu de lacrimi

și totuși ce i-aș spune lui tata
văzându-l cum dă norii la o parte
ca pe o perdea în plină zi ?
mă gândesc că dacă
ar sta de vorbă cu mine
l-aș întreba
ce mai face și cum o duce mama
și poate l-aș întreba
câte ceva și despre Dumnezeu

La masa cu cei care nu mai sunt

de două ori pe an
înainte de a trece pragul
îmbătrânit
al casei părinților mei
mă descalț
ei nu mai sunt
au plecat să se întâlnească cu Dumnezeu
să-l invite la masa
cu cei care nu mai sunt
mă privesc de sus și din tabloul agățat
pe peretele de deasupra patului
în care
mi- am adormit copilăria
pe partea cealaltă
se găsește soba cu plită
pe care
ne pregătea cartofi în jarul încins
ca un soare în plină amiază
lampa din tavan
cu sticla numărul opt
rămasă neștersă
s-a spart nu demult
așteptările privesc nebunatic
înspre ușa întredeschisă
și nu mai intră nimeni
între jaluzelele lăsate
s-au cuibărit păianjenii și privesc
înspre scările din lemn
nemăturate de multă vreme

mamă tată v-am pregătit masa
cartofi cu carne afumată
așa cum ne plăcea la toți
și ascult fiecare
mișcare de prin curte
pe scaunul neocupat
va sta Dumnezeu
care ne va aduce
un buchet de trandafiri albi
din grădina de la capătul casei
fiică-mea teodora
îi va așeza într-o vază incoloră
ca lacrima pe care va scrijeli
doar două nume : Ioan și Ana
mă grăbesc acum
înspre lavița din fața porții și aștept...

Cristian Ovidiu DINICĂ

Poetul ca un câine tăcut

Desfaceți volumele poetului
și dați-i să-și înghită poem cu poem
fiind martor frământărilor sale
ca și când ați tăia coada câinelui tăcut.
Amândoi și câinele și omul vor deveni la fel de febrili
în căutarea singurătății.
Poetul va spune: sunt la fel de singur
ca timpul ce-și pierde silabele
dorind să fie.

Durere

mantia nopții este sfâșiată
strigătul de durere
te aruncă în brațele deznădejdiei,
în grabă privești
oglindea roasă de umezeală
din baia devastată de timp,
te îndoiști
de existențe supreme,
emoția te trădează,
mușcă din tine un nerv,
oasele țipă, timpul doare,
lumina te apasă,
te recunoști învins
cutremurat de rictusul
fulgerului ce-ți lasă pe chip
zâmbetul neputinței,
totuși unde ești Doamne?

A fi parte a timpului

dimensiunea abstractă a timpului
ascute voința de libertate
de a ne recupera propria persoană
dintre limitele existenței,
de a ne recunoaște în ființa cu simțurile atrofiate
cu iluzii ce luptă să scape
de minciună,

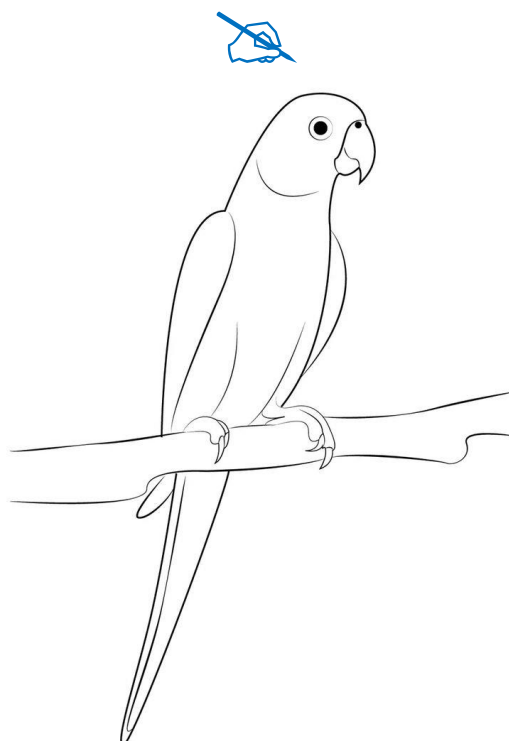
din aer vertebre intoxicate
de cenușa viselor,
trăiește în armonie
coșmarul
societății
care spune florilor floare
însă slovele sale au configurația orizontului
dependent de tragism.

Singurătate

deasupra pietrei precum aripa unei păsări
ascunsă de tăcere
adună vise,
noaptea strânge
speranțe,
la nivelul al șaptelea al cerului
apa devine ochiul ce spune
cuvinte.

Copilăria

mama din umbră strigă
viața ei este ca o simfonie a tristeții,
merg pe malul râului
în care luna se ascunde,
la mine ajunge vocea tatei urmată de liniște,
evadarea sunetelor din cleștele nopții
îi dă putere să mă cheme
într-o curgere în care timpul
rămâne în urmă.

Ștefan ANDRONACHE

Roma cea veșnic fascinantă – II

Piața amenajată în fața Bazilicii reușește să sublinieze autoritatea atotcuprinzătoare a bisericii creștine. Uriașa colonadă de formă eliptică (care-mi determină ochii să scruteze atent fațada lungă de 115 metri și, respectiv, cupola argintie a catedralei, o capodoperă de armonie și echilibru ce se desfășoară până la înălțimea de 132 metri!) trebuia, după cum mărturisea Gian Lorenzo Bernini, autorul său, să sugereze „brațele misionarului care-i îmbrățișează pe catolici pentru a le întări credința, pe eretici pentru a-i reuni în sânul bisericii, iar pe agnostici pentru a-i ilumina cu dreapta credință“.

Spațiul deschis al mării piețe (200 m lungime și 130 m lățime) adăpostește, cu ocazia Paștelui, sute de mii de oameni ce vin să primească binecuvântarea papală. În mijlocul axei circulare tronează un obelisc egiptean (înalt de 25,5 m) adus de Caligula din Heliopolis. Pe cele două laturi au fost introduse două fântâni arteziene menite să dea un plus de animație și culoare spațiului predominant din piatră. Cert este faptul că întregul ansamblu monumental al acestei piețe a marcat debutul unui nou urbanism ce avea să influențeze destul de puternic evoluția arhitecturii din secolele următoare.

În interiorul Bazilicii amplu și somptuos, cu excesiv de mulți vizitatori, simt că mă pierd. Primul popas îl fac în dreapta, acolo, unde trebuie pur și simplu să mă înghesui pentru a putea ajunge să văd „Pietà“ (1499), singura sculptură semnată de Michelangelo, Creație de excepție care întruchipează nu numai frumusețea duioșiei, ci și noblețea durerii Fecioarei Maria care ține în brațele sale pe Iisus mort. Marmura strălucitoare a compoziției este acum protejată de un perete din sticlă pentru a nu se mai putea repeta actul de vandalism la care fusese supusă de către un iresponsabil cu exact trei decenii în urmă.

De aici încolo, pe toate laturile navei în cruce greacă, se înșiruie o suită de capele și zeci de altare între care își fac loc și monumentele funerare ale papilor. Sub impresionanta cupolă a lui Michelangelo (înaltă de 136,5 m, sub care ar putea fi adăpostită fațada Domului din Milano!), în interiorul căreia stă scris în latinește mesajul lui Hristos: „Tu ești Petru și, peste această piatră, voi ridica Biserica Mea și ție îți voi da cheile Împărăției cerurilor“, tronează Altarul Confesiunii și faimosul Baldachin. Pontiful aflat în rugăciune din preajma altarului este o sculptură realizată de Canova pentru papa Pius al VI-lea. În fața acesteia, dar pe partea stângă, se găsește statuia Sf. Petru.

Baldachinul din bronz (1624) cu cele patru coloane în torsadă (răsucite) din marmură neagră ce aveau să anticipe mișcarea „art-nouveau“ lui , care a fost înălțat peste altarul papal, pare să aibă el singur, înălțimea unui palat. Predestinat să facă legătura dintre timp și infinit, el a fost ridicat chiar deasupra criptei sub care odihnește

Piața amenajată în fața Bazilicii reușește să sublinieze autoritatea atotcuprinzătoare a bisericii creștine. Uriașa colonadă de formă eliptică (care-mi determină ochii să scruteze atent fațada lungă de 115 metri și, respectiv, cupola argintie a catedralei, o capodoperă de armonie și echilibru ce se desfășoară până la înălțimea de 132 metri!) trebuia, după cum mărturisea Gian Lorenzo Bernini, autorul său, să sugereze „brațele misionarului care-i îmbrățișează pe catolici pentru a le întări credința, pe eretici pentru a-i reuni în sânul bisericii, iar pe agnostici pentru a-i ilumina cu dreapta credință“.

Spațiul deschis al mării piețe (200 m lungime și 130 m lățime) adăpostește, cu ocazia Paștelui, sute de mii de oameni ce vin să primească binecuvântarea papală. În mijlocul axei circulare tronează un obelisc egiptean (înalt de 25,5 m) adus de Caligula din Heliopolis. Pe cele două laturi au fost introduse două fântâni arteziene menite să dea un plus de animație și culoare spațiului predominant din piatră. Cert este faptul că întregul ansamblu monumental al acestei piețe a marcat debutul unui nou urbanism ce avea să influențeze destul de puternic evoluția arhitecturii din secolele următoare.

În interiorul Bazilicii amplu și somptuos, cu excesiv de mulți vizitatori, simt că mă pierd. Primul popas îl fac în dreapta, acolo, unde trebuie pur și simplu să mă înghesui pentru a putea ajunge să văd „Pietà“ (1499), singura sculptură semnată de Michelangelo, Creație de excepție care întruchipează nu numai frumusețea duioșiei, ci și noblețea durerii Fecioarei Maria care ține în brațele sale pe Iisus mort. Marmura strălucitoare a compoziției este acum protejată de un perete din sticlă pentru a nu se mai putea repeta actul de vandalism la care fusese supusă de către un iresponsabil cu exact trei decenii în urmă.

De aici încolo, pe toate laturile navei în cruce greacă, se înșiruie o suită de capele și zeci de altare între care își fac loc și monumentele funerare ale papilor. Sub impresionanta cupolă a lui Michelangelo (înaltă de 136,5 m, sub care ar putea fi adăpostită fațada Domului din Milano!), în interiorul căreia stă scris în latinește mesajul lui Hristos: „Tu ești Petru și, peste această piatră, voi ridica Biserica Mea și ție îți voi da cheile Împărăției cerurilor“, tronează Altarul Confesiunii și faimosul Baldachin. Pontiful aflat în rugăciune din preajma altarului este o sculptură realizată de Canova pentru papa Pius al VI-lea. În fața acesteia, dar pe partea stângă, se găsește statuia Sf. Petru.

Baldachinul din bronz (1624) cu cele patru coloane în torsadă (răsucite) din marmură neagră ce aveau să anticipe mișcarea „art-nouveau“ lui , care a fost înălțat peste altarul papal, pare să aibă el singur înălțimea unui palat. Predestinat să facă legătura dintre timp și infinit, el a fost ridicat chiar deasupra criptei sub care odihnește primul dintre apostolii lui Hristos Enormul Tron al Sfântului Petru (Cathedra Petri a lui Bernini, din 1657) din zona absidei, plasat chiar între monumentele papilor Paul al III-lea și Urban al VIII-lea între care orice închipuire. Acest punct culminant a decorației somptuoase din interior este împodobit cu patru sculpturi din bronz aurit care îi înfățișează pe cele patru Părinți ai bisericii creștine. Un citat, scris cu litere în relief, cuprinde mesajul adresat Sf. Petru de către

(continuare în pag. 27)

lisus: „Paște-ți oile!”, îndemn menit să justifice astfel nu numai poziția papei, ci și îndatoririle sfinte care-i revin.

Cele mai deosebite monumente sunt închinete papilor: Clement al XIII-lea, Urban al VI-tea, Paul al II-lea, Alexandru al VII-lea (1678, Bernini) și Pius al X-lea.

Închei prezentarea succintă a celor văzute aici cu aprecierile, mai mult decât pertinente, ale francezului Louis Veuillot referitoare la Bazilică: „Sf. Petru este un poem al religiei, al victoriei lui Cristos. Toată istoria, știința, arta,

Roma - Bazilica Sf. Petru

Roma – Vedere spre clădirea Muzeului Vaticanului

bogățiile naturii, concepțiile și creațiile omului sunt reunite aici ca o moștenire a lui Cristos, fiul lui Dumnezeu, pentru a-L binecuvânta și glorifica. Inima incomparabilă a tuturor acestor minuni este Sf. Petru”. Așadar, iată motivațiile ce-i determină pe oamenii de pretutindeni să facă, măcar o dată în viața lor, o descindere aici.

Căldura de afară mă avertizează că cel mai bine ar fi să-mi continui itinerariul printre reperele spirituale care exprimă dragostea pentru adevăr și frumos a înalților pontifi care s-au succedat de-a lungul timpului.

Așadar, după ce înconjur zidul de incintă al cetății, pătrund pe viale Vaticano chiar în zona care conține un imens și extrem de valoros tezaur artistic.

Impresionantul Palat Belvedere – căruia aveam să-i fiu oaspete mai mult de cinci ore – adăpostește un adevărat complex de muzee, o bibliotecă apostolică impresionantă (800000 volume, 100000 gravuri, desene și hărți, 6000 codice și 8000 incunabule!) și mai multe capele și apartamente cu decorații datorate celor mai mari maeștri ai picturii renascentiste italiene.

Muzeul Egiptean ocupă o duzină de săli de la etaj în care sunt expuse: sarcofage cu mumii sau basoreliefuli ce au fost descoperite în ultimele două secole, statui (regina Touya, mama lui Ramses I, regele Mentopt ș.a.), precum și diverse bibelouri, acestea din urmă fiind descoperite atât la Roma, cât și la Tivoli. Impresionant este mormântul lui Iri (din secolul XXI î.Hr.), cel care fusese paznicul Piramidei lui Cheops.

Pasiunea pentru antichități a suveranilor pontifi este dezvăluită de către muzeele: Pius-Clementino și Chiaramonti. Primul s-a constituit pe baza colecțiilor de opere greco-romane ale papilor Pius al VI-lea și Clementino al XIV-lea. Există aici mozaicuri inspirate din mitologie, o galerie a statuiilor zeităților în cadrul cărora se detașează „Venus din Cnyde”. În curtea de formă octogonală, pot fi admirate: „Apollon din Belvedere” (secolul IV î.Hr.), o copie romană a

unui bronz mai vechi, magnificul grup „Laocoon și fiii” (sec. I î.Hr.) sculptat la Rhodos în Grecia. Extraordinarul „Tors din Belvedere” din atrium îmi amintește de Michelangelo care făcuse un adevărat cult pentru el și descoperit în Domus Aurea a lui Nero. Celălalt, Chiaramonti, se remarcă și el prin suita busturilor antice a căror expunere originală se datorează sculptorului Canova.

Pinacoteca Vaticanului (inaugurată în anul 1932) se numără printre cele mai renumite din lume, ea constituindu-se într-un fel de muzeu al picturii religioase din toate timpurile. Pot fi întâlnite aici opere aparținând primitivilor sau bizantinilor, reprezentanților Renașterii sau barocului și până la epoca modernă. Bogăția imensă de lucrări a permis consacrarea unor săli școlilor de pictură ferrareză, toscană, venețiană sau franceză, printre artiștii cel mai bine reprezentați numărându-se Giotto, Beato Angelico, Melozzo da Forlì, Perugino, Rafael, Veronese, Caravaggio, Guido Reni, Tițian, Poussin, Rouault ș.a.

Pe una din ferestrele deschise pentru primenirea aerului din interior, încerc să-mi odihnesc ochii solicitați de atâtea tablouri strălucitoare. Timp de câteva clipe, în acest binevenit moment de respiro, admir superbele grădini ale Vaticanului minuțios îngrijite și pline de verdeață. Printre palmierii, pinii și chiparoșii inteligent distribuiți printre numeroasele alei recunosc ușor silueta grațioasă a faimosului Casino (ce adăpostește Academia de Științe a Statului Pontifical printre ai cărei membri s-a numărat și distinsul meu consătean, arheologul Emil Panaitescu, fost director al Accademia di Romania, în perioada interbelică, și atașat al Guvernului pe lângă Sfântul Scaun). Și tot de aici se vede, în toată splendoarea sa, Cupola cea măreață a Bazilicii!

La cel de al doilea etaj al Palatului Belvedere, mai există câteva galerii, la fel de renumite, ce adăpostesc colecțiile impresionante de candelabre, hărți (inclusiv pe cele pictate pe pereți între 1580 și 1583 de Antonio Danti) și tapiserii executate, la Bruxelles, după cartoanele desenate de Rafael.

Pe o scară și, mai apoi, printr-un culoar cu o animație deosebită, ajung și la Capela Sixtină, punctul culminant al itinerariului meu prin această lume plină de neîntrecute frumuseți. Capela este decorată cu fresce realizate de cei mai valoroși pictori ai Quattro-

(continuare în pag. 28)

(urmare din pag. 27)

cento-ului toscan și umbrian ce redau, pe peretele din stânga, Viața lui Moise, iar pe peretele din dreapta pe cea a lui Iisus Hristos. Din ordinul papei Iuliu al II-lea, Michelangelo avea să picteze, ulterior, întreaga frescă de pe bolta (1508-1512) ce prezintă, într-o manieră oarecum dramatică, Creația Universului și Istoria Omenirii până la Potopul lui Noe. În această autentică arhitectură pictată, artistul își exprimă cultul său pentru frumusețe, dar și pasiunea pentru nuditate, lucrările „Creația aștrilor”, „Sibylă libiană” sau „Păcatul originar” fiind pline de forță, strălucire și culoare.

Și tot Michelangelo, din dispoziția lui Paul al III-lea, avea să realizeze, între anii 1538-1541, compoziția cu aproape treisute de personaje „Judecata de Apoi” impresionantă prin grandoarea (20x10m), concepția și virtuozitatea tehnică, lucruri pe care restaurarea, de acum un deceniu, reușește să le evidențieze din plin. În ceea ce mă privește, trebuie să recunosc că, fiind lipsit de ochelarii de miopie pe care mi-i distrusesem pe treptele Domului din Siena, nu m-am putut bucura din plin de această Capodoperă a picturii universale. Aproape tot ceea ce am văzut mi s-a părut acoperit de un fel de ceață, iar contururile personajelor îmi apăreau dublate. Surprinși într-un impresionant exercițiu de admirație, vizitatorii, adunați ca într-un ciorchine uriaș, acum la sfârșit de iunie 2003, par să reconfirme spusele lui Vasari: „Întreaga lume s-a grăbit să vadă această minune și ea a fost copleșită, mută de uimire”.

Deasupra apartamentelor lui Borgia, decorate de Pinturicchio, se află cele cinci camere (stanțe) pictate de

Roma – Interior din Palatul Belvedere, Muzeul Vaticanului

Rafael și elevul său Perugino pentru papa Iuliu al II-lea. În prima, „Stanza della Segnatura” (care, la origine, fusese Bibliotecă), aduce un adevărat elogiu reconcilierii dintre înțelepciunea antică și spiritualitatea creștină, capodoperele sale, precum „Școala din Atena”, permițându-i să surprindă vârstele omenirii, de la frumusețea ideală a adolescenței, la înțelepciunea și maiestruozitatea bătrâneții.

Se cuvine a face mențiunea că această Cetate a Vaticanului, devenită stat independent din anul 1929, mai cuprinde: Curtea Pontificală, apartamentele Papei și alte câteva construcții cu destinații precise (Radio, Televiziune, Poștă etc.) ce sunt distribuite pe un spațiu de numai 45 de hectare, din care motiv entitatea statală din mijlocul Romei este considerată, deocamdată, drept cea mai mică din lume.

Piețe și fântâni renumite

Nu am văzut, deocamdată, în nici una din marile metropole europene vizitate atât de multe și frumoase piețe. În plus, acestea sunt extrem de diferite între ele. Obeliscul, fântâna sau coloana, elemente preponderent decorative, reușesc să le individualizeze puternic. Aproape că nu le vei confunda niciodată.

Pe tot parcursul verii, piețele Romei se transformă în autentice oaze pe care călătorii oboseți și înfierbânțați le caută de cele mai multe ori cu disperare. Fântânile plasate, de regulă, în mijlocul lor, emană un câmp magnetic și, implicit, o hipnoză ușoară căreia nimeni nu i se poate sustrage.

Din cele peste o sută de fântâni cu care s-a împodobit până acum Roma izbucnește o adevărată „vegetație lichidă” capabilă să vindece cartierele de ariditate atât de specifică sudului. Privești cum apele limpezi și răcoroase curg pline de senzualitate peste grupurile statuare făcând fântânile să depene, la infinit, frumoasa melodie care i-a inspirat lui Ottorino Respighi un extrem de colorat și rafinat poem simfonic. Cu siguranță că scriitorul francez Jean Cocteau avea perfectă dreptate când spunea că numai „cântecul fântânilor indică orașul veritabil”!

În timpul petrecut la Roma, am străbătut, de-a lungul și de-a latul, sau m-am odihnit într-o duzină de piețe pornind de la Piața Veneția, la Piața San Pietro și de la Piața Poporului, la Piața Gura Adevărului! Dacă Piața Veneția m-a impresionat prin culoarea și animația neîntreruptă, Piața San Pietro m-a uluit, așa cum mărturisisem, ceva mai înainte, prin deschiderea, grandoarea și frumoasele-i perspective specifice viziunii estetice din Seicento.

La Roma, există însă patru repere care figurează, aproape în mod obligatoriu, pe agenda oricărui vizitator săi. Despre acestea îmi propun să vorbesc în rândurile ce urmează.

Piața Navona este în mod cert cea mai frumoasă din Capitală atât prin concepție cât și prin decorația autentic barocă. Inițial, aici, a existat stadionul lui Domițian. În timpul Evului Mediu și al Renașterii funcționase o mare piață comercială. Aspectul actual l-a căpătat în secolul al XVII-lea datorită papei Inocențiu al X-lea care își ridicase un palat pe una din laturile sale.

Întreaga scenografie a spațiului pieței înconjurat pe
(continuare în pag. 29)

toate laturile de clădiri în stil baroc aparține însă lui Gian Lorenzo Bernini care a introdus, în interiorul dreptunghiului alungit, trei fântâni (!) între care și pe cea a fluviilor (1648-1651) pe care a plasat-o chiar pe mijloc.

Fântâna Fluviilor a fost concepută în jurul Obeliscului ce semnifică eternitatea și care are în vârf un porumbel, simbolul adivinității și al păcii. La baza monumentului se află o stâncă străjuită, la rândul-i, de personificările marilor fluvii (Gange, Dunărea, Nilul, Rio de la Plata) de pe cele patru continente unde misionarii perseverenți ai Romei reușiseră să răspândească Învățătura lui Hristos.

Aspectul exuberant al decorației, susurul izvoarelor și senzația de prospețime pe care o emană apa te cuceresc făcându-te să te învârti în jurul fântâinii de câteva ori și chiar să te așezi, pentru câteva minute, pe una din barele protectoare din preajma sa. Biserica Sf. Agnesa în Agone, de alături, te încântă cu decorația fațadei sale ușor concavă. În timpul Romei papale aici se organizau serbări populare și curse de cai. Acum, între 8 decembrie și 6 ianuarie, se desfășoară „Befania“, tradiționalul târg al jucăriilor și decorațiilor prilejuite de sărbătoarea Crăciunului și a Bobotezei. Trebuie să mai precizez că, aici, convețuiesc și două palate cu o arhitectură deosebită: Braschi (în care funcționează interesantul Muzeu al Romei) și Cancelaria un edificiu de factură renașcentistă, aceasta din urmă fiind o altă creație a lui Bramante.

Roma – Piața Spaniei

Piața Poporului de formă ovală se află situată la poalele colinei-grădină Pincio și la doar câteva sute de metri de fluviul Tibru. Fiind realizată între anii 1816-1820

de Giuseppe Valadier, ea constituie un reușit exemplu de stil neoclasic. Spațiul său vast, aflat la încrucișarea vechii căi Flaminia (ce lega Roma de celelate orașe antice dispuse până la Rimini) cu cele trei străzi: Ripeta, Corso și Babuino, i-a permis să se transforme, adesea, în teatru de desfășurare a unor reprezentații populare, jocuri sau chiar târguri.

În fața celor două biserici baroce surori, deasupra unui pedestal străjuit de lei din marmură, se ridică (din 1587) un obelisc ce provine din vremea faraonului Ramses al II-lea, el fiind „prada“ pe care împăratul August o expuse în cadrul Circului Maximus.

De-o parte și de alta a pieții sunt plasate două exedre împodobite, și ele, cu fântâni și grupuri statuare. De aici, dacă urci spre Pincio, întâlnești și câțiva daci sculptați în timpul lui Traian ce împodobesc fațada unui complex arhitectonic cu vădit caracter decorativ. Din Piața Poporului se ajunge destul de lejer într-o altă zonă celebră a Romei renumită prin scenografia și pitorescul său.

Piața Spaniei, pentru că despre ea este vorba, se află situată nu numai în preajma Grădinii Pincio, ci și într-unul dintre cartierele cele mai animate din cauza magazinelor de lux sau de antichități, a cafenelelor și hotelurilor atât de frecventate de turiști și nu numai. Aceasta și-a luat numele de la Palatul Spaniei în care a funcționat, în Seicento, ambasada acestei țări pe lângă Sfântul Scaun. Francesco De Sanctis a realizat aici o ingenioasă combinație de scări publice ce pot fi utilizate atât ca scenă cât și ca piață. De fapt perimetrul pieții este destul de îngust el având forma unui triunghi. Pe colțul unghiului cel mai ascuțit a fost plasată Barcaccia, un fel de barcă din marmură (1627, Pietro Bernini) care se găsește scufundată pe jumătate în bazinul circular al unei fântâni. Din mijloc țâșnește un jet de apă care se prelinge din cupă direct în barca care-ți crează permanent senzația că se află pe punctul de a se scufunda.

Între 1723 și 1726, același De Sanctis ridică, după proiectul lui A. Specchi, maiestuoasa scară din travertin ale cărei trepte te conduc spre Biserica franceză Trinité-des-Monts (1728), situată la o înălțime apreciabilă.

Inițial, cetățenii de origine franceză doriseră să ridice, în partea de sus a scării, statuia ecvestră a lui Ludovic al XIV-lea, dar papa Alexandru al VII-lea s-a opus în mod vehement materializării proiectului, Statul Pontifical neagredind niciodată ideea expunerii unui suveran străin la Roma. Din acest motiv a fost așezat, în 1789, obeliscul cu inscripții egiptene.

Poți să te deplasezi în voie în absolut toate direcțiile așa cum o fac, de fiecare dată, toți cei care se încumetă să-și petreacă timpul aici, plimbarea fiind nu numai plăcută ci și excesiv de frumoasă. Primăvara, când Piața Spaniei se transformă într-o piață a florilor, toate treptele sunt inundate de azalee, iar vara de oleandri astfel încât vizitatorii să se simtă cât mai bine posibil. Și tot acestora, în unele seri, de primăvara și până târziu spre toamnă, li se oferă spectacole deosebite, de la parade strălucitoare ale caselor de modă italiene până la emoționante concerte muzicale. Într-un cuvânt, în acest perimetru, ai posibilitatea să simți cu adevărat pulsul Romei contemporane.

(continuare în pag. 30)

Fontana di Trevi, aflată în piața cu același nume, este unul dintre reperele cele mai bine cotate pe harta turistică a Romei, ea fiind nu numai cea mai mare, ci și cea mai spectaculoasă dintre toate suratele ei din Capitală. Firește că la renumele său a contribuit, într-o oarecare măsură, și celebrul film al lui Federico Fellini, „La Dolce Vita” (1960), care i-a dat posibilitatea frumoasei și înfierbântatei actrițe suedeze, Anita Ekberg, să se scalde, într-o noapte, în apele sale tumultuoase și de culoarea sidelui. Dacă în ziua de vară extrem de toridă, când mi s-a întâmplat să ajung aici, aș fi fost tentat să-i imit gestul, m-aș fi ales cu o amendă de cel puțin 500 euro! Fântâna a fost recent restaurată cu costuri extrem de mari, iar municipalitatea nu mai agreează sub nicio formă degradarea sculpturilor.

Roma - Fontana di Trevi

Roma – Fântână din Piața Navona

Fântâna - în preajma căreia s-a strâns lumea de pe lume - are aspectul unui decor mitologic conceput numai din marmură. Autorul ei, Niccolo Salvi, a introdus, în prim plan, doi tritoni și tot atâția cai marini care se învrednicesc să tragă după ei carul dominat de figura impunătoare a zeului Neptun care, practic, dirijează simfonia cascadelor. În nișele clădirii din spate, concepută drept fundal și pe care se sprijină fântâna au fost expuse statuile Salubrității și Abundenței. Deasupra, pe partea stângă, în cadrul unui basorelieu identific chipul unei fete care le arată soldaților romani epuizați de sete izvorul dătător de viață în timp ce, pe partea opusă, o altă lucrare îl înfățișează pe Agrippa care, în anul 19 î.Hr., semnase decretul privind construirea apeductului „Acqua Virgine” capabil să aducă apa necesară pentru funcționarea termelor din Roma de la o distanță de 20 km.

Conform obiceiului impus de turiști și, mai recent, de cuplurile de îndrăgostiți, ești tentat să te întorci cu spatele la fântână și să arunci peste umăr, în bazinul impresionant al acesteia, două monede, una pentru a te reîntoarce și altădată aici, iar o alta pentru a îți se îndeplini o dorință. Din păcate, rămânând fără mărunțiș, dar și din cauza preocupării de a o surprinde în câteva fotografii cât mai relevante, am trișat. Când am să revin aici cu soția, probabil că mă voi conforma tradiției. Desigur că, la Roma, mai sunt destule piețe sau fântâni capabile să-ți rețină atenția. Când știi însă că timpul și resursele îți sunt destul de limitate, nu-ți prea mai arde să le identifici chiar pe toate.

Și apropo de fântâni! Orice turist aflat aici, pe timpul verilor caniculare, are un mare noroc. În numeroase piețe sau la unele încrucișări de străzi vechi, pot fi întâlnite cișmele cu apă potabilă care-ți permit să-ți ostioiești, de îndată, setea sau să-ți reîmprospătezi proviziile necesare pentru mai târziu. Datorită acestei oportunități binevenite, mi-am permis să consum, la Roma, între 6 litri de apă pe zi fără ca aceasta să mă coste vreo centimă!

Roma a fost, este și continuă să rămână un „oraș deschis” întocmai cum marele regizor Rossellini s-a străduit să o demonstreze într-una din capodoperele cinematografului italiene.

Orașul își deschide cu generozitate porțile tuturor călătorilor însetați de cunoaștere, de adevăr sau de frumos. Unii doresc să se scufunde, cât mai mult cu putință, în istorie sau să se adape din tainele religiei creștine. Trebuie să recunoaștem că antichitățile seduc, aici, în aceeași măsură ca și bisericile din perioada Renașterii și barocului sau ca rotunjimile proporțiilor și delicatețea liniilor ce se substituie

întotdeauna unui urbanism devenit deja, de mai multă vreme, drept model demn de urmat pentru arhitecții lumii.

Frumuseții, diversității și solidității monumentelor de arhitectură li se adaugă, ca un corolar, seriozitatea, sensibilitatea excesivă și mândria locuitorilor Romei care sunt conștienți de faptul că trăiesc într-un oraș unic care merită pe deplin să fie considerat o enciclopedie a civilizației.

(Publicat în „Almanah de vacanță 2008”, editat de Fundația Culturală „Dr. Constantin Teodorescu”, Bârlad, pp. 132-137, 143-148, 154-158.)

(va urma)

Gina C-tin MARINESCU

INVAZIA

(fragment din romanul „Volbura” în curs de apariție la editura Boem@)

„The Luggage-Land!”, cum îi plăcea Cristianeii să spună. Ținutul în care gențile multicolore de diferite forme și mărimi, valize, geamantane și trolere se îmbrâncesc, se admonestează și se ceartă cu sacoșele pestrițe din rafia transfrontalieră care îndrăznește, din ce în ce mai mult, să cucerească Europa. Pe alocuri, o poșetă veselă se lipește grațios de un rucsac nehotărât care pleacă parcă venind la iubita lui, cu gustul amar al despărțirii iminente pe buze. Un ghiozdan de clasa a cincea aleargă sprintar, fugărit de o geantă obosită de atâta strigat iar doi saci de nylon se apropie abia răsuflând de scara trenului cu priviri chiorâșe, la vederea greutății ce urmează a transporta. Unele bagaje mai destrămate se și odihnesc. Rezemate de picioarele unei mese rotunde împovărată deja de hârtii uleioase din care ochi triști și buze arse de soarele agrar mănâncă repezit obișnuitele meniuri de țară. Pe altele, posesorii se odihnesc, sufocându-le. Unele, mai simandicoase, ajung într-un snack-bar și privesc poficioase la micile pateuri cu brânză din care nu se satură nici stăpânii. Altele nu se așază nicăieri pentru că „sunt timp numai în mișcare” ca să o parafrazeze pe Ana Blandiana, care numai la gențile acestea nu se gândise.

Cristiana fixa întâi bagajul, își imagina deținătorul apoi ochii urcau pentru confruntare. Dacă orele întreceau minutele la întârziere, avea timp să încropească și câte o poveste pentru fiecare. Așa o liniștea uneori panoul central, neclintit sub furia și înjurăturile pasagerilor, în forfota și agitația pe care numai în Gara de Nord o găsești. Bucureștiul aspiră și expiră oamenii într-un vârtej amețitor care pe unii îi face să uite lucruri elementare.

Pe un peron, lângă scara trenului cu destinația finală Brașov, domnișoara îndrăgostită de bagaje aștepta răbdătoare să urce doamna din fața ei.

- Să vă ajut? Bagajele par grele, se adresă ea binevoitoare doamnei care întârzia la urcare.

- Sunt și grele dar m-am oprit pentru că am uitat să cumpăr o sticlă cu apă fără de care nu-mi pot lua antibioticul la timp, răspuse doamna vizibil afectată. Și nu mai sunt decât cinci minute până la plecare.

Cu spiritul de inițiativă și puterea de mobilizare de care dădea dovadă mereu, tânăra urcă în tren cele două genți care îi aparțineau, împreună cu o chitară în husă, după care puse mâna și pe bagajele doamnei, ajutând-o să le ridice.

- Așteptați-mă, vă rog, pe culoarul trenului! Merg să vă cumpăr apă, spuse Cristiana grăbită și o zbughi la primul chioșc cu produse alimentare din gară.

Ajunse la timp, așteptată parcă de un tren îngăduitor, atât cât să caute din mers locurile în compartimente. Spre bucuria doamnei, urmau să parcurgă drumul față în față. După câteva minute de liniștire, Cristiana scoase o carte din poșetă și începu să citească.

Văzând coperta, doamna ajutată care o urmărise discret tot timpul, încercă un dialog:

- În liceu se învață acum și despre Constantin Noica?

- Nu știu ce se mai predă acum în liceu. Sunt opt ani de când am absolvit. Mă pasionează filozofia și caut în biblioteci sau librării tot ce mă apropie de ea, răspuse zâmbind tânăra domnișoară. Apoi, îmi place să călătoresc dar niciodată departe de mine. De aceea, cărțile nu mi lipsesc.

- Îmi cer scuze, spuse interlocutoarea, cu un surâs de încurcare pe față. Ești atât de delicată, nu ți-aș fi dat mai mult de 18-19 ani.

- Mă flatați, nu trebuie să vă cereți scuze. Fiind migronă induc oamenii în eroare...

- Nu e statura în principal. Fața, aerul feței, limbajul corpului, vioiciunea și candoarea m-au condus la această apreciere. Un soi de puritate juvenilă.

Și pentru a schimba subiectul la care simțea că domnișoara nu avea ce să mai răspundă, adăugă:

- Și mie îmi place mult să citesc. Nu cărți pretențioase pentru care mi-ar trebui o cultură generală vastă și un grad de înțelegere avansat. Povești de viață, povestiri, fapte și întâmplări inspirate din realitate. Nu prea înghit ficțiunea. Vreau să aflu cât mai multe tipologii de destine și sunt curioasă sau mă amuz când autorii încearcă să descrie și să explice ceea ce rânduise Altci-neva în viața lor.

- Nu m-am gândit niciodată la cărți din perspectiva aceasta dar sună interesant, dădu Cristiana un feedback pozitiv observației prezentate.

- Mergi la Brașov?

- Nu! Doar până la Azuga.

- Ce coincidentă! Și eu tot acolo. De fapt, acolo locuiesc. Dintotdeauna.

- Ce frumos! Și ce privilegiu! Să vă scăldați zilnic ochii în albastrul care curge pe pământ străpuns de culmile Bucegilor, să admirați munții maiestuoși care-și impun indubitabil supremația, să adormiți în mirosul de cetină și să vă visați zâna tuturor animalelor din pădure.

- Ai dreptate! Așa simt și eu și sunt recunoscătoare pentru asta. Din dormitorul meu, pe fereastră văd Crucea de pe Caraiman. Mă întâmpină în fiecare dimineață și tot ea, luminată, îmi dă stingerea.

Făcu o pauză și continuă:

- După cât de frumos ai descris totul se pare că îndrăgești și tu muntele.

- N-aș putea să exprim vreodată cât de mult îl iubesc! De când mă știu mi-am dorit să locuiesc la munte. Fapt pentru care am căutat și un loc de muncă într-o zonă montană.

- Să înțeleg că ai deja un serviciu în Azuga?

- Sunt inginer de industrie alimentară și după încheierea stagiaturii de trei ani într-un oraș de câmpie am reușit acum să-mi îndeplinesc visul și să mă transfer la una dintre cele două fabrici de bere din orașul dumneavoastră.

- Nu am înțeles niciodată cum poate să-ți placă o bă

- (continuare în pag. 32)

utură atât de amară dar voi încerca să o privesc altfel știind acum că poate fi fabricată de o domnișoară atât de delicată.

- Nu am ales nici eu domeniul pentru gustul acestei băuturi alcoolice și răcoritoare.

Nici măcar pentru caracteristicile ei nutritive, fiind considerată o băutură-aliment. Nici pentru importanța medicală confirmată. Altele au fost considerentele. Am urmat, la îndemnul părinților, un liceu tehnologic de industrie alimentară cotate foarte bine pe scara profesionalismului și a seriozității, care îți oferea, în plus față de un liceu teoretic, și o meserie. A urmat, atunci mi s-a părut firesc, saltul la facultatea de profil din aceeași localitate, singura, de altfel, din țară.

În timpul facultății am studiat mult tehnologia berii, îndrăgind procesul tehnologic de obținere. Și cum în Azuga erau și renumitele fabrici de bere, iată-mă aici! Oricum, cu profesia aceasta nu-mi sunt destulă mie însămi. Vreau și altceva. În general, nu am fost mulțumită de mine și mi-am dorit mereu să descopăr lucruri noi, să mă provoc la autodepășire.

- Nici eu nu am fost mulțumită cu ceea ce aveam și uneori cred că am plătit pentru asta.

Cristiana nu continuă dialogul, părându-i-se că ar fi nepoliticos din partea ei să solicite o explicare, observând în ochii femeii o pală de tristețe. Nu înțelegea însă de ce ar trebui să plătești când eviți confortul și vrei să muncești cu asiduitate pentru împlinirea unor năzuințe. Există o neprevăzută taxă pe vis? Deranjează pe cineva? Întrebări spontane fără răspuns.

Tot doamna mai în vârstă începu o altă discuție în care vorbiră și despre chitară, cenacluri și spectacole, un mix de informații înghițitoare de timp.

Intrau deja în zona montană și Noica o trăgea de mânecă să pună la loc în poșetă cartea pe care o avusese pe genunchi în timpul conversației. Se coalizaseră cu el și stâncile răsărite parcă mult prea aproape de calea ferată, crengile care au îndrăznit să plece din pădurea de foioase să vadă și ele trenul sau brazilii rebeli alungați din verdele intens de conifere care împădurea culmile îndepărtate.

Nestânjenită de bariera transparentă, Cristiana se integra total în peisaj. Știa din studenție cât de frumos era acest traseu feroviar și la pachet cu admirația prezentă îi băteau la ușă amintirile.

Ici-colo, câte un coleg de an mai zglobiu sărea repede de pe șine salvându-se de furia locomotivei în ultimul moment. Într-un pâlț ruginiu apărea fosta colegă de cameră trimițându-i bezele. Cu o pensulă în mână își vede de ochii minții, colegul de grupă talentat care îi dăruise în primul an tabloul cu un pârâiaș de munte făcându-și loc printre pietre. Acum auzea deja apa susurând. Cât de bine ar fi surprins el pe șevalet coloristica atât de diversificată a peisajului autumnal? Există în paleta de culori, bine definite, nuanțele originale ale frunzelor care se retrag, obosite de atâta fotosinteză, în straie învechite? Nici nu trebuie! Pentru că ele, o dată văzute se transpun în gânduri: îngălbenite, roșiaticice, arâmii, maronii sau cu puncte negre.

O trezea din când în când soarele, optimist prin definiție, care nu suportă nostalgia. O confundă uneori cu tristețea. Când se acumulează prea multă în lume își trimite razele autoritare să o distrugă. Exagerează chiar în verile toride lăsând oamenilor doar preocuparea pentru

supraviețuire. În fața caniculei pălesc toate gândurile și sentimentele. Mitologicul zeu suprem egiptean ascultă victorios muritorii când imploră mila.

Cristiana își plimbă ochii încântați de la un capăt la altul al ferestrei vagonului ca să ureze bun venit înainte și bun rămas înapoi. Ca pe un stadion de tenis. De nimic nu s-ar fi despărțit. Totul își face loc acolo, în inima ei, pe care destinul a acceptat să o răsplătească.

Doamna din compartiment o urmărea la fel de încântată. Nu voia să-i risipească momentele de bucurie așternute pe drumul împlinirii unui vis. Îi plăcea fetița asta. O cucerise chiar din București și nu o dezamăgise pe traseu. Dimpotrivă. Până la Azuga adăugase noi și noi motive pentru care o voia cât mai aproape. Simțea că aveau atât de multe lucruri în comun și atâtea să-și spună că ar îngenuchea toate zilele și nopțile pline de singurătate pe care de douăzeci și cinci de ani încoace i le rezervase destinul. Ceea ce îi dădu îndemnul să vorbească:

- Și acum, în Azuga, unde vei locui?

- Mă așteaptă la gară o fostă colegă de liceu, operatoare într-una dintre fabricile de bere. Temporar voi locui la ea dar îmi voi căuta curând o gazdă pentru că spațiul deținut de familia ei este mic și, în plus, așteaptă al doilea copil.

Cât ai clipi, doamna scoase un pix și o foiță ruptă dintr-un carnețel, scrise repede sprijinit pe poșetă și înmână bilețelul Cristiane:

- Pe mine mă cheamă Elena Drașovean. Cunoscuții mă dezmiardă Nuți. Locuiesc singură de câțiva ani. Am un singur băiat care este la casa lui. Mi-aș dori foarte mult să te găzduiesc fiind convinsă că vom da multă bătaie de cap orelor triste cu poveștile noastre. Am scris aici adresa mea și numărul de telefon dacă te hotărăști să împarți timpul cu mine.

- Mulțumesc frumos, doamna Nuți! Eu sunt Cristiana și sigur voi telefona chiar și dacă nu voi locui la dumneavoastră.

Trenul a oprit bucuros în Azuga. Acolo unde este așteptat cu nerăbdare de localnici și de neobosiții turiști.

- Doamna Nuți, puteți ajunge acasă cu bagajele grele? o întrebă îngrijorată Cristiana.

- Nu-ți face griji! Mă așteaptă băiatul cu mașina.

După ce o ajută pe doamna Drașovean să coboare gențile din tren, Cristiana se auzi strigată de colega ei, la câțiva pași. Pornind într-acolo, nu uită, totuși, să spună:

- La revedere, doamna Nuți! Să aveți grijă de dumneavoastră!

- Te aștept, Cristiana! Și tu să ai grijă!

Abia termină de fluturat mâna și mama se trezi cu fiul lângă ea. După îmbrățișarea caldă repetată de câte ori se despărțeau pentru mai mult timp, acesta îi spuse, cu mâinile pe bagaje:

- Mai nou, te împrietenești cu liceene?

Râzând, mama îi răspunse:

- Se vede că ești fiul meu. La fel am crezut și eu. Numai că domnișoara a terminat de trei ani facultatea.

Pentru a se convinge că s-a înșelat, Remus întoarse capul brusc în direcția fetelor dar acestea se pierduseră demult în mulțimea zgomotoasă, cu bucuria revederii în gesturi și cuvinte.

Dumitru BĂLUȚĂ

SURĂSUL GIOCONDEI

(3)

Bătrânul nu a apucat să plece, că pe poartă au intrat soții Sofronovici. După ce s-au salutat, bărbatul i-a spus soției:

- Am zis eu că moșul nu se ține de cuvânt.
- Da' nu-i adevărat, că eu chiar amu o luam la fugă spre casă..
- Lasă, moșule, că Ion glumește.
- Nu-i nimica, a zis indulgent bătrânul, pe oameni buni eu nu mă supăr. Iaca, el este Alecu Gârnu. proprietarul casei, l-a prezentat politicos pe nepotul său. Cum ați poftit, eu l-am chemat la fața locului.

Cumpărătorii au purces la examinarea ce se afla în gospodărie. Procedura aceasta a luat sfârșit în interiorul casei. A urmat tocmeala care a durat și ea ceva vreme. Nici o parte nu ceda la preț. Nea Ștefan nu se implica, doar băga în context unele exemple din experiențele sale. Avea el tactica lui la asemenea negocieri. Totuși, în temeiul unor compromisuri reciproce, au ajuns la un numitor comun. Soții Sofronovici i-au dat lui Alecu arvună trei mii de euro, fapt despre care au întocmit o recipisă, semnată și de martorul-asistent Ștefan Gârnu. Restul sumei urma să fie plătită la semnarea contractului de vânzare-cumpărare în prezența notarului.

La plecare, privind obsedată portretul atârnat pe perete, Maria a întreat:

- Dom' Alecu, nu cumva femeia din poză este sora dumneavoastră?
- Seamănă cu mine, nu-i așa? a ironizat Alecu.
- Eu așa zice că seamănă. O cunosc bine, de asta am întreat.
- Nu aveți cum, ea demult e plecată la muncă în Italia.
- Păi, de acolo o știu. Eu m-am aflat mulți ani în Italia, la Florența. Am muncit ca menajeră în casa unui pictor, signor Roberto Casolli, s-a avântat ea să-și etaleze cunoștințele sale din străinătate. Eu am preluat postul acesta de la dânsa, când a devenit soția lui signor Roberto Casolli. O cheamă Geni, nu-i așa?

– Iaca, na! a exclamat nea Ștefan. Alecu a vrut să spună ceva, dar îi sta un nod în gât și a emis doar o bălbăială de felul „nu se poate”. Bătrânul a privit-o pe Maria cu neîncredere și s-a dat precaut mai aproape de ușă.

– Dânsa a adus-o din Moldova și pe fiică-sa, cred că șunteți la curent. Fața știe a picta, dar signor Roberto Casolli o învață să picteze mai bine, a insistat Maria să arate cât este de informată.

Bătrânul Ștefan a tușit în pumn și a ieșit afară, ând de înțeles că treaba s-a terminat. Maria se pierdu în avalan-

șa propriei vorbiri și privea nedumerită la cei prezenți.

- Spuneți, spuneți, abia a rostit Alecu.
- Nu vă faceți griji, sora dumneavoastră s-a aranjat bine. Signor Roberto și doamna Geni au o diferență de ani între ei, dar se împacă...
- Hai, Marie, că vorbești prea mult, a musturat-o soțul. Nu te întreată nimeni ce ai văzut tu prin Italia. Să mergem că mai avem treabă.
- Să nu gândiți altceva... În Italia eu chiar am muncit și am câștigat bani, ca să cumpărăm casă, s-a justificat Maria. Acum m-am întors cu totul și nu mai plec nicăieri.

Soții și-au luat rămas bun și au plecat. Alecu, rămas singur, a stat multă vreme la fereastră, parcă petrecându-i cu privirea pe cumpărători, urmați de nea Ștefan. A reținut că acela pășea, oarecum, târându-și picioarele. Și-a scos din mers pălăria, ștergându-și cu o batistă chelia transpirată. La poartă s-a oprit și a privit lung înapoia sa. În privirea lui s-ar fi putut citi, negreșit, regret și, compătimire pentru nepotul său. Dar poate, îl acuzarea de tănuirea plecării Ancuței, pe când el atât de mult vroia să o mângâie, ca pe nepoțică, cu niște miere și cireșe de trufanda. Alecu nu a suportat acea privire și s-a îndepărtat de geam.

Soarele ce scăpăta spre amurg, era înghițit lent de un noian de nori ca de plumb. Se arăta de ploaie. Deși lumina slăbea și în casă, Alecu pierduse cursul timpului. Nu a realizat cât a stat întins pe canapea și când a înoptat. Îl cuprinse, probabil, un somn superficial. Era slăbit. Niciodată nu mai simțise atâta gol în cutia toracică. Deodată, păru că chiar în ogradă, întunericul a fost despiciat de un fulger tăios, însoțit de trăsnet. Pentru câteva clipe odaia a fost inundată de o lumină violetă, după stingerea căreia portretul de sus a rămas ca o pecete incandescentă imprimată pe retinele lui. El și-a trecut de câteva ori pelmele peste ochi, dar nu scăpa de ea. Crezând că asta se întâmplă din cauza întunericului, s-a ridicat în capul oaselor și a aprins lumina. Geni continua să-l privească din ramă cu surâsul ei indescifrabil. A desprins portreul din perete, dar nu știa ce să facă cu el. Inima a început să-i bată neregulat și atât de puternic, încât părea să sară din piept. În urechi îi sunau ca un ecou ubicuu cuvintele Mariei: „...a devenit soția lui signor Roberto Casolli”. Alecu a scos fotografia din ramă și a băgat-o în gura sobei. A aprins bricheta să-i dea foc, dar ceva l-a oprit. A scos -o înapoi. O ținea în fața ochilor ca și cum o vedea întâia oară. Surâsul acela enigmatic... Niciodată nu a știut ce se află dincolo de el și a hotărât: trebuie să caute, să înțeleagă până la capăt ce a fost și ce mai este pentru dânsul acest surâs. Scuturând fotografie de cenușă, a băgat-o în geanta cu lucrurile sale personale.

Ploaia trecuse repede. Norii se împrăștiaseră și apăru luna. „Raza lunii pare lipsită de vigoare, s-a gândit Alecu, însă ea pătrunde în cele mai adânci fisuri ale pietrei, dar mite în inimă. Măcar de nu s-ar ține de ea paingul ăla de surâs.” Într-adevăr, luna era ca și aceea din noaptea trecută. Veghea tot ce se petrece pe pământ și în sufletul omului. Trecuse de miezul nopții, dar Alecu a calculat că până dimineată mai are timp să ajungă la serviciu. La prima oră avea prelegere în aula, ca de obicei, plină de studenți. El a încuiat lacătele

(continuare în pag. 34)

gospodăriei, a urcat în mașină și a pornit spre oraș.

În zori, la o distanță de 1 km de satul Grâneni, a fost depistat un autoturism izbit într-un copac de pe marginea șoselei. Echipa operativă a poliției a constatat, că automobilul aparține cetățeanului Gârnu Alecu și chiar el se afla fără suflare pe scaunul șoferului. Într-o geantă, printre lucrurile personale, au fost găsiți bani în sumă de trei mii de euro și o fotografie-portret cu chipul unei femei. Pe parcursul zilei, expertiza medico-legală a stabilit, cum că decesul bărbatului din mașină a survenit în rezultatul unui stop cardiac.

(4)

Compozitorul și profesorul Alecu Gârnu a fost petrecut pe ultimul drum pe fonul propriei muzici lirice. Cortegiul funerar se întindea pe sute de metri. La Cimitirul Central al urbi, alea personalităților de cultură și artă, unde urma să aibă loc și această înhumare, era neîncăpătoare de atâta lume. Dintre rude apropiate a fost văzută doar fiica Ancuța și unchiul Ștefan. În fața capelei se desfășura un miting ceremonial. Colegii de breaslă, studenții și cineva dintre fanii artistului rosteau elogiile emoționale. Nu s-a abținut nici nea Ștefan.

– Oameni buni, a spus el cu glas stins, eu nu pot vorbi delicat ca și cei mai cărturari ca mine, dar o să zic câteva vorbe din sufletul meu îndurerat. Nu știu cât de mult a pierdut lumea culturală, dar văd că regretul este mare. Răposatul a fost nepotul meu de frate. Cum cei de până la noi nu mai sunt în viață, iese că eu stau întâiul după ei, apoi urma Alecu. Niciodată nu mi-a trecut prin gând că o să plece înaintea mea. Acum stau și mă întreb: după mine cine rămâne aici, pe locul vechiului arbore al familiei noastre? O mai fi și alții, dar au umplut străinția.

Știu că rămâne cu totul singurică casa din Grâneni, unde el s-a născut, a copilărit și o moștenise de la părinți. Dar acolo mai era ceva. portretul unei femei, parcă cum sunt toate femeile, dar poartă mereu un zâmbet, mai mult ascuns... Iaca nu știu unde-i femeia aceea, că nu se vede pe-aici. Este și asta o durere. Ce să mai spun... Nea Ștefan a fost întrerupt de plânsul Ancuței.

După înmormântarea răposatului ei părinte, Ancuța l-a însoțit la Grâneni pe bunicul Ștefan. Ea prefera să-i spună bunic, pentru că nu mai avea pe nimeni dintre bunicii drepti în viață. Maică-sa o rugase să-i transmită scuzele sale că nu poate veni la înmormântare. Ancuța nu i-a vorbit nimic bătrânului, pentru că el din start a spus răspicat: „Eu știu curat tot-tot” și nu-mi plac pornirile ei”. Acum îl frământa altă problemă, pe care ar trebui să o cunoască și Ancuța.

– Trebuie s-ți spun, dragă nepoată, că taică-tău, înainte deces, a scos de vânzare casa din sat și a luat de la cumpărători o arvună de 3000 de euro, pentru care le-a dat aceloră o recipisă. Actele de vânzare-cumpărare n-au apucat să le facă. Ce-i de făcut?

– Eu nu știu, bunicule. Nu pricep nimic în chestiile astea.

– Bani de arvună se păstrează la poliție, pentru că i-au descoperit după accident în geanta lui Alecu. Este așteptat cineva din membrii familiei să-i ridice. Eu zic să mergi la poliție să te interesezi...

– Nu merg nicăieri. Ce știu eu?

– Da' eu mă gândesc la sârmanii de cumpărători, că au rămas cu ochii în soare. Mă simt vinovat, pentru că eu i-am băgat în târguiala asta.

– Vorbește cu mama, să vadă ea ce poate face.

– Cum să vorbesc, dacă eu nici telefoanele voastre nu le cunosc? Primăria abia de a dat de voi, prin careva săteni care muncesc pe-acolo. Altfel nici nu știam cum să vă anunț despre moartea lui Alecu.

– Ziceai că ai telefon mobil, hai să introduc datele noastre de contact.

– Să vină ea fără întârziere că, din câte am înțeles, este moștenitoare după lege. Am auzit că Alecu a lăsat și niște datorii prin oraș.

– Nu-ți fă griji. O să se descurce mama.

Fata a petrecut la nea Ștefan câteva zile, iar el era în culmea fericirii.

– Ancuță dragă, eu am strâns pentru tine câteva borcane cu miere de mai. Știi că-ți place tare. Să nu uiți cumva să le pui în valiză.

– Îmi pare rău, bunicule, dar nu pot. Nu mă primește în avion cu asemenea produse. M-ai servit, am mâncat aici și e de-ajuns. Într-adevăr, îmi place, dar...

– Nici cireșe n-o să iei? .

– Dar nu m-am cățărât eu în copac, n-am mâncat eu cireșe? Și cercei de cireșe pe urechi mi-am purs și am distrat mahalaua.

– Iaca, na! Da' eu am așteptat...

– Nu te întrista că nu te-am vuzitat mai devreme, te rooog! Am fost tare ocupată. Atâtea cursuri la Academia de Arte Plastice... La anul viitor va trebui să susțin teza de licență. Mai târziu, cu siguranță, o să am timp liber.berechet.

– E-hei, Ancuțo! Vorba ceea: lungește, Doamne, poama pân' s-a coace poama.

– Nu crezi, bunicule? O să vin să-mi petrec aici, ca în vacanțele din copilărie. Știi, la Grâneni îmi place mai mult ca la Florența.

După plecarea Ancuței, nea Ștefan nu-și mai găsea loc prin curtea sa. Și-a zis să vadă ce mai este la casa lui Alecu. Nu a pe acolo de la întâmplarea nefastă. A venit, a scos cheile din buzunarul lui adânc, dar când a dat să descuie, a înlemnit pe loc. Pe poartă atârna un alt lacăt. Lacătul a fost schimbat. Cu totul altul era și nici vorbă să încerce cu cheia abia scoasă din buzunar, pe care o ținea strâns în mână de parcă s-ar fi schimbat ceva, dacă o scapă pe jos. „Ion, hâdul, el a schimbat lacătul, cum a aflat de moartea lui Alecu, s-a gândit cu ciudă Ștefan, Adică, ce-a crezut, că ar venit mortul să ia casa cu dânsul? N-are voie să pună mâna pe lacăt fără document oficial. Îl dau pe mâna poliției!” Nea Ștefan s-a pornit supărat spre Primărie, unde se află cabinetul inspectorului de sector.

Ion Sofronovici cu soția sa Maria au fost invitați la postul de poliție pentru discuții. Inspectorul de sector, un proaspăt absolvent al Academiei de Poliție, cu studii și în domeniul dreptului civil, ascultându-i, a constatat că situația lor este una ieșită din comun. Asta pentru că vânzătorul casei a primit de la cumpărători arvuna, însă a decedat înainte de plata și autentificarea notarială a afacerii. În acest caz, le-a explicat, până la intrarea în drepturi a successorului, nu mai puțin decât peste 6 luni, nimeni nu poate „dezlega acest nod gordian”. Ei nu au decât să aștepte. Apoi ar putea continua tranzacția.

– Deocamdată, sunteți somați, că nu aveți dreptul să folosiți samovolnic această proprietate, care nu vă aparține, altfel veți fi trași la răspundere.

(continuare în pag. 35)

(urmare din pag. 34)

– Cum așa, s-a revoltat Ion Sofronovici, n-am plătit noi arună 3000 de euro?! Marie, s-a întors el către soție, arată recipisa cu semnătura vânzătorului mort și a martorului moșu' Ștefan.

Inspectorul de sector, după ce a citit recipisa, l-a privit întrebător pe nea Ștefan, reclamantul, care era de față.

– Adevărat, am semnat și eu această recipisă, dar cine știa că chiar peste câteva ore nepotu-meu s-o duce pe lumea cealaltă.

– Adică, recipisa este autentică.

– Da, da, da! Autentică, am fost și eu acolo.

– Eu nu am niciun dubiu în această privință. Dar...

– Păi, banii tot sunt legali. Eu i-am muncit 4 ani în Italia!

– Vă înțeleg. Îmi pare rău, dar....

– De ce, domnule polițist, vă pare rău? Nu cumva țineți partea lor?

– Eu nu țin partea nimănui. Referitor la recipisă, mergeți de consultați un avocat. Avocatul vă va lămuri care este forma juridică corectă a recipise pentru o sumă importantă de bani și, mai ales, în privința unei case de locuit.

Îleșind afară, soții Sofronovici erau cu totul descumpăniți. După ce s-au contract îndelung între ei, s-au apropiat de nea Ștefan și i-au oferit cheia de la lacătul lor.

– Nu, eu nu pun mâna pe cheia voastră. Mergem împreună la fața locului, descuiați voi lacătul vostru la fel cum l-ați pus, iar eu voi vedea ce să fac mai departe.

Așa au și făcut. Maria plângea, iar Ion tăcea posac.

– Moșule Ștefan, noi nu vrem să ne certăm cu dumneata. Dincontra, vă rugăm să ne ajutați să ne descurcăm cu daravera în care am nimerit. Cine moștenește casa asta?

– Da'poi Alecu a avut și el o familie: soția, fiica. Vorbiți cu ele și înțelegeți-vă. Vă dau numerele lor de telefon. Datoria mea este să am grijă de gospodărie până s-a lămuri treaba.

– Dar cine ți-a dat voie?! A răbufnit Ion.

– Adică, cum cine? Neamul meu de până la mine și după mine. Da și primarul mi-a pus în vedere să am grijă, că altcineva nu mai este pe-aici. Du-te și-l întreabă, dacă nu crezi.

Soții Sofronovici au umblat de la un avocat la altul, au intrat și la procuror, dar auzeau același răspuns: să aștepte legiferarea succesului proprietății defunctului, iar dacă nu vor ajunge la înțelegere cu acela, pot rezolva litigiul în instanțele de judecată.

A trecut vara, s-au călătorit din nou cocorii ce își au cuibul pe vârful unui pilon de electricitate din centrul satului. S-a scuturat, a mocnit prin grădinile jilave de chiciură și toamna, dar de la Florența nu venea niciun sunet, nicio veste că s-ar grăbi cineva să vină sau nu va mai veni să preia succesiunea gospodăriei regretatului Alecu Gârnu. Un intelectual tipic, smuls în adolescența sa din rădăcinile satului și răsădit ca multă alți tineri domici de carte la oraș, pentru totdeauna, care nu numai că nu a avut nevoie, dar nici nu a fost bucuros de moștenirea acesteia de la părinți. Astfel că a încercat cu tot dinadinsul să o înstrăineze, însă nu a mai apucat, pentru că moartea s-a dovedit a fi mai alertă decât dânsul și au rămas toate lucrurile vraieste, ca să aibă alții dureri de cap pentru ele. Asta pe când cei ce își doreau cu adevărat această gospodărie, alde Sofronovici, ba Ion, ba Maria, ba amândoi dimpreună, băteau hojma la poarta lui nea Ștefan cu unul și același păs.

– Ce se mai aude, nea Ștefane, dinspre Florența?

– Da'apoi ce pot eu să vă spun? Nu vă lăsați nici voi. sunați-le, interesați-vă...

– Ei, cum nu sunăm, nene?! Sunăm, dar zadarnic, se plângea Maria. Doamna Geni nu răspunde la apelurile noastre. O știu eu cât este de țâfnoasă. La ce palat are acum acolo, poate nici nu-i trebuie să moștenească o casă țărănească, mai ales în sărăcia Moldovei.

– Dar măcar să spună ceva, s-a arătat nemulțumit și Ion, ori laie, ori bălaie, ca noi să știm cum să procedăm mai departe. Să vină ca un om cumsecade și să facem actele pe casă, iar după asta ducă-se-n matca mă-sii de Florența!

– Măi loane, tu nu te înferbânta. Eu zic s-o sunați pe Ancuța și rugați-vă de ea să vorbească cu mă-sa...

– La ce s-o mai sun pe Ancuța? Doar am fost eu la Florența, chieluind pe drum o groază de bani. Nici nu m-au primit în casă. Doamna Geni a trimis-o pe Ancuța afară să-mi spună că o să vină la sfârșitul verii, dar nu s-a ținut de cuvânt. De-acu intrăm în iarnă, iar noi cu copii stăm de-a valma cu bătrânii părinți într-o odaie.

– Da'cumpărați-vă și voi o altă casă, că sunt atâtea de vânzare! O să vină ea într-un sfârșit. O să scoată cele 3000 de euro de la poliție și v-a da arvuna înapoi.

– Păi, lehamite de asemenea treabă, dar cine putea să știe atunci... Îi zic și eu bărbatului meu: hai să mai vedem...

– Ehehei, nu merge așa! Ne-am tocmit, ș'apoi am bătut drumurile, am așteptat atâta... Dar eu vreau să trăiesc în casa asta și gata! Ea mi-a picat tronc la inimă. Are acareturi destule, grădină bună. Este în centrul satului, aproape de grădiniță, de școală. Pe asta o vrem și nu cumpărăm alta.

Pe la Bobotează, când iarna înclina spre primăvară, s-a întâmplat totuși să vină Geni de la Florența, împreună cu pictorul Roberto Casolli. Nea Ștefan cunoștea comportamentul ei libertin, dar nu chiar atât de indecentă. L-a indispus faptul că nu s-a oprit cu concubinul la apartamentul ei din oraș, ci au tras, fără prevenire, chiar la casa de la Grânari. Adică, mai întâi au trecut pe nepusă-n masă pe la dânsul și l-au rugat să facă focul în „nuova villa”, cum au numit ei cinic – i s-a părut lui – casa răposatului Alecu. Câteva zile s-au relaxat, au luat cunoștință cu încăperile, cu ceea ce se afla pe afară. Lui signor Roberto Casolli i-a plăcut casa, acareturile din curtea, mai ales grădina cu arbori și arbuști fructiferi.

– *Adoro questa casa rustica, mi galegro di questo giardino vergine**!*

– Ce spune italianul? a întrebat-o curios nea Ștefan pe Geni.

– Zice că-i place casa și grădina.

– Cum să nu-i placă, dacă a nimerit pe un picior de plai. Numai că ai noștri aleargă prin străinătate după copite de cai morți.

Fără îndoială, ei au rămas nespuse de încântați că s-ar putea pricopsi cu tot acest domeniu, pe care deja îl numiseră *Nuova Villa*. Geni visa să-și petreacă aici vacanțele estivale.

* vila nouă (it.)

** Îmi place această rustică casă, sunt încântat de această grădină virgină (it.)

Leon-Iosif GRAPINI

Mobilul

Era o noapte înstelată, știu, o să spuneți că e o expresie des folosită și devenită banală, pe care un scriitor ar trebui să o evite, să găsească alta, dar eu nu sunt scriitor, sunt un tânăr visător așezat pe o bancă improvizată undeva pe marginea unui lac, așadar, era o noapte cu cerul împânzit de stele, vii și lucitoare, unele atât de lucitoare, încât se oglindeau în apa lacului, sau cel puțin așa mi se părea, cu toate că luciul apei abia se putea desluși în imediata apropiere. Trecea prin crengile salciei ce-și plângea crenguțele pe creștetul meu un vânticel moale, călduț, care îmi săruta obrazul drept, și stângul primea din când în când un sărut, mai plăcut, dar ce spun eu, cel mai plăcut, pentru că era al fetei căreia i-am dăruit sufletul și viața. Culcată în stânga mea, ghemuită pe bancă, strânsă lângă mine, dormea, visându-mă, desigur, altfel cum, căci, așa cum v-am mărturisit, se trezea în răstimpuri, își lipea, fără să deschidă ochii, buzele catifelate de obrazul meu, anunțându-mă astfel că i-am apărut în vis, că am făcut-o fericită și că se simte datoare să mă răsplătească din nou cu o sărutare caldă și delicată. Și eu visam, însă cu ochii deschiși, la pădurea întunecată, întinsă dincolo de lac, nu e doar o închipuire, ci o realitate, o pădure de stejari pe care am cutreierat-o de nenumărate ori, admirându-i coroanele bogate, imense, tulpinile înalte și groase, pe scoarța căroră veverițe zburdănice se jucau în lumina filtrată de crengile doldora de frunze. Uneori alergam printre arbori ca un câine bucuros, scăpat din lesă, mă roteam precum un titirez printre trunchiurile robuste, le cuprindeam și le strângeam în brațe, alteori pășeam melancolic printre frunzele maronii și ghindele ca niște ouă minuscule scăpate de gura flământă a dihaniilor, nu simțeam nici teamă și nici însingurare, stejarii erau protectorii și prietenii mei. O dată am trăit o minune, dacă minune poate fi, stăteam așezat pe pământul reavăn, cu spatele rezemat de trunchiul viguros al unui stejar, cu picioarele răsfirate printre frunzele foșnăitoare de anul trecut, acum zdrențuite, unele zdrobite sub greutatea pasului de animal sălbatic trecător pe acolo, într-un cuvânt, pe care l-aș fi putut folosi din capul locului, moarte, frunze moarte, mi-am ridicat privirea și, chiar deasupra capului, o frunză se clătina în adierea unui vânt subțirel, juca precum o zână grațioasă ce-și unduiește trupul într-o parte și-n alta, legată printr-un fir nevăzut de țaria cerului, câteodată se oprea din joc, uimită, parcă întrebându-se, oare unde sunt, cine sunt și ce fac aici, trăiești, i-am spus cu blândețe, ești asemenea mie, doar o frunză, mlădiată de vânt, legănată de pe o zi pe alta, scăldată în strălucirea și căldura soarelui, bătută de ploi, chiar ninsă și, în cele din urmă, desprinsă din înaltul tău, ruptă de firul dătător de viață, căzută la pământ și îngropată sub trecerea indiferentă, apăsătoare, a celor rămași vii și pierdută în uitare. Dar dansez, mi-a strigat frumoasa zână legată de crenguța lăsată până aproape de creștetul meu, da, i-am răspuns zâmbindu-i dulce, și inima mea dansează odată cu tine, mă bucur de dansul tău, privindu-te simt că trăiesc, sunt parte a acestei lumi fermecătoare în care clătinarea unei frunze poate crea bucurie, de ce nu, chiar fericire. Vânticelul încă mă săruta pe obrazul drept, însă pe celălalt nu mai primeam de ceva timp nicio sărutare. Eram doar eu pe bancă, sub cerul înstelat, pe marginea unui lac ce mă separa de pădurea stejariilor ale căror frunze se clătinau aidoma mie.

Era o zi de vară însorită, am înțeles, sintagmă des uzita-

tă, bine, o schimb, era o zi obișnuită de vară, stăteam întins pe lespede de uriașă, albă, ce trona peste pietrele mai mari sau mai mici îngrămădite în marginea albiei, le-a adus apa în timpuri îndepărtate, le-a desprins din locuri înalte, le-a rostogolit, ziua și noaptea, primăvara devreme, când se topesc zăpezile abundente, și toamna târziu, când ploile biciuiesc neîncetat coastele înălțimilor, chiar și vara, când se rup cerurile sub greutatea și neastâmpărul norilor bolovănoși, le-a oprit din loc în loc, lăsându-le răgaz de odihnă, apoi le-a împins iar la vale, în drumul lor, asemenea nouă, s-au lovit unele de altele, și-au pierdut colțurile și asperitățile, s-au șlefuit și au ajuns, deocamdată, pe malul râului în care mă bălăceam, în copilărie, cu cei de teapa mea. Să revin, stăteam lungit pe lespede alb-gălbuie, asta-i adevărata culoare, cu picioarele îngropate în apă până aproape de genunchi, și cu ochii lipiți de filele cărții luate cu mine pentru lectura de plăcere. Mă prăjeam la soare, nu singur, ci, ați ghicit, împreună cu Ea, Ea nu citea în volumul adus, acesta zăcea închis pe un pietroi negru, nici în cartea mea, deși venită aici pentru lectură și pentru baie de soare, a preferat să se ghemuiască pe jumătatea sa de piatră lângă trupul meu și să doarmă, să doarmă ca să mă viseze, și visul să-i înflorească zâmbete de mulțumire în colțurile gurii și să o facă somnambulă îndrăgostită, care îmi caută, când și când, umărul stâng, înroșit de soare, spre a-l săruta cu gin-gășie. N-am să vă spun ce carte citeam, doar că era un roman al cărui autor, cu o imaginație debordantă și dăruit cu har scriitoricesc, știa să te introducă într-o lume fabuloasă, să te poarte prin locuri miraculoase și printre personaje fantastice, dar, oare, citeam, sau chiar trăiam în acea poveste, căci o melodie liniștitoare și relaxantă se auzea în apropiere, o înșiruire de sunete armonice, o compoziție muzicală desăvârșită, ce mă învăluia cu notele-i domoale și încete. Privind-o pe Ea, regretam că, deși visează frumos, această curgere monotonă și ușoară de sunete plăcute nu-i încântă și ei auzul, poate o altă muzică, la fel de reconfortantă, o făcea să respire atât de liniștit, abia perceptibil. Să nu vă imaginați că acel cântec venea din lumea misterioasă în care tocmai intrasem, nici dintr-un vis avut, romanul era prea captivant ca să mă las pradă somnului indus de căldura moleșitoare a zilei, nu, venea din apropiere, din lumea al cărei personaj real eram, lungit pe lespede de la malul apei, cu o carte în mână și cu mintea printre cuvintele ei. Sigur v-ați dat seama, doar nu sunt prima și ultima ființă de pe pământ care face baie de soare și lecturează un roman așezat pe o piatră, la malul unui râu, da, e vorba de susurul apei. După ceva vreme, cartea, lăsată neatinsă pe bolovanul negru, dispăruse, și nu mai simțeam atingerea buzelor Ei pe umăr, mă aflam doar eu pe lespede alb-gălbuie tolănită la marginea albiei, citeam și ascultam susurul apei, căruia, fără să mă jenez, de fapt, nu aveam de cine, i-am mulțumit cu voce tare că a adus-o lângă mine, chiar și numai dormind.

Dacă a fost acum doi sau trei ani are mai puțină relevanță, demnă de reținut, zic eu, e întâmplarea din acea primăvară, când pomii se găseau în plină floare, eu și Ea ne legănam în hamacul prins între doi cireși din livada părinților mei, spun a părinților mei, întrucât ei au plantat pomii și tot ei îi aveau în grijă primăvara, când tata îi toaleta cu o foarfecă lungă, iar mama le văruia tul-

(continuare în pag. 37)

pinile, și vara ori toamna, când împreună adunau roadele, tata urcat pe o scară, iar mama, de jos, fiecare cu o sacoșă pe umăr. Vă spuneam că leneveam, alături de Ea, în hamac, era o leneveală binemeritată, ne relaxam, într-o zi de sâmbătă, după o sesiune de examene, iar în acest scop hamacul și livada mi s-au părut cele mai potrivite. De prisos să vă spun că Ea dormea, ușurată de griji și de stres, cu aceeași fericire întipărită pe chip, semn că mă găseam în visul ei, și, nu ați ghicit, de această dată nu mă săruta, în răstimpuri, ci doar mă strângea ușor de braț cu mâna sa micuță și caldă ca o pasăre tocmai ieșită din cuib. E o comparație voită, bineînțeles, cu o ființă din preajmă, un pițigoi minuscul și viu colorat, prins cu ghearele-i micuțe de o cren-guță răsărită în vârful cireșului din fața noastră, între două buchețele de flori albe, neastâmpărat și vioi în glas, cânta dezinvolt, fără teamă, știa că suntem lângă el, dar, nemișcați în hamac, nu păream nicidecum un pericol, așa că își vedea de cântecul lui, triluri ascuțite și repetate, parcă voia să transmită un mesaj important, sigur făcea asta, poate ni se adresa chiar nouă, îndemnându-ne să ne mutăm în altă parte, părea un gornist care sună deșteptarea într-o cazarmă, chiar așa fiind, Ea nu avea de gând să deschidă ochii, visa, aș putea spune că și eu visam deja la o lume numai a păsărilor, încărcată de triluri săltărețe sau nostalgice, înalte ori joase, aprige sau domoale, în care cântecul meu, strecurat cu insistență printre celelalte, ajunge la urechea Ei, bate la ușa timpanului și o trezește din adormire, se ridică și răspunde cu aceeași vioiciune și stăruință, cântecele noastre, împletite în bolta cerului, răsună drăgăstos, estompând toate celelalte cântări. Poate și-a terminat reprezentarea, poate a fost chemat la cuib, poate a renunțat văzând că noi, cei din hamac, nu avem de gând să ne luăm tălpășița, oricare o fi fost motivul, micuța și drăgălașa pasăre și-a luat pe neașteptate zborul, nu pentru a se muta într-un alt pom, ci pur și simplu pentru a se pierde în zarea albastră, lăsându-mi un gol în suflet. Mi-aș fi dorit să nu plece, să-mi încante auzul până spre seară, ori măcar până ar fi trezit-o pe Ea. Dar, n-am îndoială, micuța pasăre s-a mutat în altă parte, să transmită mesaje și altora, nu doar unui tânăr visător, înțins singur într-un hamac legat între doi cireși înfloriți.

Vă dau o veste, anul trecut mi-am cumpărat, în sfârșit, telefon mobil, nu și săriți, știu că nu e cine știe ce veste, doar toată lumea are telefon mobil, dar trebuia să finalizez povestea, prin urmare, am intrat în rând cu lumea, vorbesc cu prietenii în timp ce mă aflu la birou, în magazin, pe stradă, în troleibuz sau pe tren, când îmi aduc aminte că nu i-am văzut pe-ai mei de mult, acasă sau la serviciu când lucrez la calculator, atunci îl țin cu umărul la ureche, mâinile își pot vedea de taste, seara în pat, ce mai, nu are rost să mai înșir toate împrejurările, le cunoașteți din conduita proprie. Vă întrebați, probabil, dacă am prieteni mulți, păi sigur că am, doar sunt înscris pe toate rețelele de socializare, socializez cu mii de amici, cunoscuți sau nu, înainte făceam asta la calculator, acum, ei bine, acum o pot face oricând, am mobil. Nu doar că socializez cu alții, dar intru în universul infinit al internetului, iar pentru asta telefonul e mereu la îndemână, dorm cu el pe noptieră, unde, înainte vreme, stătea câte o carte, îl iau, dimineța, cu mine în baie, la masă îl țin lângă farfuria cu mâncare, mănânc cu stânga și butonez cu dreapta, când plec de acasă prefer să-mi uit cheile de la birou sau cardul decât obiectul acesta atât de prețios, bani de cumpărături poți cere împrumut, însă celular ca să intri pe internet ori pe rețelele de socializare nu-ți

împrumută nimeni.

E sâmbătă, după-amiază, stau îngropat în fotoliul adânc și moale din living și butonez mobilul, în fotoliul alăturat stă, cu picioarele adunate sub șezut, Ea. A venit timpul să vă spun că e frumoasă, inimaginabil de frumoasă, alte detalii nu-și au rostul, și vă mai spun că, de această dată, nu doar me, ci face același lucru, scrie pe telefon. A venit, ca de obicei, încă de ieri, să ne petrecem împreună sfârșitul de săptămână, ceea ce, după cum ați văzut, asta și facem. E absorbită cu totul de micuțul aparat, scrie mereu, neobosită, conversează cu cineva, mai mult ca sigur cu o prietenă sau cu un coleg de serviciu, ori se amuză făcând comentarii la diferite postări pe cine știe ce rețea de socializare, la un moment dat simt că ridică privirea spre mine, ar vrea să mă întrebe ceva, așteaptă să o remarc, nici ei nu-i place să fie întreruptă în mijlocul frazei, termen de răspuns unui amic și, fără să-mi întorc capul spre ea, întreb, Ce vrei, Am vrut doar să-ți zic câți prieteni am acum și, mai ales, câte like-uri am la ultima postare, cea cu mine pe plajă, în costumul de baie crem, dar se pare că nu te interesează, așa că vezi-ți de celularul tău. Nici nu trebuia să-mi spună, căci știam ce am de făcut. După câteva clipe, ceva se aude în încăperea, un sunet slab, vine parcă din hol, dinspre debaraua ale cărei uși stau deschise, oare de ce nu le-am închis, mă preocupă însă mai mult sunetul misterios, dar îmi dau seama imediat că e susurul apei ce se scurge de pe acoperișul blocului prin burlanul îngropat în perete, în colțul debaralei, mă ridic și închid canaturile ușii. Ce-a fost, întreabă Ea placid, total dezinteresată, doar ca să facă o scurtă conversație, Nimic important, zic, doar susurul ploii prin burlanul din perete. Butonăm. Deodată, Ea râde energic, cu poftă, nu sunt curios de ce a cuprins-o veselia asta spontană și zgomotoasă, cineva tocmai mi-a trimis câteva emoticoane zâmbărețe pentru o glumă bună postată pe rețea și-mi scrie și el una, abia aștept să văd poanta. Susurul nu se mai aude, sigur ploaia a încetat, arunc ochii spre geam să mă conving, da, nu mai plouă, chiar a ieșit soarele, doar un vânt slab clatină frunzele plo-pului din curtea interioară. Nu deschizi geamul, întreabă Ea fără să se desprindă de ecranul telefonului, parcă s-a făcut prea cald, Îl deschid, îi răspund, gândind că era mai aproape de fereastră decât mine. Răsucesc mânerul și trag de el, fereastra se deschide, simt cum aerul proaspăt și răcoros pătrunde cu generozitate înăuntru odată cu trilul strident al unui graur cocoțat pe un stâlp de electricitate. Revin în fotoliu și la preocupările de adineauri. Un domn în vârstă, după cum îl arată fotografia de profil, a postat pe contul său un citat din opera unui prozator celebru, cu referire la tineri și la modul lor de a-și petrece timpul liber. Îl citesc și mă cuprinde nostalgia. Închid telefonul și-l pun pe măsuta dintre fotolii. Îngândurat, mă uit la Ea ca și cum aș vedea-o întâia oară. Și, întristându-mă, înțe-leg, când nu era pe banca de lângă lac, nici pe lespedea alb-gălbuie de la marginea râului, nici în hamacul din livadă, eram împreună, acum, când este lângă mine, în fotoliu, suntem, fiecare în parte, singuri.

Cozma Cosmin POPA

Neant

Mereu blocat în neant
Sufletul meu depresiv
Buzele ei și chipul
Moartea și tandrețea
Nu au loc de eternitate

Sub streășina casei
Plângi, urându-ți prietenii
De vicii și amor
Minciuni și bârfe
Din angoasă și depresiune
Fată cu lacrimi
Și bube

Macii de lângă căile ferate

Troiene de lacrimi
Cresc din visele tale
Brunetă
Ce-mi aduci clipe
De nostalgie printre maci
Când mă țineai
În brațele slabe
Privind trenul
Când aveai grijă de mine
Brunetă
Cu maci roșii.

Arta croitoresei

Sub genele tale
Îți beau buzele
Din seva nectarului
Din lacrimile esenței
Privind pe fluturi
Durere și simboluri
Căci tu erai barca
Îngerul durerii
Durerea mea
Exorcizarea mea
Nebunia mea
În tine
Cu tine
M-am vindecat
De otrăvuri
Și de nimicnicie
Fără a crede în ceva

Epopoea Galilor

Fortul lui Francoa cel Roșu
Din Belgia Gală ardea în torțe
Morile lucrau, fumul urca la cer,

Din văi și păduri, negustorii
Aduceau ulcioare și mirodenii
Soldații și grănicierii și ghicitoarele
Merga agale, vulturii treceau
Dar trompetele războiului aduseră
Negură și răutate și durere
Și Atena apăru mândră
Cu sandale de aur, ochi
Ca două roci de vrăjitoare,
Și apăru în fața lui
Francoa cel cu părul roșu
"Știi că vin din altă lume,
Tu te rogi la alți zei, dar războiul
Din Galia, se pierde în foșnet de vară.
Șarpele și corbul și pisica și broasca
În regatul franc Verde iese afară,
În cizme cu zimți pentru a ști
Școala vieții e în durere, nu în coperti.

Furia valurilor

Supărată ca o scoică
Sub furia valurilor
Zeităților din ocean
Suferă în grădină
Sub Soarele de Jar de iunie
Citind romane și nuvele
Zi după zi
Suferind, plângând,
Neinteresată de nimeni –
Floare inocentă
Aruncată într-o ființă
Absurdă fără noimă.
Blestemul de a fi cititoare
Și mizantroapă
Cine să te tragă în optimism
Și glorie de statui
Sub erupții de vulcan și de vară
Fată cu surâs trist
Cine să te iubească?
Eternă, stă sub umbrelă
Citește, scrie, fumează și râde, iunie.

Iz de cultură veche

Anxietatea îmi picură ipohondria într-un mers
bolnav, de profesor,
Angoasa citadină e violetă, la periferie
Merg la un melc, sprijinindu-mă
Într-o boală de nervi, iz de cultură veche.

Să scriu o epopee belgiană, gală,
De evul mediu, înviind toate profesiile,
Ca regele Francois cel Roșu,
Ce spârgea rândurile invadatorilor,
Să respir aerul vestic, printre pădurile,
Dealurile și castelele vechi,
Ori ca Roland să apară cetățile,
Și palisadele de lemn, ale vechilor,
Tradiții și îndeletniciri de astrolog,
De călugăr medieval, de măcelar,
De cronicar medieval, iz de cultură veche.

Lidia ZADEH

POPAS

M-am oprit
Spre a goli cerul de corbii veșniciei
Cu sufletul meu exilat într-o galaxie a nemuririi
Și cu graiul amanetat unor zei ilegitalmi

Nici o voință nu-mi poate pune cătușe
Pentru că aparțin unei bărci și unui mal
Cu mesteceni și cu plopi
Plini de semne gramaticale corecte

Cu mâinile împreunate
Strâng la piept cartea luminii

Valul mă duce mai departe
Fără să-l întreb
Fără să-l ascult
Fără să-l îndur
Și fără să-i spun seara rugăciuni
Cu vocea mea disprețuitoare
Și obosită

Și-apoi am plecat mai departe

FONDURI PROPRII

Trăiesc și iubesc din fonduri proprii
Am fugit din casa în care praful
Se așternuse nerușinat
Peste nudurile pictate
De artistul încărunit înaintea de vreme

Pe drumul întoarcerii am călcat în gropi
Dintr-un delir continuu
În timp ce
Inima îmi bate ca o inimă dublă
Sau ca o armă împotriva obișnuinței

Cât cântărește oare un geam
Pe care îl spargi fără să vrei?

Rațiunea nu are prezent
E o toamnă demnă

OAMENI de TOAMNĂ

Uneori îmi lipsește curajul de a mă gândi
La tine și la ziua de mâine
Pe vremuri eram o visătoare punctuală
Ca un orologiul dintr-o naștere prematură

Celelalte femei aveau parte de zile rele
Și nu dădeau nimic în schimb

Eu m-am topit într-un foc palid
Și nimeni nu mi-a întins o cană cu apă

Nimic nu e mai simplu
Ca o nenorocire

Viitorul este o iarnă
Fără zăpadă

VICII

Viciile virtuților sunt de fapt
Obsesii de toamnă
Transparența trecătorilor mă înspăimântă
Încep să fabric idei și atitudini incoerente

Deschid uși nebănuite
Deschid ferestre fără gratii

Mă gândesc la toți nebunii din viața mea
Dar mai ales
La bărbatul flecar cu părul grizonat

Niciodată nu mi-au plăcut oamenii mai
Mici decât ei înșiși

Și nici burghezii

Eugenia Rada IONIȚĂ**Soarta**

Nu te întoarce,
Roata zilei stă culcată.
Pe sub poala satului,
Salcâmi desfășoară la dantele.
Pe jos,calci pe nestemate albe,
Curcubeul se trăsese –n dungă
Ai promis,să nu te caut,
Străini vom trece unul lângă altul.
Noaptea bate cuiele în talpă,
La stele și la lacuri,
De supărare,nu poate fii vorba...
Momentele acelea legendare
În țurțuri de metale grele,
Au fost și vor rămâne ambalate.

Șoc

În petunii e firesc
Să își facă melcii case,
Să desfete ,să se îmbete,
În verdeață.
E un șoc,pe castravete,
O banală vietate,se cunună,
Fără nuntă,fără grai,
Nici alai,biata muscă!

Ion DULUGEAC

Prietenul meu Thompson

La nord de Palatul Telefoanelor, norii lăsau pe alocuri, duși de vânt în mici șuvițe scâmoșate de culoare argintie. În peisajul de pe cerul amiezii, păreau că aceștia fac o cursă contra cronometru între formațiunile de *cumulonimbus*, în fuga lor pe cerul albastru.

Coroanele pomilor fluturau sub efectul aceluși vânt rebel prin dreptul soarelui, pe care uneori îl ascundea, iar altele îl dezgoleau, în vreme ce în depărtare se vedeau atârând numeroase fiuoare de nor, semănând cu un foc îngemănat în roșu și galben.

- Domnule Fernic, frumosul ăsta, este cântărețul dumitale?

- Nicidecum, este al profesorului Burcă de la Brăila. El a fost cel care l-a format, iar eu i-am oferit în această seară, o melodie pe care o cântă, curând, aici! spuse Fernic.

- Minunat, am să-i spun lui Thomson că participăm la o premieră muzicală, adăugă Prințesa Bibescu cu un surâs prelung și traduse englezului vestea, el rămânând fascinat.

Plină de delicatețe, Prințesa Bibescu se așeză și privi încântată către Cristian, care luă o poziție magistrală și își mângâie cu degetele-i catifelate, fine și lungi, cu mișcări lente, reverul hainei. Gestul îl făcea pe cântăreț să se înfoaie de plăcerea la interpretarea unei noi melodii, deși artistul părea mai relaxat în fața familiei princiare.

Dorea să lase o impresie bună celor din suita regală, iar aplauzele Prințesei după ultima melodie i se păreau ca un cântec fără refren, care avea prea multe puncte de suspans, cum avea să le spună dizeurul celor de la masă, după ce interpretase tangoul *Cel din urmă trandafir*, pe care îl cânta pentru întâia oară, cu dedicație pentru Prințesa Martha Bibescu.

- Ce superb cântă tânărul ăsta, îl gratulă englezul pe cântăreț.

- Este o vedetă care acum se afirmă, îl lămurii frumoasa prințesă.

- Domnule Bibescu, dacă invitatul dumneavoastră dorește o melodie, îl putem bucura cu o melodie englezescă, rosti Petre, care se înclină politicos.

- Pot să-i cânt din creația lui George Gershwin, cel care a scris *Un american la Paris*, o bucată pe care am studiat-o la Conservator, zise tânărul muzician.

Martha se întoarse către englez și îi traduse spusele studentului. Bărbatul de peste Canalul Mânecii rămase contrariat de ceea ce auzea în restaurantul din inima Bucureștiului.

- Te rog să cânti o bucată din partea finală a libretului

compus de Gershwin, apoi să cânti și *Embraceable*, scrisă tot de american, dragul meu! rosti scurt profesorul Burcă.

Burcă începu să sufle în trompetă și dădu tonul formației, astfel că toți rămaseră muți de glasul tânărului Cristian Vasile. Veneau, de afară, senzații molcome de zumzet, absent pentru cei care se aflau în salonul cu lumină scăzută și culori șterse, ce părea să emane o căldură moale de alcov. Erau acolo, invitații Marthei, englezul Thomson și aghiotantul său, un scoțian ce studiasse muzică de fanfară, și toți păreau cuprinși de extaz și de un calm fizic, ciudat.

Zgomotele ulițelor însoțite, din care răzbăteau glasuri abia perceptibile, se pierdeau învăluite, ireale, așa cum gâlgâie apa în urechea înotătorului afundat în bazin.

Prințesa începea o legendă în care credea și în care, fiecă detaliu își avea înțelesul lui. Nimic nu venea să schimbe această nouă ordine de trăiri, în celebrul restaurant al Bucureștiului, unde, în acele vremuri, se urzeau înțelegeri și se adunau informații, ce ajungeau la englez.

Martha părea deseori că nutrea dorința de a râde la glumele britanicului, însă îi sugera adesea unele paralele franțuzești; era în stare să dea luciu chiar și conversației unor bărbați stupizi, să emoționeze mințile încete și obosite ale celor care o admirau.

- Domnule Bella, lordul englez dorește, o masă retrasă la Capșa în fiecare sâmbătă.

- Considerați că are masa asta de 12 persoane, bine amplasată la scenă, prințesă?

- Desigur, este suficient mister Bella, rosti englezul într-o română peltică.

Petre Burcă știa cum cei doi, cu o subtilitate elegantă, și oarecum în oglindă, reflectau o imagine a destinului. Erau foarte buni prieteni, Martha Bibescu și lordul Thomson. Muzicianul cunoștea de la Dulgheru că fiecare scrisese de celălalt, fiind foarte apropiați în toate planurile.

- Domnule Petre, crezi că băiatul ăsta, tânăr și talentat, poate fi de încredere?

- Tatăl său a fost un intelectual de clasă, care a murit pentru țară; mama lui este prietenă și colegă de cântat, iar puștiul este gata să renunțe la Conservator pentru a fi *dizeur*, astfel că eu garantez că este un bărbat dedicat, de mare încredere.

- Eu am nevoie de discreție și de oameni de cuvânt, profesore!

- Garantez pentru el, atât pentru discreție, cât și pentru caracterul său sincer și discret, adăugă brăileanul, pe ton ușor, să nu fie auzit de cei din jur.

- Martha, draga mea, ce-i mai bagi în minte profesorului, sau vrei să faci muzică? se auzi vocea blândă a lui George Bibescu, luându-l pe după umeri pe muzician.

- Alteță, vorbeam de melosul muzicii noastre, pe care doamna Martha îl apreciază.

- Martha, trebuie să plecăm, a venit mașina să mergem la Mogoșoia, rosti grav prințul.

- Mergem, dragă George, hai să mergem, Lord Thomson! spuse femeia, zâmbind.

- Mergem, Principe, rosti englezul ridicându-se, salutându-i pe profesor și Cristian.

Principesa Bibescu simțea cum venea din grădina

(continuare în pag. 41)

restaurantului o adiere umedă de apă și miros de plante, iar pe Calea Victoriei, se auzea un zgomot depărtat, în care se putea distinge, după imaginație, uruiul unei căruțe, precum șuierul unei sirene de fabrică. Apoi cei trei și vizitiul auziră foșnetul liniștitor și delicat al valurilor lacului și al trestiei de lângă Castelul Brâncovenesc. Atunci cu bândețe și, pentru ultima impresie, la coborârea în curtea Palatului, îi șopti soțului ei, cu glas suav:

- Văd că Thomson e încântat, prințul meu.

- Normal, prințesă, prin tine pătrunde în locuri impenetrabile poziției sale!

- Mi-a plăcut caracterul profesorului brăilean, adăugă ea, în vreme ce coborau din mașina Ambasadei Marii Britanii, care parcă și-l aștepta pe englez.

Suind pe terasa dinspre lacul Mogoșoaia, seara părea a fi măreață și prevestea o noapte minunată de vară. Cerul senin fără nori, sclipea pe bolta limpede ca ochii Prințesei. Stelele se așezaseră maiestruase peste pământ, iar Martha se gândea că, dimineața devreme, din dormitorul său vedea zilnic vestitul Luceafăr al zorilor. Semețul astru înfrunța valurile de lumină difuză, colorată ici colo, prin care ziua inunda zarea îndepărtată a terenurilor princiare din livada Palatului Mogoșoaia. Acolo pe moșia dăruită de soțul său, aerul părea mai proaspăt ca în oraș.

La două zile după vizita lui Thomson, la sfârșit de săptămână, Martha Bibescu luă trăsura princiară și merse la Maria Dulgheru. Aceasta era la vecina, cu sora sa, Elisaveta, și stăteau la o ciorbă cu Lenuța, sora cea mare, ce o adusese pe Zaraza la Mogoșoaia, ea plecând la băi.

De cum a sosit în casa Elisabetei Grosu, al cărui soț era pe front, au trecut în altă cameră și au discutat câteva minute. Dar prin ușa de lemn, care se uscaseră și avea câteva crăpături, Maria Dulgheru auzi propunerea surorii sale mai mari. Află atunci că Lenuța oferise 2.000 de lei cadou dar și 3.000 de lei ajutor să-și ridice o casă, având-o pe micuța Elena, botezată de ea.

- De ce mergeți la băi, este bolnav George? Întrebă Elisaveta.

- Are un reumatism, pentru că așa-i viața, soro, una caldă, alta rece! rosti orășeanca.

- Sinceră să fiu, Lenuța, gestul tău de a mă scoate din încurcătură este binevenit. Nu de alta, dar am promis fetelor mele să le cumpăr rochii noi de Crăciun, așa că banii ăștia m-au salvat.

- Mai primești două rochii de la croitoria Palatului, madam Grosu! zise Martha, intrând.

- Multumesc, Excelența Voastră! La Crăciun, când închei vânzările la piață, tot ce ne rămâne aduc gratis, Domniei voastre! spuse Veta, pentru a o convinge că vorbește serios.

- Dar cine este frumoasa asta? Întrebă curioasă Martha Bibescu.

- Doamnă, este copila fiicei adoptate, care a plecat la studii la Brăila, zise Lenuța.

- Prințesa mea, frumoasa pe care o țineți de mână este nepoata lui Ghiorghiadis, de la care ați cumpărat pădurea.

- Tu, Marie, dacă știam, dădeam jumate din preț grecului și ofeream dotă frumuseții ăsteia, spuse zâmbind Prințesa Bibescu.

- Ea trebuie să învețe, draga mea prințesă, rosti Maria,

oftând.

- Să o aduci pe la Palat, la recepțiile mele, să vadă și ea lumea bună.

- Dar este destul de crudă, doamnă!

- Eu la vârsta ei m-am măritat cu Bibescu, Mărie!

Plină de delicatețe, Prințesa dădu tonul unui hohot de râs, deoarece doar în prezența Mariei își permitea să calce protocolul și rigidele comportamente din societatea sa boierească. În acest timp mângâia cu degetele-i catifelate pletele negre, fine și lungi, cu mișcări lente, părintești, care-o făceau pe fată să se înfioare de plăcere, deși părea, acum, ceva mai relaxată.

- Ce zici, draga mea, vrei să te introduc în înalta societate?

- Dacă mama Elena vrea, pot încerca, Alteța Voastră! rosti ea zâmbind.

- Peste trei zile am o recepție cu Lordul Thomson și Ambasada Elveției, așa că, Maria, ești invitata mea, alături de sora ta Elisabeta.

- Mulțumim, Alteță, venim negreșit! rosti sora mijlocie, ce era soția lui Grosu.

După ce au ieșit din curte, Ion Dulgheru, vizitiul Prințesei, a întors trăsura către ieșirea din sat, femeia și-a pus alături pe banchetă geanta, apoi vizitiul a pornit-o prin colbul uliței de la țară. Mergea cu viteză spre intrarea Palatului Brâncovenesc, care purta încă pecetea domnitorului român. Prințesa avea cu ea câteva toalete pentru soția lui Mantopol, administrator la Prințul Bibescu.

- Doamna Martha, mi-a spus Grosu că ați fost cu lordul Thompson la Capșa?

- Domnul Grosu și-a spus de Capșa și de Thompson, dar de muzica ascultată nu și-a spus nimic și de cel care o să devină curând, steaua muzicii românești și al tangoului.

Cum discul soarelui, cu diadema sa aurită, dispăruse de pe boltă, iar afară se lăsase frigul, vizitiul îi oferă Prințesei o pătură de lână. Lumina timidă a serii pătrundea prin geamurile înțesate cu flori ale castelului. Fața ciupită la bărbierit a lui Stelică Mantopol, cu nasul său puțin înfundat, se zărea destul de deslușit, în vreme ce în ochii negri i se aprindeau scânteii, la vederea mesei pregătite de soția sa, recunoscută ca maestră în arta culinară. La masă fu pofțită și Prințesa Martha. Strălucirea lunii pe iarba pajiiștii, reflecta stelute multicolore, ce arătau precum licuricii în noapte, iar părul bărbatului ce răspundea de palat era lăsat dezordonat pe frunte.

- Doamna Martha, mi-a spus Grosu că ați invitat pe lordul Thompson, la Mogoșoaia?

- Adevărat! Peste câteva zile, facem o petrecere cu Ambasada Elveției, care vrea să închirieze aici, la Palat, un spațiu pentru activitățile lor, dragă loane.

- Dar este ofițer, domnul acesta?

- Dragul meu, amicul meu, Christopher Birdwood Thomson, primul Baron Thomson, este ofițer britanic și atașat militar al Marii Britanii în țara noastră, începând din 1915. Eu l-am cunoscut la Londra, în anul când m-a salvat Maria ta de la înec, mărturisii ea pe ton glumeț.

- Atunci știe a vorbi românește, nu-i așa?

- Desigur, este un bărbat educat. Născut în India, în

(continuare în pag. 42)

1875, la Nasik, în apropiere de Bombay, într-o familie de militari, Thomson a urmat Colegiul Cheltenham. Este un tip eminent, care a surprins prin „darul limbilor străine”, și prin ușurința comunicării.

- Am văzut, la ultima sa vizită la castel cum a vorbit în vreo patru limbi...

- Despre știința și ușurința de a vorbi limbi străine, știu de la Londra, când a spus chiar James Ramsay Mac Donald, prim-ministrul Angliei, că ofițerul Christopher „nu-i suportă așa de ușor pe proști, dar nu iubește nici prostia”.

- Dar cine iubește prostia, prințesă, poate doar proștii?! mărturisii vizitiul.

- Prostia pretențioasă pentru Thomson, îi provoacă o explozie de pierdere a răbdării.

- Se vede că este bărbat cu pretenții, domniță, sugerează vizitiul. Unde l-ați cunoscut?

- Ioane, noi doi ne-am cunoscut la Curtea Angliei și pot spune că prin muzică, deoarece mi-a fost prezentat de un verișor în timpul unui concert, desfășurat la Londra.

- Poveste de roman, domniță! zise bărbatul, care ajunsese la porțile Palatului.

- Să știi, dragul meu, odată cu trecerea anilor, lordul a descoperit în prietenia sa cu mine o contradicție, care s-a născut o dată cu întâlnirea noastră. Spunea el unui prelat, amic cu noi, căruia i se destăinuia, astfel: *Prințesa Bibescu este una din frumusețile României*, dar în același timp eram, în spusele sale, mult mai mult decât atât, afirmând că: *Martha are mulți admiratori, dar asta nu o ajută să câștige simpatia persoanelor de același sex*, și cred că avea dreptate, din acest punct de vedere.

- Doamnă dragă, știți bine că femeile sunt vânători mai iscusiți decât bărbații...

- Ioane, vezi tu, viața este ciudată uneori, iar facerea de bine e un mic incest, așa cum zicea Grosu uneori, când bea câte un vin cu George al meu.

- Da, prințesă, așa este, aveți dreptate, așa e uneori, viața e nedreaptă!

- Lordului Thomson i-a plăcut Capșa dacă a comandat masă, o dată pe săptămână, zise vizitiul oprind cail în fața scării de la cerdacul castelului. Ea urcă spre sufrageria din *casa sufletului său*, rostind în această vreme:

- Să te antrenezi, să faci drumuri la Capșa, ioane!

- Pentru domnia voastră, merg orbește, oriunde și oricând, doamnă!

- Nu, ioane, să nu mergi orbește, că poate cădem în vreun șant, adăugă ea, răsând.

Sărind pe treptele de la cerdacul castelului, femeia urca sub privilegiate și admirative ale lui Dulgheru. Se gândi că nu trebuia uitat faptul că Prințesa Martha Bibescu câștiga foarte bine din publicarea cărților în ediție românească, într-o perioadă delicată pentru economie, când România trăia din plin efectul prăbușirii Burselor, la finalul anilor '20. Erau, inclusiv proteste de stradă, din cauza celebrelor „curbe de sacrificiu”, care tăiau drastic din salariile muncitorimii.

Deși țara era pe jar, chiar și în aceste condiții ea părea plină de optimism.

Florin LOGREȘTEANU

POVESTE

Copilăria lui Escargot a stat sub semnul întunericului și al luminii. Nu se juca cu ceilalți copii, părea speriat în preajma lor. La grădinița din orașel, se izola de ceilalți, făcându-se nevăzut în livada din apropiere, rătăcind printre nucii care de ani buni nu mai dădeau rod, merii nefingrijii și gutuii cu fructe becisnice. Într-o zi a fost descoperit de personalul de serviciu – la sesizarea educatoarei care-i observase absența – tolănit în poenița acoperită cu iarbă, înconjura de arbuști pitici, sălbatici, despre care nimeni nu se întreba dacă rodiseră sau vor rodi vreodată. Surprins, a încercat să dispară între prunii sălbaticiți, strecurându-se în întunericul crengilor joase, dar a fost prins și readus cu forța în incinta grădiniței.

Apostrofat, nu plângea la fel ca ceilalți copii și nu răspundea la întrebările educatoarei care încerca să-i înțeleagă reacțiile. Curios i se părea că băiețelul nu se închidea în el și nu trăda acel soi de încăpățănare a copiilor ce refuză ostentativ să coopereze cu cei mari, dintr-un spirit de frondă infantilă – cum ar spune psihologii. Escargot își ridica privirile peste capul educatoarei, fixându-le undeva, spre cerul scaldat de lumina solară, ignorând întrebările insistente care nu-l menajau, minute în șir, ori explicațiile de cum trebuie să se comporte un copil normal. „Normal este, dar pare un băiețel dificil, a tras o concluzie pripită psihologul instituției preșcolare după o încercare eșuată de a comunica cu puștiul. Nu-i înțeleg frustrările...”

După o lună, a refuzat să se mai alăture copiilor, spre supărarea părinților și ușurarea personalului grădiniței din orașel.

În următorii ani, Escargot se transformă într-un adolescent deșirat, slăbănog, dar rămase la fel de necomunicativ în anturajul puținilor tineri care îi acceptau felul de a fi. **Prietenii lui Escargot** obișnuiau să spună cei din familie deși fiecare în parte se îndoia că tânărul cu părul rebel și ochii duși în fundul capului înțelegea noțiunea de **prietenie**. În prezența celorlalți, Escargot părea la fel de abstras, ca în copilărie, în mijlocul preșcolarilor. N-aveau cum să bănuiască – tânărul nu oferise **semne** – că Escargot comunica într-un mediu cu mult mai complicat și mai spectaculos decât ar fi fost ei capabili să înțeleagă. Formată din reprezentări stranii, vise care scăpau chiar înțelegerii freudiene, revelații și însemne ale unei refulări născute de timpuriu, existența lui Escargot se îmbogățea cu tot ceea ce noaptea conștiinței sale îi oferea în locul ispitelor diurnului.

N-a fost totuși o simplă întâmplare cunoașterea Euterpei; ființă nocturnă, caldă, exuberantă în momente imprevizibile pentru adolescentul lipsit de experiențe verosimile, dar ciudată. La apariția ei, lumina îndoielnică a nopții conștiinței lui Escargot se estompa brusc. O privea, dar încerca de fiecare dată sentimentul dual că o vede și că nu o vede; că i se vorbește sau el însuși vorbește, auzind fiecare cuvânt, fiecare frază mai concrete pe buzele ei. De pildă, auzea: „Lumina mea este, în fapt, întunericul celorlalți. Culoarele mele n-au strălucirea curcubeului, dar există” „Nu înțeleg”, bălăia el. Și nici nu se străduia să pri-

(continuare în pag. 43)

ceapă. În asemenea singulare momente, simțea că trăiește vorbele ei. Și era suficient. Și dacă le trăia, ce rost ar mai fi avut să le înțeleagă?... La următoarele întâlniri, ea continuă să-i vorbească fără cuvinte. Când privirile Euterpei începură să amestece pentru Escargot felurite înțelesuri, aparițiile ei deveniră mai rare iar dorința lui de-a o revedea – mai arzătoare.

Pe urmă așteptarea i se păru zadarnică. Se scurseseră deja săptămâni, luni fără vreun semn de la Euterpe. La început, nopțile o visa așa cum o cunoscuse, dar curând chiar visele îi deveniră haotice; imaginea ei – cioburi de oglindă. Conștient sau nu, le adună într-o efigie. Este Euterpe și nu e ea... Ce i se părea mai ciudat era că, la sosirea nopții, efigia își făcea apariția din el însuși pentru ca, la ivirea zorilor, să se ascundă în el – numai dorință, fără profil și fără cuvinte...

În restul zilei, redevenea tânărul detașat de cele ale lumii iar lumea îl accepta așa cum îl cunoscuse: un inadaptat, un flușturistic, un adolescent de care înșiși bătrânii săi părinți se îndoiau că va coborî vreodată cu picioarele pe pământ.

Ca în copilărie, rățacea prin livada fostei grădinițe – mutată de municipalitate într-o clădire modernă, cu spații de joacă pentru copii, bordate cu brazde de gazon aduse din străinătate – printre nucii fără rod, aproape uscați, merii și gutuii abia mai ținându-se în picioare, aruncând spre soare priviri ostile când i se părea că astrul încearcă să își bată joc de el: proiecta câte o Euterpe ici și colo, într-un luminis sau chiar în încrengătura de crengi uscate a pomilor, ispitându-l să alerge, s-o prindă de mână, dar fără șansa de a-l păcăli pe Escargot, ingerul nopții, căutând prințesa întunericului. O simțea pe Euterpe în el, caldă, tainică, palidă ca lumina unor stele. Soarele se străduia zadarnic să-i arate lumea în forme și culori pe care el fusese născut să le ignore...

În ziua când îl întâlnise pe zdrențărosul Zarathustra cocoțat într-un prun, în speranța că pe vârf va afla câteva fructe uscate, ceva se schimbă în existența lui Escargot. Se lipi de trunchiul pomului și-și mărturisi smintitului visul sau dorința ori speranța – probabil, toate la un loc – de-a o regăsi pe Euterpe. Fără să coboare, ronțâind fructele uscate, rătăcite pe crengile de sus, Zarathustra îl îndemnă să purceadă la drum lung și s-o caute. Încotro?... „Dacă o simți în tine, așa cum spui, îndreaptă-te încotro vei vedea cu ochii și ai s-o afli...” I-a sfătuit smintitul. „Dar eu văd numai în întuneric”, s-a mărturisit Escargot. „Nici n-am spus c-ai s-o afli în lumina solară, l-a certat Zarathustra. Omule, nu-mi răstălmăci vorbele !...”

Escargot mai zăbovi câteva zile până să se hotărască să plece în căutarea lui Euterpe. Aștepta semne prevestitoare. Aștepta o revelație. Semnele le identifică într-un nor cenușiu sub forma unei păsări imense. Lumina solară se estompă și putu desluși în depărtări chipul Euterpei: fața prelungă de culoarea indigoului, doi ochi albaștri bordați de o pulbere de scânteii iar părul... Nu desluși ce se ascunde sub coroana florală de Regina nopții purtată de fată pe cap. Se îndreptă spre punctul pe care umbra fecioarei cădea perpendicular. Reuși s-o facă într-o zi și-o noapte... „Euterpe !...” îi rosti numele. „Nu sunt Euterpe”, îl ignoră efigia. „Te-am recunoscut, nu cedă Escargot. Te-am visat astfel în fiecare noapte...” „Imaginația îți joacă feste. Curând, Regina nopții are să adoarmă, lăsându-și șturlubaticile prințese

să se-n cure în voie...” Escargot simți un soi de vanitate inundându-i mintea. Nu putea fi dus de nas. Chiar începu să râdă. Regina nopții nu-i răspunse la provocare. Chipul de culoarea indigoului se ascunde sub penajul imensei păsări iar pulberea de scânteii urzi un imens covor în culori amestecate de negru și albastru. Tânărul desluși, dezamăgit, florile de zorele...

„N-are rost să insiști spre-unde-Euterpe-este-numai-o-nălucă, îl povățuiește Zarathustra, cocoțat între ce mai rămăsese din coroana unui gutui uscat. Caut-o în altă parte...” „Ți-am spus, o port în mine”, îi amintește Escargot. „N-am afirmat altceva, omule ! se înfurie smintitul. Tu ești Escargot, omul-melc, și te împărtașești la fel, din lumina zilei, ca și din noapte. Nu stăruie acolo, unde ai ratat o dată...”

Două săptămâni i-au trebuit lui Escargot să se hotărască încotro s-o pornească în căutarea Euterpei. O revedea aproape în fiecare noapte în vis. Ființă nocturnă, Euterpe îi vorbea în cuvinte și în necuvinte. Trezit din somn, Escargot nu reușea să-și amintească dialogul cu ea. Mesajul se rezuma la un singur cuvânt:

Caută-mă !... Deși era convins că lumina solară nu-i era de niciun folos, Escargot alese s-o facă în plină zi. Pe străzi ocolitoare, ajunse în partea de răsărit a orașelului unde municipalitatea reușise să creeze o salbă de grădini. Fiecare purta numele unei flori. Escargot pătrunse în toate, dar, în cele din urmă, intuiția îi sugeră că o va afla pe Euterpe în grădina cu trandafiri. Contemplă florile ore în șir, îmbătat de mireasma lor care, în imaginația lui, era însăși mireasma pe care epiderma feciorelnică a Euterpei o împrăștia cu voluptate în jur. „Euterpe !...” șopti, dar nimeni nu-i răspunse. „Euterpe !...” continuă însă cu același rezultat. Când soarele săgetă orizontul, mireasma dispăru la atingerea primei boare a inserării iar culoarea florilor păli. Dezamăgit, tânărul visător se întoarse spre grădina părăsită a fostei insituții școlare și-i mărturisi lui Zarathustra eșecul repetat. „Nu mă așteptam la altceva, Escargot, omule-melc, îl certă acesta. În Grădina Trandafirilor, te-ai îmbătat cu mirosul florilor, în loc să le pătrunzi esența ascunsă în trupul lor firav. Nu te lăsa însă învins de neșansă. Continuă !...”

Total în oraș i se părea acum fără noimă lui Escargot: florile și arborii, iarba și pământul umezit dimineața de rouă. Absența Euterpei îi măcina existența. Când, din ce în ce mai rar, îi apărea în vis, știa că este numai întruchiparea unei ispite ce urma să aducă cu sine un repetabil coșmar. Încearca atunci să se îndepărteze...

Înstrăinat de lumea din jur, părăsi orașul. Ignoră magistrala, șoseaua națională, chiar drumurile de țară. Toate l-ar fi condus spre o lume aidoma celei din care plecase. Preferă câmpia uscată și terenul bolovănos, înțelenit cu piatră și rădăcini demult fără viață. Absența vieții, urătenia locurilor bătătorite cu piciorul îl scârbiră, dar în el persista dorința de a merge mai departe...

După o zi și o noapte de mers continuu, obosit, se prăbuși peste un bolovan. Brusc, simți în el o forță care-i revigoră toate simțurile. În aceeași clipă, din piatră țâșniră sunete muzicale nespuse de melodioase. Se duse cu gândul la legenda lui Apollo, pe când lucra la ridicarea zidului Megareei. „Lira lui Apollo...” șopti,

(continuare în pag 44)

(urmare din pag. 43)

îmbătat de sunetele lirei. „Nu, auzi limpede, Apollo a rămas în legendă. Euterpe continuă să fie fidelă nebunilor singuratici, tot mai puțini, care mai cred în ea. Vom împărți împreună și întunericul și lumina, Escargot, melcule !...”

În fapt, Euterpe face verosimilă povestea. Poetul, asemenea omului-melc, prefăce întunericul din el în **bulgări fluizi de lumină**. Gândul acesta îl însuflețește și-i dădu speranță. Își alungă din minte parfumul îmbietor al florilor, razele ademenitoare ale soarelui, căutările labirintice în întuneric. Toate acestea aparțineau unei lumi materiale, obscure. Euterpe i se revelase într-un moment și un loc sustrase oricărei logici...

Angela BURTEA

PAUZA MARE

Se sunase de câteva minute, era pauza mare, timp suficient pentru joacă. Dar unde? Sala de clasă era prea mică și cum să alergi prin clasă, când prin fereastra deschisă abia pătrundea aerul cald de iunie, iar noi eram vreo 25 de copii! Ne uitam lung la Doamna, o imploram din priviri, dar răspunsul rămânea același: *Nu! Scurt și cuprinzător! Doar Ștefan, colegul al cărui comportament era de invidiat, reușea s-o mai înduplece pe doamna unei. Din păcate, în ziua aceea Ștefan nu venise la școală.*

- Doamna noastră cred că are o obsesie, zilnic aceleași cuvinte: *Nu alergați, veți faceți praf! Atenție să nu vă loviți!* șopti colegul meu de bancă.

Și-n același ritm... și noi: *Afară putem ieși?* Care era răspunsul? Evident, NU! Doamna n-o fi fost copil? Vrem și puțină miș...ca...re...

Și nu știu cum se face, că, exact când schimbul de replici era în toi, apare directorul. Toți am rămas pe loc, nimeni n-a mai scos un sunet. Ne-a privit zâmbind, după cum îi era obiceiul, apoi ne-a întrebat:

-Ce faceți, măi iezilor, nu ieșiți în curte?

Atât ne-a fost! Pașii noștri s-au îndreptat spre ușă, fără să mai așteptăm încuviințarea doamnei, și-ntr-un iureș de nestăvilnit am zbughit-o voinicește spre împărăția curții. Domnul ne-a făcut loc zâmbindu-ne complicitar, iar în urma noastră se auzea răsunetul vocii lui:

-Atenție la flori, să nu le rupeți!

Știam că le iubește, iar noi încercam să respectăm regula. De trandafiri, chiar dumnealui se ocupa, era o pasiune veche, iar unde-i pasiune, sporul crește, iar frumusețea stăpânește...

Curtea era împărțită în două: cea mai mare parte era asfaltată, iar cealaltă era plină cu ierburi mărunte și straturi cu flori. Trandafiri și panseluțe erau peste tot. Văzându-ne în curte, partea cu asfalt a rămas aproape goală, iar noi ne-am îngrămădit spre partea verde. Adevărat, parcă eram niște miei scăpați din țarc! Știa directorul ce știa!

Peste câteva minute a apărut și doamna învățătoare. Temătoare femeie! *Aveți grijă să nu vă loviți, vezi să nu-ți rupi vreo mână! Luca, alergă mai încet, știi că ai avut probleme în ultimul timp!* Le știam pe de rost! De multe ori n-o auzeam! Noi ne vedeam de-ale noastre, căci pauza nu trebuia irosită, iar dumneaei continua cu avertizările!

Rebecca și Andra, botanistele clasei, se aplecau din

când în când asupra florilor. Se așezau în genunchi, mângâiau cu privirea, apoi se uitau una la alta, ridicând din umeri. Iris a adunat flori de pădărie și i le-a adus doamnei. S-a întors spre noi, sărind într-un picior de bucurie:

- Nu așa că erau frumoase? Ce galben minunat!

- Desigur, spuse Alex, doamna adoră galbenul!

Ana și Mira alergau după fluturi! Amalia, cu delicatețea-i caracteristică, i-a întins doamnei o plantă cu frunze păroase și flori albe, grupate în buchețele, întrebând-o cum se numește.

-Coadă-șoricelului! a răspuns doamna.

Dar n-a apucat să mai adauge ceva, căci Amalia a aruncat floarea cât colo și-a rupt-o la fugă, țipând. Doamna privea contrariată:

-Amalia, ce s-a întâmplat?

După câteva minute aveam să aflăm misterul. Pentru Amalia, șoarecii erau cele mai dizgrațioase vietăți. Cu lacrimile pe obraji, continua să spună:

- Am ținut în mână o coadă de șoarece? Nu, nu, nu pot să cred!

Degeaba încerca s-o lămurească, explicându-i că este o plantă miraculoasă, cu efecte terapeutice, doar că, popular, așa i se spune: coada șoricelului.

- Da, da, tocmai asta e, bunica bea zilnic acest ceai și-l mai obligă și pe bunicul să bea! N-am știut că-i zice așa, iar pe dulapul din bucătărie sunt numai *cozi de... șoarece!*

Se făcuse roată în jurul Amaliei. Mulți dintre copii râdeau, alții priveau indiferenți. Când totul părea lămurit, am ajuns și eu. Fără să întreb ceva, Romina, băiețoasa clasei, m-a împins voinicește, *de era să mă adun de pe jos*, spunându-mi:

-Nu-ți pierde timpul, hai să dăm câteva pase cu mingea lui Bogdan, acum se sună de intrare! Nimic important aici! Sensibilă, ce vrei! Face alergie la coada șoricelului!

Răzvan se așeză pe gazon. Stătea întins de ziceai că este răstignit. Era chiar frumos, iar chipul său avea o lumină specială. Cred că de la razele mângâietoare ale soarelui.

-Ce faci, Răzване, dormi? Îi șopti la ureche Andrei.

- Dorm! Cum să dorm? Vorbesc cu pământul, îmi spune o poveste.

- Ha-ha-ha! Așa, așa, vorbește, doar vrei să te faci inginer agronom peste câțiva ani.

Parcă niciodată n-am văzut o bucurie atât de mare pe chipul colegilor mei. Puterea naturii era o binecuvântare pentru toți.

Pauza se terminase de câteva minute, dar primisem învoire să mai stăm puțin. Câțiva colegi se lungiseră lângă Răzvan pe iarbă și priveau albastrul cerului, alții jucau leapșa, câteva fete se plimbau la braț de parcă erau pe marile bulevarde, discutând aprins nu știu ce subiect. Doar Carmina și Bebe șușoteau enigmatic, stând într-un colț mai îndepărtat. Cu siguranță discutau despre concursul de șah, care urma să se desfășoare peste câteva zile.

-Ce faceți, măi iezilor, ați uitat să vă înapoiți în clasă?

Reapăruse directorul. Nu părea să fie supărat pe noi! Învățătoarea ne-a venit în ajutor, răspunzând în locul nostru:

(continuare în pag. 47)

Sasha IVANOV

Personajul doi
(fragment de roman)

Hexagoane. De ce nu octogoane sau romburi? Nu știu. Așa mi-a venit. Aceasta era întrebarea. În momentul acela când ar fi trebuit să-mi treacă prin minte mii de gânduri neclare sau poate niciunul. Hexagoane cărămizii. Culoarea certă a cărămizii spălate de ploii, uscate de vânt, înfierbântate de soarele torid. Părea parapetul unei faleze la mare. La Eforie? Mamaia? Număram laturile. De parcă asta era important. Dacă zidul în fața căruia urma să fiu ucis fusese modelat cu șanțuri în formă de octogon sau hexagon. Unu, doi, deasupra, trei pe lateral, da sigur: două jos și încă una în cealaltă laterală. Hexagon. Hexagoane cărămizii cărora la baza zidului și în vârf le lipsea un unghi și două laturi.

Trecuseră zeci de ani de la ultima execuție din țara noastră. Atunci fusese adus în fața plutonului de execuție însuși președintele. Eu eram executat, la patruzeci de ani distanță, tocmai fiindcă-l împușcasem pe președinte. E nostim tare, nu? Dacă făceam asta atunci, m-ar fi purtat pe brațe în urale, oferindu-mi un loc în parlament, în guvern, poate chiar, mânați de entuziasmul momentului, să mă fi pus în locul lui. Uciseseră un necăjit care mânca doar pâine cu brânză și ceapă. Unul care făcuse și bine țării. Eu îl împușcasem pe nemernicul după care n-ar mai fi rămas nimic, nicio bază pe care să se fi reclădit patria.

Nu-mi părea rău. Îmi asumam asta. Istoria mi-ar fi dat dreptate. Nu, nu istoria, căci ea n-ar fi avut de unde să știe. Dar niște oameni inteligenți poate vor fi spus vreodată: nebunul acela a salvat țara de un mare pericol. Cu prețul vieții sale.

În partea stângă a curții se aflau mulți oameni. Unii stăteau pe scaune cu spătar. Doamna Maria purta o rochie lungă, albastră. Rămăsese în picioare frământându-și mâinile. Celălalt se foia pe lângă dumneaei. Furasem de la el pistolul. Luând asupra mea fapta și vina, îl salvasem. Părea să fi înțeles asta. Era mai inteligent decât mine. N-ar fi meritat să fie împușcat de un pluton de execuție. Mă privea insistent încercând să-mi prindă privirea. Retorica mută a ochilor săi transmitea legământ, că va avea grijă de copiii mei și de moștenirea comună. Spunea că datorită sacrificiului meu poporul nostru va fi bine.

Un murmur întrerupse zborul păsărilor. Cerul rămăsese gol, senin, adânc, pustiu. Sosiseră, încolonați, mânați de-un superior cu șapcă. Nu-mi puteam desprinde privirea de pe armele lor. Se răsfiraseră lăsând câte un braț distanță între ei. Unii țineau capetele în pământ, alții se uitau aiurea spre fundul curții unde se ofileau buruienii între pâlcuri de iarbă arsă. Niciunul nu mă privea.

Asistasem la un spectacol rock reinterpretat pe scena teatrului muzical. Solistul performa înaintea ochilor noștri. Dansa și cânta. Din spate îl susținea corul. Șase fete îmbrăcate asemănător, de statură diferite, se mișcau după cum pricepeau muzica. Fiecare trăia diferit, deși cântau aceleași note. Mă captivau asemănările și diferențele dintre ele. Încercam să identific vocile în funcție de mișcărilor buzelor, trupurilor, în funcție de mimică și de aspectul fiecărei fete. Scoteam din fundalul sonor glasul asociindu-l cu persoana. Una părea că șoptește. Atingea microfonul cu buzele. Bătea un solfegiu tern cu palma țepănă prin dreptul feței împietrite. Stătea neclintită. Doar

buzele i se mișcau abia perceptibil, atingând din când în când măciulia microfonului pe care-l susținea la fel de ciudat, de parcă era un buchet de flori pe care nu îndrăzneam să-l ofere. La refren întorcea bărbia spre public, ridicând-o ușor. Privea de sus până și pe cei de pe scenă, chiar dacă se aflau pe același nivel. Pocnea mecanic din deget. Ducea microfonul într-o parte, departe de persoana sa. Apropia genunchii cu sfiala unei doamne cumiți ce-și proteja pudoarea pe bancheta inconfortabilă a unei cușete de tren. Judeca cu severitate publicul ce nu greșise cu nimic. Sau poate pe colegi de cor falsatori de o notă. Părea că nimic nu o bucura cu adevărat. Că viața pe Pământ constituia doar o plictisitoare, inutilă, trecătoare etapă. Îi dibuisem glasul. Era cel care alterna nefiresc între moale-șoptit și tare-sec, ca și cum o prezentatoare de știri își regăsea aplombul căutat între două înghițituri de apă. Următoarea era veselă. Poate mai mult decât ar fi trebuit. Mișca inutil, aritmic, bulanele grase. Nu-și controla pieptul lălâi ce-ar fi bucurat după concert un nătâng la fel ca ea. Se strâmba la sita microfonului. Scălâmbăia brațul liber. Bătea din palme frenetic atunci când vocea sa nu era de trebuință grupului. Privea duios publicul. Așa cum își dorea la rândul ei să fie privită. Sau mai degrabă cum credea că este privită. În pauzele de aplauze dintre melodii adopta o postură de abandon a propriei persoane, tristă, sfârșită, de parcă s-ar fi așezat pe wc, deși nu avea nici timp și nici chef să facă treabă mare, chiar dacă trupul imperativ asta îi cerea. Apoi, regăsindu-și din oarecare motiv neînțeleș entuziasmul se agita exagerat transformându-se în liderul de grup care nu era. Ovaliza buzele ca o păpușă de plastic devenind oarecum atrăgătoare, însă numai pentru obsedații stimulați de păpuși de plastic. Regăsindu-și poziția în rând se prefăcea cochetă. Nu mai mult decât o fetiță de trei anișori care-și servea musafirii imaginari cu ceai și cafea. Vocea ei era groasă. Sau cel puțin nasul și bărbia ascuțite asta ziceau. A treia era frumoasă, frumoasă tare și conștientă de asta. Clar, vocea cristalină din corul de rock îi aparținea. Și arăta bine indiferent de modul în care-și evaza picioarele sau își contorsiona trupul. Șerpuind pe axul melodiei, glasul suav se distanța ușor de celelalte trăgându-le totuși ca un câmp magnetic, nu le permitea apropierea, dar nici nu le lăsa să se îndepărteze prea tare. Unele piese îi plăceau mai mult. La refren părea suferindă. Deasupra buzelor deschise larg, rotund, așeza un rictus caraghios din pomeți, năsuc și pleoapă aproape închise. Și se păstra la fel de frumoasă. Unele piese nu-i plăceau. Se cunoștea clar asta. Dar le interpreta la fel de bine. Dacă ar fi făcut parte dintr-un pluton de execuție ea ar fi tras lovitura perfectă asupra organului vital. Indiferent de empatia stărnită sau nu de nenorocitul executat. Următoarea era mică de statură. Se foia mult. Stătea întoarsă pe o parte. Vocea ei o percepusem ca țipăt strident. Poza. Flirta. Încerca să fie sexi. Fizicul însă nu o ajuta. Și nici fața de ciocănită. Se chinuia atât de mult să placă încât devenea dizgrațioasă. Din același motiv greșea notele. Ea era aceea care n-ar fi nimerit, care ar fi ratat de zece ori la rând, în ciuda faptului că la antrenamente ținea mai bine decât toate celelalte. A cincea fată din cor purta căști la urechi,

(continuare în pag. 46)

dădea tonul, începea cântecul sau le tempera pe colege când se înflăcărau. Avea picioare lungi, trup perfect, chip minunat. Ea era diva. Ea putea trage milimetric în organul vital dacă nu-i plăcea condamnatul. Ori departe în aer în cazul în care ceva din alura, candoarea, lacrimile sau gesturile nenorocitului o impresionau. Fusesse împovărată cu frumusețe și suflet sensibil. Candidata sigură la suferință din dragoste. Aspiranta perfectă la nefericire. Privea publicul cu căldură. Arunca ocheade jucăușe prin sală în căutarea unei rude, cunoștințe, a unui coleg pe care-l plăcea. Nu greșea nicio notă. Constituia elementul perfect din cor fără a se strădui prea tare. Bătea din palme ca un star rock. Dansa frumos. Unduirile nu ieșeau din linia melodică. Umerii, șoldurile și genunchii se mișcau echilibrat. Putea merge pe sârmă. Buzele i se despărțeau numai atunci când trebuia, la cântat ori la zâmbit. Ea nu râdea ca proasta. Doar zâmbea. Când o piesă de dragoste i-a plăcut mai mult s-a întors cu spatele să nu-i observe nimeni emoția. A întors-o înapoi fata de lângă ea, de la extremitatea corului. A șasea părea de la țară. Ultima din linie întruchipa disciplina. Cea serioasă, decentă, care n-ar fi încălcat niciodată sarcinile primite. Asemenea oamenilor cuminți de la țară, ea asculta cu sfințenie de vorba conducătorului. Deși cea mai puțin talentată, reprezenta echilibrul. O întorsese pe divă înapoi cu fața spre public. Cumva zicându-i din priviri că așa ceva nu se face. Era jucăușă, veselă, s-ar fi culcat de bunăvoie cu vecinii buni și cu cei răi din satul ei. Avea încredere în oameni. Pentru ea toți erau buni. Chiar și cei ce greșeau trebuie să fi avut un motiv. Nimeni nu era rău degeaba. Adică toți erau buni. Ea n-ar fi suferit niciodată, chiar dacă toți din jur ar fi crezut-o nefericită. Bătea din palme cum ar fi făcut un spectator oarecare. Mișca picioarele albe, frumoase, ca o profesionistă în dansuri, asemeni celor ce acumulasera mii de ore de exercițiu sau ani de horă în sat. A ei era vocea cea mai groasă din cor. Dacă locotenentul i-ar fi cerut, ea trăgea cât de bine s-ar fi priceput. Ar fi ratat poate. Însă numai fiindcă atât a putut. Nu pentru că nu și-ar fi dorit.

Cei șase băieți din fața mea sufereau. Nimic din viața lor nu-i pregăteau pentru asemenea moment. Cu doar câteva zile înainte postau fotografii din vacanță pe rețele de socializare. Comentau, mulțumeau și primeau inimioare. Într-un timp scurt, ce nu durase mai mult decât un pahar de vin și-o cafea, căzuseră prin vremuri, se prăbușiseră preț de o sută-două de ani. Citiseră poate în cărți. Văzuseră imagini din filme. Dar să-și curețe armele, să le ungă cu ulei, să le încarce pentru a le descărca apoi într-un inamic feroce dotat cu o simplă cămașă vărgată...

În continuarea corului de fete, spre interiorul scenei, cu picioarele lipite, spatele drept și-o căutătură mândră, se bătaia, rotindu-se în jurul axei sale ca un fus, chitaristul. La gât îi atârna un papion ridicol roșu precum chitara. Privea spre nicăieri, trufaș, crezându-se stăpân al acelor fete din corul de back-up. Însă nici pe departe atât de trufaș, plin de sine, de importanță și de groază a eșecului ca locotenentul cu chipiu ce-și ridicase în aer pistolul. Nu-l mulțumea așezarea formației. Le ceru celor doi din extreme să vină în fața plutonului, să proptească un genunchi în pământ formând astfel două rânduri de tragere: unul de patru soldați în picioare și al doilea din doi sprijiniți în genunchi. Formau astfel un pluton de execuție frumos. Un pluton elegant cum nu se mai văzuse din

primul război mondial. Simetria și spațiile egale dintre soldați refăceau imaginea jalnică a fiecăruia privit separat. Pe niciunul dintre ei nu stăteau bine hainele.

Semănau cu niște copilași de grădiniță care-și priveau cu atenție prețioasele jucării. Nu le-ar fi împrumutat nimănu. Să le dea la schimb nici atât. Soldatul din imediata apropiere a locotenentului stătea drept și urmărea ca un mafiot, cumva judecându-l pe deținutul ce urma să fie executat. Ca și cum împrumutase bani pe care nu voia să-i înapoieze. Justifica prin aceasta moralitatea acțiunii la care avea să ia parte. Părea că mintea sa, desprinsă din craniu, plecase în căutarea unor argumente justificative. Rusia! A fost cuvântul ce mi-a venit atunci în minte. Nu știam de ce. De fapt știam. În momente de frică, de spaimă terifiantă, gândurile se amestecă într-un fel de luptă a retragerii, a ascunderii, gen: du-te tu că eu nu mai însemn nimic! Idei inconcrete lovindu-se în goana pierderii în inconștient. Nu puteam înțelege motivul apariției celui cuvânt pe buzele mele. Însă nu apăruse de nicăieri. Justificarea fiecărui gând aiuristic era experiența unei întregi existențe care conștient ori nu clama dreptul de a se impune în ciuda, împotriva, oricărei logici. Făcusem o excursie pentru degustare de vinuri pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice. Bine, recunosc, fusesem în Moldova. La sauna de după, căci nicio beție crâncenă nu se putea încheia în Basarabia fără o saună, am intrat în vorbă cu unii la fel de beți ca mine. Altfel nu mi-aș fi permis. Și poate nici ei nu mi-ar fi răspuns. I-am întrebat de ce erau atât de supuși. Cum de le era atât de teamă de ruși? Mi-au răspuns parcă în cor. Nu, nu în cor, dar completându-se, fără loc de pauză, unii pe alții. Ziceau că rușii duc răzbușarea cu mult dincolo de reparație. Spuneau că rușii inventau permanent elemente justificative prin care să depășească grozăvia atrocităților comise. Dacă de exemplu, unul primea o palmă, apoi intra peste om în casă și-l mutila sau îl ucidea în bătaie, începea să debiteze argumente justificative cum că acea palmă fusesse motivul unor nenorociri ce i se întâmplaseră lui ulterior sau că acea palmă îl afectase atât de mult încât îi schimbare iremediabil destinul. Deci atrocitățile comise ulterior erau perfect justificate: de acea palmă sau de un scuipat. O persoană ucisă versus un scuipat. Era egal. Sau, poate, justificând în continuare, dezvoltând argumentația, atribuia scuipatului, palmei sau unui banal șut în fund o gravitate mai mare decât uciderea sau mutilarea, privity inițial ca justă revanșă.

Soldatul acela din capătul plutonului mă privea insistent încercând să vadă în mine răul cel mare care să-l facă pe dânsul să se simtă iar om în urma uciderii mele.

Următorul soldat își înfipsese bărbia în piept și mă fixa cu ochii mijii printre sprâncenele groase. Ar fi tras fără remușcări fiind conștient pe deplin că făcea parte dintr-un angrenaj, că însemna doar o rotiță, între multe altele, care nu putea controla nimic din ce se petrecea înainte sau în urma sa. Avea tenul măsliniu, curat, nu transpira și era singurul om pe care stătea cât de cât bine uniforma. N-ar fi mărturisit niciodată, nimănu, nici peste zeci de ani, nici măcar pe patul morții regretele sale. Între ei, cu genunchiul înfipt în pavaj, cu o față albă senină, împietrit cu ochii beliți, părând că nu învă-

(continuare în pag. 47)

țase a clipi, un băietan se căznea a-și ține echilibrul încercând să pară tare, la înălțimea misiunii primite. Pe acela îl iertasem primul. Știam că i-aș fi iertat până la urmă pe toți. Ce erau de vină ei pentru nesăbuinta mea, pentru visul meu de a rămâne în istorie? Al doilea așezat pe genunchi, un băiețandru grăsuț, tremura ca varga. Părea că în orice moment va izbucni în plâns. Avea un aspect anecdotic. Vestonul abia-l încăpea. Pantalonii erau cu zece numere mai mari, parcă purta șalvari. Le prinsese turul sub tocul cizmei de la piciorul flexat. Era cel care-ar fi tras cu ochii închiși izbucnind în plâns la sfârșit. Mi se făcuse milă de dânsul. Cu șoldul lipit de umărul său, puțin lăsat pe spate, părând ușor arogant stătea unul foarte slab cu fața ca un bob de fasole. Aș fi jurat că era un mâncător atroce de semințe coapte în casă la ceaun. Își umflase obrajii costelivi, mimând indiferență, gest pe care-l făcea probabil în prezența fetelor tinere ce se doreau cucerite. Îmi amintea de Florin Horțu, un fost angajat, om simplu, dar inteligent și carismatic ce avea mereu pregătită o vorbă nostimă care să stârnească râsul femeilor frumoase. Erau pe jumătate răpuse. De obicei le spunea că-i par cunoscute și le întreba dacă nu au fost cumva la școala pe care-o făcuse și el. Lăsa impresia că se gândea un timp încercând să-și amintească numele școlii: n-ai fost cumva la școala... generală? Le întreba serios, iar ele râdeau de se prăpădeau. Apoi le invita undeva, la, în oraș, la ooo...un hotel ceva. Fetele râdeau și mai tare. Se așteptau să le fi invitat la cafea, la plimbare în parc, la restaurant, dar direct la hotel nici într-un caz. Le amuza copios modul lui direct de abordare. Florin al meu ar fi tras fără preget. Dar, oricât de bun trăgător ar fi fost, țintea umărul, piciorul sau undeva puțin deasupra capului. El nu și-ar fi asumat niciodată lovitura decisivă. Era țigan, iar țiganii, cel puțin cei de la noi din țară nu puteau ucide cu premeditare, n-o făcuseră niciodată.

Ultimul părea o femeie în haine de bărbat. Avea o figură nostimă ca de personaj desenat. Părea fericit că participă la un asemenea important eveniment, avea să fie parte din istoria nației. Măinile albe, finuțe, fundul tras înapoi pregătit pentru a primi o dulce penetrare. Piciorușele subțiri, năsucul cărn, obrăjorii... da, era o fetiță deghizată. Știam cu siguranță cine avea să împungă glonțul în organul vital. Ea era. Burtica rotundă numai bună de apucat când o îmbrățișai pe la spate, figura candidă, ochii mari albaștri spălăciți, curiozitatea, nerăbdarea ei de femeie asta zicea. Că mă va omorî, că abia aștepta ordinul. Soldatul acela cu aspect de femeie avea să o facă. Ea va fi. Niciodată nu mă plăcuseră femeile. Și niciodată la prima vedere. N-am putut niciodată juca cartea seducției masculine. Eu trebuia să mă chinui, să recit toată filosofia învățată pe de rost, să arăt contul bancar, să-mi stimulez organul pentru a părea mai atrăgător prin materialul pantalonului etc. Instinctul unei femei când mă vedea prima oară era să mă urască. Domnișoara în uniformă nu făcea notă discordantă, se încadra perfect în tiparul jumătății sale de specie.

Chitaristul ridică brațul în aer. Palma sa dreaptă îmi captiva privirea ca un magnet. În lumina fluorescență dintre degetele sale căutam solzul de plastic ce-l ajuta la strunit corzile. Aurora trecuse de mult. Prima lumină a sfârșitului de noapte se duse. Tânărul soare colporta norii răsfirați cu un licăr sordid. Cu pistolul nu se putea cânta la chitară. Pocnetul ar fi stârnit un seism. Ohhh, seism! Ce

bun era și cât mă rugam pentru el când nu-mi învățasem teorema! Un seism ar fi oprit totul. Îmi spuneam. Poate c-ar fi căzut blocurile. S-ar fi prăbușit poșta. Însă eu scăpam de ascultare. La naiba, la naiba cu teorema lui Thales! Stigmatul... Ce naiba cântau? Ceaușescu cântase Internaționala. Mare om! Cum reușise? Eu nu-mi găseam saliva din gură. Compartiment. Măcar dacă mi-ar fi permis să dau eu onorul! Dar eu nu fusesem general francez, nici măcar general. Eu cântam imnul din bancă. Lei, lei, lelelelei, lei lei lelelelei! Nu m-aș fi văzut împreună cu ea. Nimeni n-ar fi crezut. Era frumoasă. Balul liceului se ținea în sala de sport. Arăta jalnic. Cu parchetul rupt și pereții coșcoviți. Nimeni nu s-ar fi putut îndrăgosti în locul acela. Peste ani, călătorind cu gândul în trecut mi-am dat seama că fusesem îndrăgostit dinainte. Și-am fi putut dansa și pe lună, și-n șură, și-n groapa de gunoi. Fusesse numai un pretext. La naiba! Pe ea cădea greul. Rușinea și nevoile. Ea ar fi stat singură la masa de nuntă. La nunta fetei și, mai târziu, însoțită de Grigorescu la nunta băiatului. Sau poate cu Cătălin. La naiba! Să dai Luceafărul pe Cătălin!

Îi străluceau buzele subțiri sub neonele verzi din sala de bal. Spunea ceva. N-o auzeam. Era prea departe. Stătea dreaptă cu fusta aliniată de jur-împrejurul coapselor. Își împreunase mâinile în poale. Aștepta. Poate s-o surprind pe la spate. Să-i acopăr ochii și săntreb cine-i. Să-mi scot capul din pumni primenit. Să lipesc obrazul meu aspru de fața ei moale. Să-mi privesc palmele. Și cu ele s-o sprijin. Să-mi rădă de-a lungul moalei gâtului. Ascuțind cu năsucul atingerea frunții. Sorbind duios cu buzele-i line încruntarea bărbatului cuprins strâns de garou. Negocia cu pieptul zvâcnind supremația din pod.

(din romanul „O plimbare pe Bulevardul Dacia” în curs de apariție la editura Boem @)

(urmare din pag.44)

- Joc și mișcare, domnule director! Intrăm numaidecât în clasă, nimic nu se pierde.

Directorul zâmbi! Știa și dumnealui că doamna ne iubește, dar multele griji pe care le avea o determinau să exagereze uneori. De, să nu pățim ceva, responsabilitatea pe umerii dumneaei cădea! Răspundea pentru fiecare cu vârf și îndesat! Îmbujorați și transpirați, savuram clipele minunate ale pauzei mari într-o zi de iunie, la sfârșit de clasa a IV-a, neștiind că, odată, peste ani, le vom retrăi lăcrimând a plăcere.

Cât despre Amalia, cine recomandă azi pacienților ceai de "coada-șoricelului", dacă nu ea, care a ales să devină farmacistă? Răzvan e ditamai fermierul și-n fiecare zi, din zori și până-n seară, vorbește cu pământul. Romina e polițistă, doamna învățătoare dăscălește alți copii, iubindu-i la fel de mult, iar domnul director, pensionar fiind, are o grădiniță plină cu flori pe care o îngrijește cu aceeași pasiune...

Iar eu? Eu adun amintirile ca pe niște mărgăritare și le așez pe foaia imaculată de hârtie, spre bucuria multora dintre noi!

Petru ABABII
(Rep. Moldova)

Algoritme noi ale integralei filosofice eminesciene

„Suflet slav fără dimensiunea infinității, adică fără esențialul sufletului slav, aceasta părem câteodată să avem. Facem de pildă confesiuni pe care nimeni nu ni le cere” spunea Noica regretând parcă lipsa infinității slave în structura ființei românești. (M. Cimpoi „Spre un nou Eminescu” p. 10.)

Ființa românească își desfășoară conținutul, dimpotrivă, într-o dimensiune mult mai limitată comparativ cu cel slav. Tocmai de aceea ea face „confesiuni pe care nimeni nu” i „le cere”. Nu poate exista un cosmos integrator creat de un Demiurg Sărac. Prin „infinitele eminescian” ca stare și parte a Cosmosului integrator, Eminescu este parte a unui Demiurg „bogat”. „Infinitele eminescian” va conține inevitabil câte ceva din „dimensiuni(le) străine” spiritului său - componente și ele ale Cosmosului integrator

Anume această determinantă a „infinitele eminescian” - esență a infinitele sufletului său îl și face pe Eminescu antihegelian. „Infinitele eminescian” ca parte din „Cosmosul integrator” îl integrează pe poet în Demiurgul bogat prin El, devenind în definitiv Hiperionul din Luceafărul.

Sufletul românesc a-l lui Eminescu nu are o dimensiune a infinitele asemănătoare sufletului slav după cum crede Noica. (S. un nou E. M Cimpoi p.10).

Omul dac (sufletul românesc) posedă o dimensiune, care converge într-un centru nuclear plasat în profunzimea intimității ființei sale. Dimensiunea lui fracturată în acest nucleu nu este în stare să mențină laolaltă energiile acumulate în el, din care cauză, asemenea lavei unui vulcan, ele răzbat spre suprafață prin răbufniri, care nu sunt provocate de careva posibile forțe opresive venite din afară. Aceste eliberări de energie și reprezintă acele „confesiuni pe care nimeni nu ni le cere”.

Dacă sufletul slav urmează încă a parcurge spre un centru traseele inverse expansiunii, care i-ar putea coagula energiile, atunci sufletul dac (românesc) a rămas în sine suficient de mult pentru a se ști în centrul său, chiar de la începuturile dăinuirii sale. Iată încă de ce sufletul românesc face confesiuni fără ca acestea să fie solicitate.

Sufletul dac își conștientizează existența într-o dimensiune finită - cel slav - în una nedefinită. Aceasta este marea deosebire dintre dimensiunile expansive ale sufletului slav și cele intensiv-intrinsece ale sufletului românesc.

Ca purtător a-l sufletului dac și ca individualitate cu un arhetip arhicomplex (arhiconcentrat), Eminescu a îmbinat multe din caracteristicile (dimensiunile) proprii sufletelor altor neamuri: german, slav, elen și altele. Genialitatea expresiei creative a lui Eminescu stă sub semnul substanței acestei materii multidimensionale a ființei sale absorbită de natura sa din seva cosmopolită a mai multor popoare.

Conținutul spiritului său s-a revărsat peste marginile lăcașului lui, luând forma unei vitalități creative prin excelență romantică. Ceia ce ar fi putut fi dezvăluit lumii de mai multe spirite poetice a putut fi redat de unul singur - spiritul eminescian.

De aceea nu poate exista un Cosmos integrator creat de un Dumnezeu „sărac”, care să determine un număr infinit de dimensiuni sufletești umane. Prin „infinitele eminescian” ca stare a părții care este din Cosmosul integrator, Eminescu devine parte a unui Demiurg bogat. În esență „infinitele eminescian” îl face pe Eminescu antihegelian. „Cosmosul integrator” îl integrează în Demiurgul „bogat”, astfel devenind Hiperionul din Luceafărul.

Prin aureola spirituală pe care și-a creat-o ca parte a unui Demiurg bogat, Eminescu este hegelian, dar prin *sine* încoronat de această aureolă, el este antihegelian, la fel cum ca univers „dimensional” de nemarginile aureolei sale sufletești este hegelian, iar ca univers limitat de intimitatea ființei sale - este antihegelian, adică însăși Eminescu

Însăși Eu-l Hegel a fost *hegelian* prin aureola spirituală pe care și-a creat-o, și a fost Hegel prin intimitatea Eu-lui - *Hegel*. În acest sens orice creație a lui Dumnezeu este *dumnezeiască* prin ceia ce are *dumnezeiesc* - spiritul (rațiunea ei pură), și este însăși această creație (individ) prin ceia ce este ea ca *sine* (intimitate) și diferă de esența dumnezeiască ca ființă. În felul acesta orice ființă umană este în primul rând ceia prin ce este creație a Divinității, și apoi ceia ce este fapt în sine (lucru în sine) condiționat de comportamentul a ceia ce este creație a Ei

Astfel Eu-l Eminescu a fost tot atât de antihegelian pe cât Eu-l (felul de a fi hegelian) *Hegel* a fost prin comportamentul său străin „substanței” sufletului *Hegel*.

Păreră Rozei de-l Conta că „concepția circulară a timpului îl încadrează pe Eminescu într-o spiritualitate elenistică și nu creștină” (S. un nou E. p. 29) este îndoielnică. Timpul creștinului nu este „rectiliniu” după cum susține ea, dar prin „deschiderea către dincolo” și parcurgerea stării de *dincolo* împreună cu timpul existențial de *dincoace* de această „deschidere de dincolo” formează timpul creștin adevărat - timpul sferic.

Căci, ca ființă fiul lui Dumnezeu - Iisus, a venit din timpul de dincolo de această „deschidere”, care este un timp dumnezeiesc adus de Dumnezeu în lumea existențială pe care Roza de-l Conte o percepe antrenată în parcurgerea unui timp rectiliniu. Or, timpul existențial socotit rectiliniu împreună cu timpul de dincolo pe care-l ocupă (parcurge) Divinitatea formează două jumătăți a circuitului (stării) Absolutului (Universului).

Prin urmare timpul eminescian nu este elenic, dar unul creștin. Acest lucru este dovedit de însăși versurile lui Eminescu aduse de R. de-l C. ca confirmare a părerii sale : *!Și timp și spațiu de-ar peri / În văi de întuneric Ele din nou ar răsări / Ca să ne-nvârtă sferic. / „În văi de întuneric” semnifică pentru ființa umană acel abis (timpul de dincolo), care aparține lui Dumnezeu (Rațiunii Supreme), și care numai pentru această ființă apare ca „întuneric” - pentru Divinitate, constituind lumina eternă de unde și din care a coborât Iisus. Iar prin semnificația cuvintelor „Ele din nou ar răsări”, se înțelege timpul și spațiul existențial uman, care împreună alcătuiesc timpul „rectiliniu” (numai teoretic rectiliniu, el fiind, de fapt, practic un timp circular) al creștinului, acesta constituind și timpul în care s-a coborât Iisus și pe care R. de-l C. îl detașează de timpul universal, con-*

(continuare în pag. 49)

siderându-l în întregime rectiliniu.

Împreună cu spațiul și cu materia structurată din *spațiu*, timpul ca exprimare unică a acestora deci, nu este rectiliniu, ci unul sferic. Astfel conceptul sferic al timpului îl încadrează pe Eminescu nu într-o spiritualitate elenistă, ci în una creștină.

Timpul ființial eminescian este un timp a-l spiritualității creștine, căci spiritul lui Eminescu se găsea deopotrivă și în existență ca ființă precum și peste „deschiderea către dincolo” ca spirt creștin. Oare conceptul creștin a-l timpului face din acesta o stare care se diferențiază, condiționându-se, ca atare, prin două substări antagoniste? Căci, iată ce spune R. de-I. C.: „Dacă filozofia ar fi fost creștină concepția despre timp, care este fundamentală pentru fiecare gânditor ar fi fost diferită”. Diferită oare de a-l altor gânditori a căror concepție R. de-I. C. o crede aceeași, adică tot necreștină? Aceasta ar însemna, că nici unul din gânditorii lumii nu a fost creștin odată ce toți nu au putut avea o concepție creștină despre timp deși mulți dintre ei au făcut filozofie.

Prin citatul din Eminescu adus ca exemplu de cercetătoare se poate spune cu fermitate, că poetul a fost în esența sa creștin, iar timpul său ființial a fost la fel creștin - lucru care ne-ar impune să credem că Eminescu s-ar fi aflat în opoziție față de toți acești gânditori. Dar, de fapt, toate concepțiile despre timp ale tuturor gânditorilor au fost creștine, chiar dacă ei nu au conștientizat întotdeauna acest lucru. Acestea sau aflat în mișcarea lor spre adevăr pe traseul diferitor segmente ale circuitului timpului sferic, fără a înțelege întotdeauna, că timpul pe care îl trăiesc are această formă. În definitiv oare timpul creștin nu vine din timpul Etern? De unde să devină el liniar, chiar și într-un cuget, care nu concepe pînă la capăt fenomenul ca atare, atîta timp cât este un produs totuși a unei conștiințe creștine (ființe creștine).

„Timpul încercării” „devenirii a ceia ce trebuie să devină omul” nu se deschide spre timpul apocaliptic, dar spre timpul Etern. Nu are de unde să apară timpul apocaliptic, odată ce acest lucru presupune abolirea timpului existențial venit din cel veșnic considerat inexistent.

Așa numitul timp apocaliptic este de fapt veșnic. Altfel „eonul” nu ar avea un element de raportare „avon”, care ar face din el ceia ce este ca atare - un timp al lumii. Deci, timpul nu ne duce după cum crede R. de-I C. „către praf revelației”, dar în chiar această revelație ca Rațiune Pură - Absolut. Și prin urmare „acolo” nu „se oprește gândirea”, ci devine pură - Rațiune Pură - Idee.

Vom putea înțelege în profunzime natura mitopoetică a creației lui Eminescu dacă vom da o interpretare spirituală mitului. În legătură cu acasta R. de-I C. afirma de data acasta mai aproape de adevăr următoarele: „Nimic nu este mai adevărat, nu are mai mult din existență decât ceia ce creează imaginații”. (S. un nou E. p. 31)

Ori, mitul este însăși această imaginație „din ceia ce are mai mult existență” transferată în „substanța” spirituală a cadrului existențial. Imaginația ca idee extrasă din rațiune este în același timp mai mult decât acest spirit ontologic. Ca mit imaginația este înzestrată cu o percepție scoasă din memoria ontologică umană și plasată în realitatea unei gândiri cotidiene.

Adunându-și sentimentele, și trecându-le printr-o sinteză a puterii de creație a spiritului său (potențialul ontologic creativ acumulat), Eminescu și-a format miturile sale existențiale - proiecții în memoria sa a unor scene dintr-o istorie

trecută a lumii, ceia ce îl face cu adevărat un om creștin, precum și dintr-o intuire a istoriei viitoare a lumii. Ca dovadă a acestui adevăr este lucrarea sa plină pînă la refuz de o încărcătură ce uimește prin puterea de abstractizare și creare de noi și noi imagini a rațiunii sale extrase din toate ipostazele obiective, dar și subiective ale unui timp Absolut intitulată „Povestea magului călător în stele”

Acestea sunt motivele care fac ca poetica eminesciană să se apropie pe cît de mult de elenismul Eladei pe atît de mult și de spiritualitatea dacică. Memoria sa nici nu putea să aducă la suprafață alte imagini mitice analogice, decât acelea sustrate din străfundurile memoriei ontologice generale ale lumii din care făcea parte, precum și din memoria neamului său. În acest sens M. Cimpoi confirmă următoarele: „Putem vorbi cred de dacizarea cît și de elenizarea viziunii eminesciene nu în sensul lui Goethe de pură identificare, e vorba de o admirație estetică a infinitului și imensului” (S. un nou E. p.30) - acel infinit și acea imensitate care alcătuiesc suportul etern a-l spiritualității.

Ceia ce R. de-I C. numește ceea „ce nu poate exista cu adevărat” poate exista într-adevăr, de fapt, ca temelie spirituală a creației eminesciene - spiritul și imaginația eminesciană parte din Absolut și folosite drept mijloace temeinice de cunoaștere a necunoscutului în formula sa existențială. /*Mergi tu luntrea vieții mele , pe-a visării lucii valuri /Una-i lumea închipuirii cu a ei visuri fericite /*. Iar ceia ce numește ea la Eminescu „o presimțire” a „decăderii” și „a prăbușirii” ca urmări a unei ascensiuni tensionate a dezvoltării, nu este altceva decât inevitabila trăire a uneia dintre stările existențiale ale formelor vieții orientată spre viitor. Toate acestea au a se petrece în interiorul unui timp eminescian, care prin natura lui ontologică nu a necesitat de la poet „evocări epice și fabulații cu caracter filozofic-religios” în care să se descarce în mod artificial, deoarece atare ontologie constituia însăși caracterul filozofic și religios al operei sale. Pentru R. de-I C. „om religios înseamnă a fi conștient de nonsensul existenței și a urmări un răspuns la întrebarea fundamentală” (S. un nou E. p. 33.) pe care și-o pune el pentru a pătrunde acest sens.

Referindu-se la religiozitatea lui Eminescu ea afirmă, reieșind din ceia cum este văzut „homo religiosus”, că această temă se situează în centrul gândirii și poeziei sale”. (S. un nou E. p.33.) Dacă vom înțelege faptul, că toată învățătura creștină lucrează pentru ocrotirea vieții (omului), ocrotirea purității spirituale a ei, atunci „homo religiosus” este acela, care va considera ființa un miracol, iar pătrunderea esenței acesteia - un scop suprem al ei.

Ori, spiritul omului în atare ipostază existențială își are semnificația și importanța sa. A fi om religios, deci, înseamnă a fi conștient de valoarea vieții, esențialitatea divină a sensului ei în formula ființială umană, și nicidecum a fi conștient de non sensul acesteia. Căci, dacă viața ar fi un non sens ea nu s-ar concepe ca modalitate de manifestare a stărilor obiective venite din Absolut.

De aceea nu acest „non sens al vieții” a stat „în centrul gândirii și poeziei sale” (S. un nou E. p.33.), dar întrebarea despre sensul și conținutul ca atare al ei, despre miracolul și scopul existenței și trecerii lui prin această existență. În acest context să ne întrebăm: oare

(continuare în pag. 50)

Însăși viața lui Eminescu, a întregii opere eminesciene, a felului cum s-a manifestat spiritul ființei sale în opera sa nu sunt dovezi concludente, că toate acestea compun sensul trecerii sale prin ea? Munca asiduă prin care el s-a realizat ca spirit poetic, ca ființă romantică în arealul romantic al simțirii românești, aflată într-o devenire perpetuă spre Absolut, nu reprezintă oare „materia” și sensul adevărat al vieții sale, scopul suprem al acestei deveniri? Oare acesta să fie non sensul ei?

Ca condiție lăuntrică lucrurile nu pot să se lipsească de substanța lor pentru a deveni absente. Așa cum lucrul în sine este sensul lui, în același mod felul de a fi al lui Eminescu a constituit sensul existenței sale. Sensul dăinuirii îl aflăm în spiritul său creativ, în opera sa inedită. Iată de ce, chiar și în necunoștință de cauză, omul Eminescu a fost un *homo religiosus* profund, iar „momentele critice ale omului modern” nu au consistență „în măsura în care reprezintă o conștientizare a unei absențe de sens” al vieții după cum crede R. de-I C. (S. un nou E. p.33), ci în măsura în care nu se conștientizează că sensul căutat, este însăși viața ca atare, existența ca miracol dumnezeiesc.

Sacru nu este căutat de romantici. Romanticii singuri prin substanța lor romantică îl compun. Identificarea *religiosului* cu *romanticul* nu este „limitare” după cum spune ea. Atare identificare face parte din Sacru. Cu ajutorul simțirii romantice omul pătrunde în interiorul tainelor percepției religioase ca astfel să cunoască sensurile intime ale lor. Eminescu ca poet prin excelență romantic le-a pătruns fără însă să conștientizeze pînă la capăt temeinicia, cu toate că le-a dezvăluit sensurile adânc religioase.

El a devenit prin sine parte a lor ca spirit romantic pur. Astfel poetul a fost, de fapt, un om profund religios. Profund religioasă a fost și percepția ontologică a reflectării romantice a întregii istorii a omenirii, și nu numai a unor segmente temporare ale ei. Prin aceasta el nu a fost „structural”, ci edificator de întreg (edificator al integrității sale în devenire perpetuă), dar și edificator de Sacru prin adaosul părții sale sacre (romantice) la el.

Dacă romanticii se știu astfel, atunci numai din cauza, că își alimentează romantismul, sorbind din lumina, care vine dinspre Sacru, dar și din lumina sacră a romantismului astfel rotunjit. De aceea noaptea la Eminescu și implicit și la alți romantici nu este numai una „onirică” (S. un nou E. p.33), dar este starea în raport cu care lumina se știe ca altă stare - romantism (sacru) din Sacru.

Nu încapă îndoială, că romantismul este o stare de spirit antagonistă întunericului în măsura în care se va constitui ca mediu opus luminii. Astfel se face că romantismul se va sprijini pe întunericul nopții, dar se va identifica cu antagonismul lui - lumina. Numai astfel își va putea exprima condiția în manifestarea curată a sufletului, și nu în aceea denaturată de păcat a trupului plin de întuneric. Atare curățire a sufletului va reprezenta aportul romantismului la situația sacrală. Pe când R. de-I C. spune: „Refuz să admit, bazându-mă ca și D-ă (este vorba de criticul M. Cimpoi căruia i se adresează într-un schimb de scrisori în care se tratează într-o viziune nouă poetică eminesciană (n.n.) pe o afirmație hegheliană, că „Eminescu este un homo religiosus” în virtutea faptului însăși că este „homo romanticus”. Dacă romantismul ca visare face parte din Absolut, atunci este firesc ca cu

ajutorul lui oricare om, și cu atât mai mult un poet de talia lui Eminescu să fie în stare să se apropie de Absolut (Dumnezeu). Căci, cum încă altfel se poate pătrunde necuprinsul – Absolutul, decât doar numai visând la el, dus pe aripile unei imaginații de care numai romanticii sunt capabili?

Punând în locul oricărei materii spiritul pur (absolut) Hegel a intuit, că orice om poate fi un „homo religiosus” cu toate că nu a înțeles în definitiv de ce omul asemenea lui Eminescu, nu poate fi un homo antireligiosus. Deci, orice om, ca creație a lui Dumnezeu, este o ființă, care tinde spre El prin spirit (suflet), adică este o ființă religioasă. Rămâne doar a aprecia cât de religioasă este ea ca *conștiință de sine*.

R. de-I C. susține, că nu este de folos „să te gândești la strămoși pentru a căpăta din conștiința a ceea ce am fost, încurajarea de a acționa pentru a redeveni ceea ce nu mai suntem” (S. un nou E. p.35.) astfel, vehiculând ideea, că este bine să-l cunoaștem pe Eminescu așa cum a fost ca prezență, și nu a prezenței cugetului său îndreptat spre trecut, ca apoi, tot ea, să susțină ceea ce exprimă următorul vers al lui Eminescu */Când î-i cugeți cugetarea sufletu-ți divinizează /* a cărui explicație o vede în conținutul următoareii sale exclamații „Extraordinară putere dinamică a unei gândiri regeneratoare capabilă să modifice dispozițiile și să le facă apte să transforme destinul în istorie!”

În acest sens să ne întrebăm: oare ar fi putut fi omul să fie *ceia ce este* dacă nu ar fi trecut ieri prin *ceia ce a fost*? Iată de ce, *ceia ce omul este* nu are nevoie să repete *ceia ce a fost*, deoarece *ceia ce a reprezentat* el cândva se conține întru totul în informația genetică a *ceia ce este*. Acasta este cauza „rememorării” în „Momento mori”, rememorare, care a avut „...o putere purificatoare” asupra unei gândiri (reflecții) prezente extrasă dintr-o gândire îndreptată în trecut - așa numita gândire a gândirii în stare să purifice ființa, să determine devenirea și mișcarea ei spre Sacru. *(Când îi cugeți cugetarea, sufletu-ți divinizează)*

Prin *ceia ce am fost* (predecesorii noștri) suntem astăzi, ca prin prezentul venit (extras) din cel trecut să fim mâine tot ca o prezență a timpului viitor. Prin *ceia ce suntem* astăzi am fost și în trecut. Ceea ce este esențial în existență face să revină ceea ce se crede că nu mai există, adică „...ceia ce nu mai suntem” după cum consideră R. de-I C. Atunci, ce ne-ar desparte de *acel ceva* ce am fost în trecut? Ne desparte *acel încă ceva*, care se conține în ființa prezentă, și care la făcut pe omul Eminescu mai mult sau mai puțin religios. Acesta este spiritul eminescian, care a și creat opera sa desăvârșită ca suport al ființei sale profund religioase. Astfel destinul devine un produs al istoriei, care datorită apriorismului gândirii îndreptate în trecut își regenerează inventivitatea în timp, asemenea cum geniul eminescian a fost capabil să modifice dispozițiile interioare și să le facă apte să-l transforme pe poet în geniu istoric.

Iată dovada ontologismului religios al lui Eminescu exprimat în versul */Și ne simțim mari, puternici de-și gândim pe ei /*. În acest sens M. Eliade remarca cu bună dreptate „...actualizarea omului dac al lui Eminescu nu se poate rezolva privind înainte, ci întorcându-l spre trecut „-fapt care ne va da posibilitate în schimb să-i întrevădem imaginea sacră pe frontispiciul istoriei viitorului.

(continuare în pag. 51)

Iisus este spiritul reânnoit în ființă ca formă existențială. Eminescu s-a știut parțial în acest spirit reânnoit, și ca ființă a trecut prin suferința păcatelor sale omenești, dar lăsând totuși urme adânci în patrimoniul spiritual al neamului său.

Iată de ce Hristosul lui Eminescu nu se asemănă cu Hristosul lui Heghel după cum consideră R. de-I C. Căci, Hristos nu a fost numai idee sacră (idee în idee), dar a fost idee sacră în ființă creștină - ființă reală care a suferit ca orice ființă obișnuită. Pe când Hristosul lui Heghel este idee abstractă (neființială).

Dacă religiozitatea lui Eminescu este văzută de R. de-I C. numai în situația neâmpăcării sale cu sine, și nu în situația întoarcerii sine-lui său definitiv la Dumnezeu, atunci concepția ei este numai parțial adevărată. Căci, Eminescu nu a putut fi mai religios decât în situația în care n-a putut fi satisfăcut de sine, pentru că era sortit prin păcatul strămoșilor să nu se întoarcă definitiv la Dumnezeu. Astfel el s-a putut regăsi pe sine numai în măsura în care a putut menține și ocroti în ființa sa partea de spirit dumnezeiască cu care Divinitatea l-a înzestrat. În felul acesta nu putem vorbi despre o întrecere a lui Eminescu cu sine, ci mai degrabă despre o conformare cu sufletul său prin devenire și purcederea în Logos. Dovada acestui lucru este însăși satisfacția pe care el a trăit-o edificându-și opera. Iată de ce M. Cimpoi este mai aproape de adevăr când scrie: „Iisus Hristos se oferă în măreția misiunii sale mediatore între natura indiferentă și abstracție, idee” (S. un nou E. p.36) Anume această „misiune mediatore „ între „natura indiferentă „ a ființei sale și abstracția logosului (spiritului său) a avut-o Eminescu. În felul acesta poetul a fost în afara conștientizării complete a faptului, că ar fi profund religios, și s-a împăcat cu sine numai în măsura în care și-a îndeplinit această misiune. Iar el și-a îndeplinit-o cu sfințenie. Dovada acestui lucru este prezența spiritului său astăzi printre noi precum și în opera sa. Cu toate acestea, el nu s-a considerat pe sine un credincios adevărat poate de aceia, că aceiași intuiție ascunsă în subconștient îi spunea, că ființa sa (starea ei) nu se va putea nici odată identifica cu Divinitatea. Dar ceea ce impresionează la Eminescu cu adevărat după cum susține T. Baltazar este fascinația cu care omul Eminescu s-a aflat „...în căutarea divinului mereu și pretutindeni și cu o asemenea dorință de puritate de adevăr”. (S. un nou E. p.38) Ori, puțini au fost și sunt acei, care s-au erodat într-atâta în această osteneală neîntreruptă. Este fascinația stăruinții omului adânc religios în esență, stăruință pe care acesta o percepe ca pe o suferință și veșnică senzație de nerealizare de sine. Dar anume imposibilitatea identificării sale cu Sacrul constituie de fapt împăcarea, ca atare, cu gândul, că acestea sunt posibilitățile reale ale ființei unui om. Cauzele necorespunderii spiritului ei cu forma pe care o îmbracă, precum și problemele generate de relația dintre suflet și învelișul său – trupul, vor fi dezlegate pe parcursul căutărilor sale continui. Deci, Eminescu a avut nevoie permanentă de o revelație mediatore, care să „ne introducă de drept în absolut” după cum scrie R. de-I C. (S. un nou E. p3 8)

Acel ceva din om, care face inutilă medierea este anume această revelație ca simbol spiritual, la care se raportează o stare spirituală interioară ce are nevoie de

a se identifica pe sine pentru a se echivala cu atare simbol. Prin această identificare ființa își determină condiția, realizându-se într-o manifestare exterioară care aruncă pe om în neliniștea căutărilor. Altfel el nu ar percepe chemarea enigmatică care este intuirea existenței lui Dumnezeu. Revelația mistică mediatore face posibilă chemarea ca atare. De aceea după cum spune însăși R. de-I C. „Eminescu manifestă ardoarea unui „voi” care îndrăznește să-L gândească” pe Dumnezeu, chiar dacă este constrâns a recunoaște, că minților îndrăznețe care întreabă cu insistență fierbinte: „Tu cine ești?” li se răspunde cu „tăcerea lui Dumnezeu.” (S. un nou E. p.38). În „voi” se certifică revelația, care este percepută și interpretată, ca atare, de o conștiință a întruchipării unei întregi lumi („voi”, eventual a unei persoane a treia - Dumnezeu). Lui Eminescu nu-i răspunde „tăcerea lui Dumnezeu”, ci revelația sufletului său, care este parte din Sacru, persoana a treia („voi”), fiind însuși Dumnezeu ca revelație Supremă.

Ori, revelația nu poate constitui impasul rațiunii, ci dimpotrivă, lumina deșteptătoare a ei. La nivelul sufletului uman Dumnezeu se manifestă prin revelație dincolo de orice conștientizare sau neconștientizare a existenței Lui. De aceea sufletul nu este perceput, însă doar intuit, pentru că el nu este încă o *conștiință de sine*, ci doar o intimitate absolută, ascunsă adânc în subconștient. Atare intimitate este „acel cu totul alt ceva”. Pentru a se întoarce „în sine”, în labirinturile subconștientului său și pentru ași releva sufletul, Eminescu a avut nevoie de a se sustrage din *conștiința de sine* prin revelație pentru a purcede în supraconștient. Dar prin păcatul omenesc al său asemănător celor mulți, ființa sa posedă de fapt o conștiință încărcată cu neajunsurile păcatelor umane Pentru a se întoarce la sine el a folosit acel „Gând Etern”, acel spirit care se vroia manifestat prin revelație ca un *adaos* venit din eternitate pentru ai profila configurația. Iar conținutul *adaosului* sa manifestat prin capacitatea *conștiinței de sine* de a transcendența toate nivelurile de Realitate ale ființei sale în stare să-i pătrundă și să-i cunoască supaconștientul.

Adaosul a priori a coborât spre el din energiile divine, și pentru a se împăca cu sine acest *adaos* a fost achiziționat încă odată, transformând transcendența într-o dublă transcendență - apriorism dublu - scara coborâșului lui Eminescu în interiorul sufletului său. Pătrunzând în lăcașul său el a cunoscut o lume compusă din imaginile simbolice ale peisajelor incomensurabile ale Logosului - substanța structurii ontologice a unui timp care l-a absorbit în totalitate. Acesta era timpul poeziei sale.

Ochiul său o vedea de fiecare dată în formă altfel, dar aceeași ca sens și spiritualitate. Enigma Eminescu este enigma poeziei sale, ca mijloc de cunoaștere a lumii, iar plinătatea ei este însăși plinătatea acestei lumi. Iată cum se vede această enigmă în poezia „Unda spumă” : /*Căci aș trece suvenir / Blândă de iubire, / Peste-o mare de misteruri / Ce copride ceruri,* / Cine este acel cineva, care a putut naște la poet atare gândire pătrunzătoare? Care sunt originile ei? Substanța gândirii sale a izvorât din acel *adaos* a priori venit din spiritul divin, care a scos la lumină prin revelație ceea ce era ascuns în ființa sa ca suport ontologic al ei.

Astfel viața lui Eminescu a adunat spiritul dumnezeiesc, potențialul său creativ alcătuit din toate imaginile

(continuare în pag. 52)

dintr-o oglindă a unui timp dublu - cel existențial și cel sacru ce alcătuiau memoria sa ontologică. Este memoria sa compusă din imaginile simbolice ale lucrurilor cuprinse în câmpul vast format din aceste două timpuri distincte. Ea a născut gândirea eminesciană, care a dat naștere întregii integrale filozofice eminesciene, impulsului său creativ inedit. Efortul depus pentru păstrarea și îmbogățirea ei l-a ajutat să se apropie de Dumnezeu într-un mod cu totul specific - acel al alegerii adevărului poeziei. Ori, Divinul se impune a fi starea, care se autogenerază ca un echilibru stabil a conjugării în ființa a sufletului cu lăcașul său – trupul. Din acest motiv ființa va fi produsul atingerii unei suficiențe a echilibrului numit echitate la care se ajunge prin parcurgerea drumului din stânga sau din dreapta. Astfel ființa se impune a fi o structură fizică modelată de acest echilibru. Eminescu a parcurs drumul din dreapta, apropiindu-se suficient de mult de condiția sa sufletească. Mișcarea pe el a adunat toate potecele călăuzitoare care l-au extras din realitatea unei veți banale spre adevărul spiritului săi creativ, dând astfel naștere integralei filozofice a versului eminescian cu toate algoritmele sale alcătuitoare. Ele compun totalitatea felului de a fi a omului, care-l caută pe Dumnezeu. Cei mai mulți o vor face în necunoștință de cauză, simțind o neliniște neînțeleasă, pentru că nu au certitudinea atingerii scopului vieții, deoarece ea vine dintr-un inconștient pe care nu-l pot pătrunde din cauza că nu consolidează echilibrul salvator, ci dimpotrivă îl slăbesc. Din el se vor hrăni și vor bea toți acei care vor fi în stare să atenueze nemulțumirea de sine printr-o rezolvare a speranțelor lor. Ei vor înțelege spre sfârșit, că satisfacerea dorințelor constă în însăși aceste căutări – singurele pentru care ființa, va fi răsplătită de Dumnezeu. Ori, Eminescu a fost omul, care a pătruns în tainele neliniștii sale la chemarea căreia, el a răspuns cu opera sa. Prin aceasta, opera eminesciană s-a edificat ca o oglindă enigmatică a sufletului.

Dacă Divinitatea se găsește dincolo de pătrunderea simțurilor directe ale omului, atunci Ea poate fi apropiată doar prin intermediul unui romantism „universal” cu o putere de pătrundere identică cu însăși adâncimea tainei Ei. Eminescu a folosit romantismul său parte din romantismul „universal” cu scopul de a se apropia de Dumnezeu. Din acest punct de vedere remarca exegetului V. Streinu este bine venită: „Latura eminesciană a romantismului e singura bază a universalității lui. În ce constă ea? Acasta e întrebarea de azi a criticii privitor la Eminescu” (S. un nou E. p.43). Și dacă e să căutăm să răspundem la atare întrebare pusă în totală cunoștință de cauză, atunci trebuie să spunem, că acastă latură constă în gradul de apropiere de partea sa de spirit (romantism) și ea parte la rândul-i din romantismul „universal”. Căci, omul de știință vine să dovedească, că anume intențiile și intuiția îl apropie pe om de Dumnezeu așa cum l-au apropiat pe poetul Eminescu în sens invers de omul de știință Eminescu. În definitiv, omul se va putea apropia de sine prin mijloace intuitive, adică prin însăși spiritul său, și nu prin argumentele doveditoare experimentale ale omului de știință, care vor descinde, de fapt, din energiile pline de lumină ale suportului spiritual din lucruri. Nu este de mirare, că R. de-I C. socoate, că „perspectiva este mai mult sugestivă decât fondată filozofic: într-atât încât s-a ajuns să fie adoptată pentru Eckart ca și pentru S.Teresa, pentru Eminescu ca și pentru Montale!” (S. un nou E. p.43). Trebuie doar de

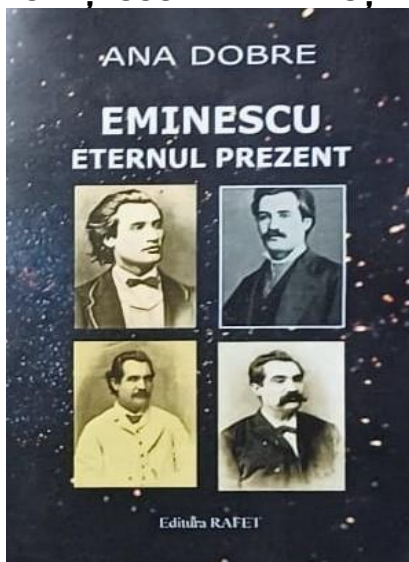
de spus, că în semnificația perspectivei se cuprinde semnificația romantismului de care este plină creația – romantismul ca singur mijloc și singură modalitate de transcendentare în sferile imponderabile ale tainei vieții. Iată de ce singura modalitate de valorificare și apreciere a operei de artă este procedeul aprecierii gradului de pătrundere a propriei condiții, adică a puterii creatorului de ași realiza romantismul prin parcurgerea completă a lungului drum al devenirii. Romantismul nu se supune timpului și nu se supune intemperiilor lui, dar le utilizează pentru edificarea eternității. Ori, timpul în afara eternității își capătă coordonatele existențiale. Romantismul ca putere de abstractizare vine din eternitate și se plasează în cotidian, construind punte de legătură între creator și spiritul său de creație. El cuprinde Ființa umană așa cum culoarea cuprinde esența-litatea unei flori. Luminile lui cresc din luminile divine ale Sacrului și legăturii lui cu spiritul ființial. Un *produ-cător de spirit* nu poate fi nici precoce, nici modern, nici tardiv - el va fi întotdeauna etern. Eminescu nu merită universalitatea, dar este merituos prin universonalitatea sa prin excelență romantică. El a dovedit astfel în modul cel mai strălucit, că omul nu se poate apropia de sufletul său decât prin romantism, aceas-ta fiind calea care i s-a așternut sub picioare pentru a fi parcursă. Este parcurgerea acestui drum scopul și sensul oricărei ființe în general și ființei Eminescu în special? Se poate de spus, că pe cât ființa se va ști în viața ea - va fi în scopul ei, și pe cât se va ști romantică - va fi în sensul ei. Va fi foarte aproape de adevăr omul, care va considera așa cum a considerat G. Călinescu: „În fond Eminescu este inanalizabil” (S. un nou E.p.45), pentru că îl va înțelege cu adevărat pe marele poet așa cum a făcut-o exegetul, dar nicidecum nefiind în stare să se identifice cu spiritul său ales.

CĂRTI SOSITE LA REDACȚIE

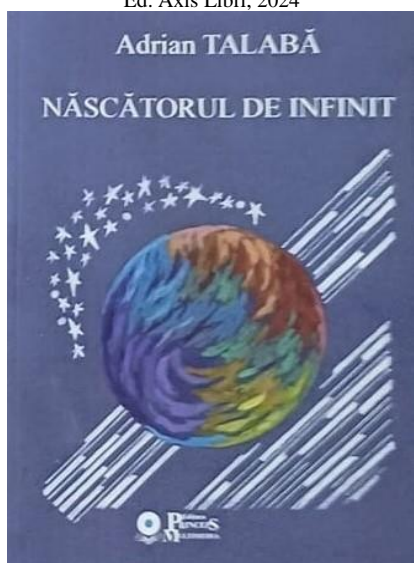
Valeriu Valegvi – Fructul oprit al confesiunii
Ed. Axis Libri, 2024

Ana Dobre – EMINESCU, Eternul prezent
Editura Rafet, 2024

Petre Rău – Terapii și Deatine. Povestiri despre
speranță și vindecare, Ed. Boem@, 2025

Adrian Talabă – Născătorul de infinit
Editura Princes Media, 2025

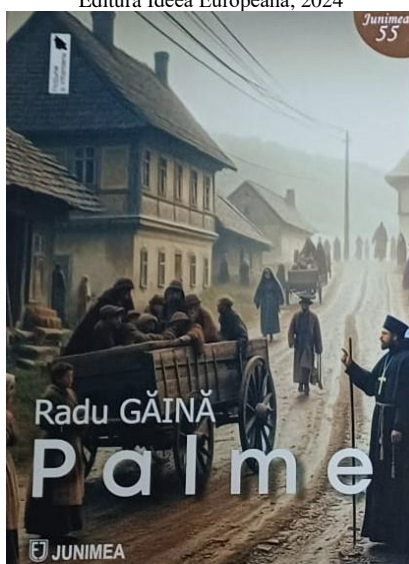
Ignatie Grecu – Efigii și alte poeme
Editura Ideea Europeană, 2024

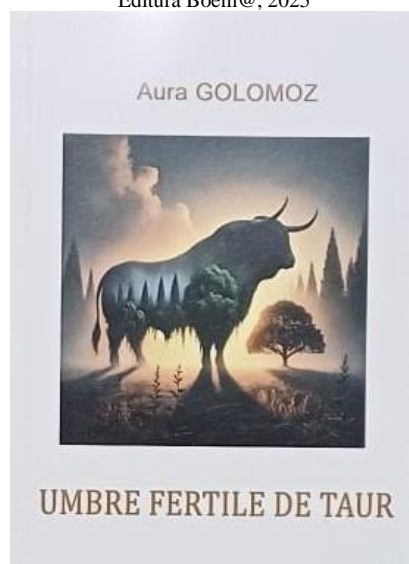
A.S.P.R.A. – Simfonia primăverii lirice
Editura Boem@, 2025

Doina Guriță – Lacrimi de sticlă
Editura Timpul, 2019

Radu Găină – Palme
Editura Junimea, 2024

Aura Golomoz – Umbre fertile de taur
Editura Boem@, 2025

BOEEMA

boema.edituraboema.ro

apler

Handwritten signature